نومرو ٥ — كانون ثانی ١٣٢٤

فیاتی ٥ غروش

رسملی كتاب

سیاسی ، ادبی ، فنی ، فلسفی ، اجتماعی مجموعهٔ مصوره‌در

پولونیالی [آدام میكوویچ] قریم محاربه‌سی اثناسنده پولونیالیلردن مركب ترك اوردوسنی زیارت ایدركن

اداره‌خانه‌سی :
یكی پوسته‌خانه آرقه‌سنده
٢ نومرولی دائرهٔ مخصوصه

بو نسخه‌مزده :

صالح ذكی بكك	مارش	احمد حكمت بكك
تاریخ و تقویم مسئله‌سی	فریمه سلطان	[illegible]

نائل استفاده اولمق
ایسترمیسکز؟
مجبلی اوقویکز

مصور
محیط
سیاسی، ادبی، فلسفی، هفته‌لق غزته

کوکلکزی اکلندیرمک
ایسترمیسکز؟
مجبلی اوقویکز

نسخه‌سی ۲ غروش «۱۵ نومرولی نسخه‌سی نشر اولندی» نسخه‌سی ۲ غروش

ادارەخانەمز معرفتیله نشر ایدیلن «مصور محیط» رساله‌سی یکی بر دورهٔ تکمله کیرییور. کیتدکجه کسب اهمیت ایده‌جك اولان تعدیلات واصلاحات مادیه. شبهه‌سز سوکیلی قاره وقارئه‌رینك نظر دقت ورغبتنی جلب ایلیه‌جکدر. بوندن ماعدا «مصور محیط» شیمدیدن کندیسنه اویله جدی بر خط حرکت چیزمشدرکه — لزومسز بر تواضعی بر طرف ایده‌رك سویلیه‌بیلیرز — تاریخ مطبوعاتمزده ثابت بر ایز بیراقاجقدر.

مشهور ادبا و شعرامزك معاونت تحریریه‌سنی تامین ایتمش اولان مصور محیط دیکر طرفدن‌ده حامد واکرملری، خالد ضیا وتوفیق فکرتلری تعقیب ایدن نسلك اك ممتاز واك امیدبخش ذکالرینی طاپیه‌رق اونلرك تشکل وتکاملنی تقدیر ایتدیره‌جك وبویله‌جه استقبال أدبمزك بر منشا مهمی اولمه حصر مساعی ایلیه‌جکدر. یورولماز ومعند بر جهد وغیرت نتیجه‌سی اوله‌رق «محیط» مزی ایستدیکمز مرتبه‌یه چیقاریر، اونی، ورودی صبرسزلقله بکله‌نن معزز بر دوست کبی سودیره‌بیلیرسه‌ك بزم ایچون نه بیوك سعادت!

متنوع واستفاده‌بخش، لطیف وجاذب اولماسنه دقت ایتدیکمز عمومی پروغرامنی نشر ایتمکله اکتفا ایده‌رز:

بند سیاسی: محمود صادق، اسماعیل حق، اسماعیل مشتاق.
مضبوطات: (احوال و وقایع حاضره‌یه دائر): قولاغی دلیك.
مشهور سیمالر: عزت ملیح.
منظوم ومنثور شعرلر: عبدالحق حامد، رجائی زاده اکرم، توفیق فکرت، جناب شهاب‌الدین، سلیمان نظیف، فائق عالی، ع. ناجی، رائف نجدت، نوری، محمد سعدی، حمدالله صبحی، امین بلند، احمد هاشم، محسین ناهید، نکار بنت عثمان.

مصاحبهٔ ادبیه
تتبعات أدبیه
کوچوك حکایه‌لر
عشاق زاده خالد ضیا، جناب شهاب‌الدین، سامی پاشا زاده سزائی، حسین جاهد، احمد حکمت، محمد رؤف، صفوت نزیهی، سلیمان فهمی، عزت ملیح، سرور جمال، احمد صمیم، احمد هاشم، حمدالله صبحی، فائق صبری، سلیمان جمیل.

مقالهٔ عسکریه: یکه‌جی زاده عزت فؤاد پاشا، احمد مختار پاشا، محمد رشدی پاشا، عثمان ثنائی، احمد رفیق.

بیوك باشلر — کوردکوز
قاریقاتورلر — نوری
فنون — سلیمان نعمان پاشا، صالح ذکی، باقتریولوغ عثمان نوری
مقالهٔ اقتصادیه — محمد جاوید
علوم — محمود اسعد، موسی کاظم، احمد شعیب
اسپور — سلیم سری
پاریس مکتوبلری — صالح بك کوردجی

بیکر

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشوسنده نومرو : ۳۷۰

Maison BAKER — Pèra

چوق یشا انکلیزلر

قوربان بایرامی ایچون بیکر مغازه‌سنده ارکك و قیز چوجقلر ایچون حاضر البسه‌لر
جلب ایتمش بو ایش ایچون تکیه‌ده ۵۰۰ نومرولو مغازه‌ده ارکك چوجقلر
و ارککلر ایچون بك اوغلنده طوغری یولده ۳۷۰ نومرولو مغازه‌ده
قیز و ارکك چوجقلر ایچون حاضر و مجدد البسه‌لر انکلیز امتعه‌سی
اوله‌رق جلب ایدلشدر .

بیلمجه ومسابقه‌لرمز

ترکجه‌ده کثرتله استعمال اولنان بر عربجه مصدر بولیکزکه برنجی حرفی طی ایدیلنجه مشاهیرمزدن برینك اسمی حاصل اولسون اونك‌ده برنجی حرفی طی ایدیلنجه اصطلاحات اقتصادیه‌دن بریسی اولسون اونك‌ده برنجی حرفی حذف اولنه‌جق اولورسه وجودانسانی‌یه متعلق برشی حصوله کلسون عجبا اوکلمه نه‌در.

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌ده برنجی‌یه برساعت ایکنجی‌یه غزته‌مزك برسنه‌لك ابونه‌سی اوچنجی‌یه غزته‌مزك آلتی آیلق ابونه‌سی اهدا ایدیله‌جکی جوابلرك رسملی کتاب بیلمجه ومسابقه مأمورلغنه یازلمسی اقتضا ایدر.

بیلمجه حلی

رسملی کتابك ٤ نومرولو نسخه‌سنده‌کی بیلمجه (رسملی کتاب) در.

طوغری جواب ویرنلر نامنه چکیلن قرعه‌ده برنجیلکی جهانکیرده نوری بك زاده ط. سیف‌الدین، ایکنجیلکی قرتالده ا. دیمتراکی افندی اوچنجیلکی قیزطاشنده بیکباشی محی‌الدین بکك کریمه‌سی واحده خانم قزانمش اولوب دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر اسامیسی زیرده محرر افندی وخانملرده خصوصی فطوغرافیمز کنعان بکك منتخب فطوغرافلرینی قارت‌پوستال صورتنده قزانمشلردر اسامیسی بروجه آتیدر:

شاعر ضیا پاشا حفیدی خلیل فخرالدین، تجار زاده فردی رشاد، خزینهٔ خاصه املاك همایون قلمنده موسی کاظم، دیوان محاسبات ممیزلرندن احمد، اسکدارده میراخور اجزاخانه‌سی صاحبی اجزاجی محمد صبحی، کورجی زاده حسن فهمی، ترجمان حقیقتده محمد صلاح‌الدین، کلیکده نوری پاشا کاتبی فریدون، ایران سفارتی مأمورینندن علی اکبر خان، رومانیاده طولجی مضافاتندن قره‌ایبل ناحیه‌سندن زکریا. ع. طاهر، اسپارطه طلوع قلوبی رئیس دعوی وکیلی عورائل، خداوندکار ولایتی معارف محاسبه‌جیسی محمد رشاد، ادرنه حربیهٔ عثمانیه‌سی پیاده برنجی سنه‌دن ادرنه‌لی احمد تشئت افندیلرله باب عالی جاده‌سنده دوقتور حیدر ابراهیم بکك خانه‌سنده امینه مهرناز، اسکدارده آیازمه‌ده نکهت، زهدی پاشا جاده‌سنده قائممقام مرحوم حسین عونی بکك کریمه‌سی فاطمه صائقه، اسکداردن صائقه خانملر.

اوچر قارت پوستال قزاننلر بروجه آتیدر: بابیورده طریق تحقق کاتبی محمد اکاه، روبرت قولژ طلبه‌سندن برهان‌الدین، ادرنه حربیه‌سی اعدادی منتهی صنفندن ادرنه‌لی اسعد، هندسهٔ ملکیه طلبه‌سندن عارف، اسکدار مرآت فیض مکتبی طلبه‌سندن ١٤٣ احمد محب، طبیهٔ عسکریهٔ عثمانیه‌دن ع. توفیق، ادرنه دیون عمومیه ناظرینك مخدومی عمر لطفی، انقره تلغراف مدیری نصرت، بك‌اوغلنده روم‌ایلی آپارتماننده ٤٣ نومروده مقیم ویرون اورفانیدیس، سلانیك زراعت بانق کتبه‌سندن فاضل، طوبخانهٔ عامره تجربه ومعاینه دائره‌سندن ملازم اول خالد شاذی، بوغاز ایچنده چبوقلیده عساکر عثمانیه بیکباشیلرندن رؤف، مناستر

ولایتنه تابع برله قضاسنده جمال عبدالحق معصوم ، قونیه‌لی طاهر پاشا مخدومی جودت طاهر ، یورووی نظامیه اوتوز بشنجی آلایك ایكنجی طابورینك برنجی بلوكی یوز باشیسی ابراهیم ، قرق كلیساده نافعه مهندسی ادهم ، مكتب حقوق مداومی وهبی جلال سركه‌جیده علی زاده خانندە لحم متعهدی حاجی شاكر زاده لطفی افندینك مخدومی علی كمال، قوم قپو فرانسز مكتبی طلبه‌لرندن محمد علی همدانی ، حدیقهٔ مشورتدن ۱۱۳ نومرولو ناشد، سلانیك مكتب حقوق برنجی سنه طلبه‌سندن ۱۹۶ حسن تحسین، دار العلم والتعلیم مكتبی اعدادی مداوملرندن قاكلیجه‌لی احمد جودت، اسكیشهر ملكیه رشدیه‌سی ایكنجی سنه طلبه‌سندن ابن المسرور نورالدین ، مناستر حربیه‌سی اوچنجی سنه‌سندن قره فریه‌لی یونس آگاه، سلانیك یادكار ترقی مكتبی برنجی صنف طلبه‌سندن مظفر صدری، تجارت مكتبی مداوملرندن احمد فاضل افندیلرله اسكدارده تولس باغنده م. خدیجه، هكیه‌لی آطه‌ده دعوی وكیلی فؤاد بكك كریمه‌سی فاطمه ، میرالای حسنی بكك كریمه‌سی ق. ط. آقسرایده شاكر پاشا حفیده‌سی عصمت خانم افندیلر اولوب مذكور مكافاتلری اداره‌خانه‌مزدن آلدیرملری رجا اولنور. طشره قارئلرمز مكافاتمزك ارسالی ایچون یكرمی پاره‌لق پوسته پولی ارسال ایتملیدرلر.

مكافاتلریمز اللنجی‌یه قدر قرعه اصولیله ترتیب ایدلدیكندن كندیلرینه مكافات اصابت ایتمیان بعض ذوات طرفندن شكایت امیز مكتوبلر آلیورز. حالبوكه قرعه اصولنه مراجعتمز بونلره میدان قالمامسی ایچوندر بربیلمجه حلنه اون بش كون مساعده ویرلمسی‌ده طشره قارئلریمزكده قرعه‌یه داخل اولملری ایچوندر. بوده دها اوزاق یرلردن كله‌جك ورقه‌لری او هفته‌دن قرعه‌سنه ادخال ایدیله‌جكدر.

فطوغراف مسابقه‌سی

مجموعه‌مز رسملی بر رساله اولمق مناسبتیله بر فطوغراف مسابقه‌سی كشادینی مناسب كوردك مقصدمز فطوغراف اماتورلرینی تشویق و اثرلرندن بكنلنی نشر ایتمك بو سفركی مسابقه‌مز قارلی بر منظره رسمیدر طشره قارئلرمز بولندقلری شهر مناظرینی چكمك صورتیله اشتراك ایده‌بیلورلر اهل وقوفدن مركب بر قومیسیون بو رسملری تدقیق ایده‌جك و برنجیلكی قزانان ذاته غزته‌مزك بر سنه‌لك آبونه‌سی ایكیدن بشنجی‌یه قدرده آلتی آیلق آبونه‌مز اهدا ایدیله‌جكدر.

مسابقهٔ ادبیه

رسملی كتابك بو نسخه‌سنده‌كی مقاله‌لر ایچنده اك مكملی هانكیسیدر.

﴿ رسملی کتابك کوچك اعلانلری ﴾

کوچوك اعلانلر کله حسابیله قبول اولنور. آبونه‌لرمز ایچون بر کله‌سی ۲۰ آبونه اولمیانلر ایچون ٤٠ پاره‌در. بو کوچوك اعلانلر میاننده تجارته متعلق اولانلرندن ۳ غروش آلنور.

بو اعلانلر میاننده آدرس مذکور اولمیانلرك جوابی یازیله‌رق بر طرفه قونلملی و ظرفك اوزرینه ساده‌جه اعلانك زیرنده‌کی نومرو یازیله‌رق اوزرینه اعلانك آلتنده (ش) یعنی (شهر) اشارتی اولانلر ایچون یکرمی و (ط) یعنی طشره اشارتی اولانلر ایچون قرق پاره پول الصاق ایتملی بوظرفی برایکنجی ظرف درونه قویه‌رق [رسملی کتاب اداره‌خانه‌سنده کوچك اعلانلر مأمورلغنه] ادرسنه کوندرملیدر اداره‌خانه‌مز جوابك کیده‌جکی آدرسه کوندرلمسنی درعهده ایده‌جکدر.

آپوللون فوطوغرافخانه‌سی

مکملیت — نفاست — اهونیت

PHOTOGRAPHIE APOLLON

کوزل رسم چکدیرمك مراقنده ایسه‌کز بك اوغلی جادهٔ کبیرنده یازار آلمان قارشوسنده [آپوللون] فوطوغرافخانه‌سنه مراجعت ایدیکز.

شرق مجموعه‌سی

طربزونده نشر اولنور

آیلق پوسته پولی وقارت پوستال مجموعه‌سی. سنه‌لك آبونه‌سی هر طرف ایچون اون بش غروشدر. آبونه‌لره درت سطرلق اعلان مجاناً یاپدیره‌بیلورلر. آدرس: طربزونده شرق اداره خانه‌سی.

﴿ قادین ﴾

سلانیکده نشر اولنان «قادین» غزته‌سی کرك مندرجاتی کرك نفاست طبع جهتیله حقیقةً شایان توصیه‌در. مطالعه‌سنی قارئلرمزه توصیه ایدرز. درسعادتده مرکز توزیعی کوپری باشنده اقبال کتبخانه‌سی‌در.

نومرو: ٥ — كانون ثانی ١٣٢٤ — جلد: ١

سر محرری:
فائق صبری

ادارەخانەسی: یکی پوستەخانە جوارندە اسکی ضبطیە سوقاغندە ٢ نومرولی دائرۂ مخصوصە

امور ادارە ایچون مدیرە، امور تحریریە ایچون سرمحررە مراجعت ایدیلیر.

مدیری:
عبیدالله اسعد

RESSIMLI KITAB
REVUE MENSUELLE
Rédacteur en chef:
FAIK SABRI BEY
Bureaux: Rue Eski-Zaptié
Près la nouvelle Poste No. 2
Constantinople
Prix: 5 Piastres.

رسملی کتاب

مؤسسلری: فائق صبری، عبیدالله اسعد

هر آی نشر اولنور ادبی، سیاسی، فنی، فلسفی واجتماعی مجموعۂ مصورەدر.

Photo: Apollon — فوطو: اپوللون

دولتلو نجابتلو عبدالقادر افندی حضرتلری

S. A. Abdulkadir effendi

تاريخ و تقويم مسأله‌سی

دولتجه اتخاذ ايدلمش اولان تاريخ ماليٖنك بر اساس قويه‌يه مستند بولونمامسندن دولايى احتياجات زمان ايله متناسب بر تاريخ مالى و مدنينك وضع و قبولى خصوصنه دلالت بيورمالرى ايچين ماليه ناظرى پاشا حضرتلرينه طنين غزته‌سنده بر چوق مكتوب يازمش ايدم. بو مكتوبلرك مندرجاتى ناظر مشاراليه نزدنده قرين قبول اولديغندن درحال ماليه نظارتنده عاجزلريله ماليه مستشارى محمود اسعد افندى و منجم باشى عارف افندى ، اركان حربيه قائممقاملرندن شوقى بك، ديون عموميه مكتوبجيسى وحيد بك ، باتقه امور حقوقيه قلمى مديرى موسيو مويردن مركب بر قومسيون تشكيل ايدلمش ايدى . قومسيونك ايلك اجتماعنده محرر عاجز بر وجه آتى بسط مقال ايتمش ايدى:

«معلوم اولديغى اوزره مقدما دولت عليه‌ده امور شرعيه‌ده اولديغى كبى امور ماليه‌ده دخى تاريخ هجرى قمرى معتبر ايدى. آنجق صوكره‌لرى ايراد و مصرفك موازنه‌سى مقصديله شهور شمسيه استعماله لزوم كورولديكندن اوتوز اوچ سنهٔ قمريه اوتوز ايكى سنهٔ شمسيه‌يه معادل عد ايدلمش و هر اوتوز اوچنجى سنهٔ قمريه حسابات ماليه‌ده مفقود اعتبار ايديله كلمشدر : بر صورتده‌كه بر سنهٔ شمسيه‌نك مارتى دانكى سنهٔ قمريه‌ده داخل اولور ايسه او سنهٔ شمسيه‌نك بو سنهٔ قمريه عدديله كوسترلمه‌سى قاعده اتخاذ ايدلمش ايدى. ايشته بويله‌جه خزينه معاملاتنده هر اوتوز اوچ سنهٔ قمريه‌ده بر سنه آتلانوب كيديلير كن مرحوم فؤاد پاشانك زمان صدارتنده و ١٢٨٨ سنهٔ هجريهٔ قمريه‌سنده پارسده قونسوليده سندلرينك طبع و تمثيلى اثناسنده بو آتلانغه ماده‌سى‌ده اونوتلمش ايدى . واقعا بونك تصحيحى لزومى اول زمان وقعه نويس بولونان مرحوم جودت پاشا طرفندن باب عالى‌يه اخطار قلنمش ومسأله‌يى تدقيق ويكيدن بر تاريخ مالى تأسيس ايچين ارباب وقوفدن مركب بر قومسيون تشكيل ايدلمش ايسه‌ده بو قومسيونك مقرراتى باب عاليجه نظر اعتباره آلنمامش واو تاريخدن اعتباراً آرتق اوتوز اوچ سنهٔ قمريه‌ده بر سنه آتلامق اصولندن‌ده بالطبع صرف نظر ايدلمش اولديغندن «تاريخ مالى» نامى تحتنده نه اولديغى معلوم اولمايان بر تاريخ ظهوره كلمشدر .

بو تاريخ ماليٖنك بر اساس قويه‌يه مستند بولونماسى ماليه ناظرى پاشا حضرتلرينك نظر دقتلرينى جلب ايتمش اولماسنه مبنيدركه امور شرعيه وايام مباركهٔ دينيه ايچين كمافى السابق سنهٔ هجريهٔ قمريه وشهور عربيه استعمالى ايدلمكله برابر امور ماليه وسائره ايچين‌ده احتياج زمانه موافق بر تاريخ و تقويم شمسينك تحت قراره آلنماسى مقصديله بوقومسيون تشكيل ايدلمشدر.»

ايشته بو صورتله تشكل ايدن قومسيون

درت دفعه مالیه نظارتنده اجتماع ایدەرك بروجه آتی موادی تحت قراره آلمشدر :

اولا : معاملات مالیه ومدنیه ایچین قبول ایدیلەجك تاریخك مبدأی هجرت نبویه اولماسی لازمدر. آنجق مدینهٔ منوره‌یی تشریف نبوی آلتیوز یکرمی ایکی سنهٔ میلادیەسی ایلولنك طرز جدید اوزره یکرمی ایکنجی کوننه مصادف اولماسنه واوکون اعتدال خریفی کوننه مطابق بولونماسنه نظراً بو یوم تشریفك و یاخود اوندن آلتی آی مقدم داخل اولان نوروزك مبدأ وسنه باشی اتخاذ ایدلمسی دها زیاده موافق حکمت کوریلور ایسەده شمدی یەقدر خزینەجه سنەباشی مارت اعتبار اولنه کلدیکی کبی خلقمزده بوکا آلشمش بولوندیغندن سنه باشنك طرز جدید مارتی ابتداسنه توافق ایتدیرلمسی تنسیب ایدلمشدر. چونکه حال حاضرده اقوام غربیه وشرقیه معاملات نقطهٔ نظرندن یکدیکرینه پك زیاده مربوط بولوندقلرندن عینی کونك غربده مثلا اون بش کانون ثانی و شرقده ایکی کانون ثانی اولماسی کبی بر اختلافك ازالەسی لازمەدن کورولمشدر.

ثانیاً : بو صورتله قبول ایدیلەجك اولان تاریخ هجریٔ شمسینك تقویمنه یعنی آیلرینك تشکیلیله کبیسه سنەلرینك تعیینه کلنجه اساسی مقصده آیلرك تعدادنجه شرق وغرب اقوامی میاننده موجود اولان بی لزوم اختلافی رفع ایتمکدن عبارت بولوندیغندن طرز جدید میلادی تقویمنده‌کی سنین کبیسەنك قبولی، و آیلرك الیوم مستعمل اسملریله حاوی اولدقلری کونلرك عددینك دخی محافظەسی تصویب ایدلمشدر.

ثالثاً : غروب شمسك مبدأ یوم اعتبار اولونماسی معاملات تجاریه و سائرەیی دوچار اشکال ایلدیکی و ازجمله دوائر رسمیه و خصوصیەده غروب شمسدن صوکرەیه قدر مذاکرات و معاملاته دوام ایدلدیکی حالده زمان غروبه قدر اولان معاملاتك او کونکی تاریخ ایله و غروبدن صوکرەکی معاملاتك‌ده، کونك تبدلندن دولایی، بر کون صوکرەکی تاریخ ایله کوسترلمەسنی استلزام ایتمەسی کبی محاذیری تولید ایتدیکی جهتله تاریخك معاملات ناسك معطل بولوندیغی بر زمان معینده دکیشدیرلمەسی لزومی تصدیق ایدلمشدر. بنابرین اقوام غربیەده اولدیغی کبی بزده‌ده نصف اللیلك مبدأ یوم اتخاذ ایدلمەسی لازم کلەجکی نظر اعتباره آلنەرق استعمالی تکلیف اولونان تاریخ شمسی کونلرینه نصف اللیلك مبدأ اتخاذ ایدلمەسی و نصف اللیلده ساعت اون‌ایکی اعتبار اولونەرق نصف النهاره قدر زمانك اون ایکی و آن مذکوردن کلەجك نصف اللیله قدر اولان مدتك‌ده ینه اون‌ایکی‌یەقدر تعداداولونمەسی تنسیب ایدلمشدر، بنابرین الیوم استعمال ایتمکده اولدیغمز غروبی ساعتك بر مقیاس صحیح زمان تشکیل ایدەمەمسنه مبنی حد ذاتنده وعلمای اسلامیەنك ایجاد کردەسی اولان زوالی ساعتك اك منتظم بر نمونەسی اولان و حالا بعض دوائرده استعمال ایدلمکده اولدیغی کبی آتیاً تعدد وانتشاسی محقق شمندوفرلرجەده قوللانلمەسی طبیعی بولونان وسطی ساعتك استعمالی داعیٔ محسنات کورولمشدر.

رابعاً : تاریخك بو صورتله تصحیحی سنهٔ آتیه مبدأنك اون اوچ کون تقدمنی استلزام

يرينه امور ماليه و سائره ايچون تاريخ هجرئ شمسی وضع و قبول ايدلمشدر .

ايكنجی ماده — تاريخ هجرئ شمسينك مبدأی هجرت نبويه‌نك وقوعبولديغی آلتی يوزيكرمی ايكی سنهٔ ميلاديه‌سی ايلولنك طرز جديد اوزره يكرمی ايكنجی بازار ايرتسی كوننـدن ايكی يوز بش كون اول حـلول ايدن مارت آينك برنجی جمعه ايرتسی كونندن اعتبـار ايدلمشدر .

اوچنجی ماده — تاريخ هجرئ شمسيده‌سنه باشی طرز جديد تقويمی اوزره مارت آينك برنجی كونی اوله‌جق و هر سنه‌يی تشكيل ايدن آيلرك اسملريله حاوی اولدقلری عدد ايام وسنين كبيسه تقويم مذكوره توافق ايده‌جكدر .

دردنجی ماده — بيـك اوچ يوز يكرمی يدی سنهٔ هجريه‌سی صفرالخيرينك

Photo: Apollon فوطو: آپولون
دولتلو نجابتلو عبدالرحيم افندی حضرتلری
S. A. Abdurrahim effendi

ايليه‌جكی جهتله بيك اوچ يوز يكرمی درت سنهٔ ماليه‌سنه مخصوص تأديات وحسـابانده بو جهت نظر اعتباره آلنمش وامر تصحيحك اجراسی ضمننده برده بروجه آتی ، تصحيح تاريخ وتقويم لائحـهٔ نظاميه‌سی نامی تحتنده سـكز ماده‌دن مركب بر لائحهٔ نظاميه تنظيم ايدلمشدر .

(تصحيح تاريخ وتقويم نظامنامه‌سی لائحه‌سی)

برنجی ماده — معاملات شرعيه‌ده كما كان تقويم هجرئ قمری مرعی ومعتبر اولمق اوزره اليوم مستعمل اولان تاريخ مالی الغا اولنه‌رق

دولتلو نجابتلو سليمان افندی حضرتلرينك مخدوم عاليلری عبدالحليم افندی حضرتلری
S. A. Abdulhalim Effendi

داماد حضرت شهریاری محمد شریف پاشا
Mehmed Chérif Pacha, Gendre de S. Majesté

یدیسنه مصادف شباط مالینك اون بشنجی بازار کونی آقشامی نصف اللیلده بیك اوچ یوز یکرمی درت سنهٔ مالیه‌سی ختام بوله‌جق وفرداسی بازار ایرتسی کونی بیك ایکی یوز سکسان سکز سنهٔ شمسیه‌سی مارتنك برنجی کونی عد ایدیله‌جکدر .

بشنجی ماده — مذکور شباط آیی اون بش کون اوله‌جغنه نظراً کرك بو آیه وکرك بیك اوچ یوز یکرمی درت سنه‌سنه عائد بالجمله تأدیات وحساباتده قسط الیوم اصولی مرعی اوله‌جقدر .

آلتنجی ماده — ملغا تاریخ مالی اوزره محرر سندلرك مقتضیاتی ایفا خصوصنده محاکمجه بیك اوچ یوز اون بش سنهٔ مالیه‌سی نهایتنه قدر اولان سندلر ایچین اون ایکی کونلك وبیك اوچ یوز اون آلتی سنه‌سی ابتداسندن اعتباراً تنظیم اولنان سندلر ایچین اون اوچ کونلك فرق نظر اعتباره آلنه‌جق وتاریخ مذکوره تابع هر درلو تعهداتك حکمی آکا کوره تأخیر ایدیله‌جکدر .

یدنجی ماده — امور شرعیه‌ده مبدأ یوم کاکان غروب شمس اولمق اوزره سال جدیدك برنجی کونی نصف اللیلدن اعتباراً بالجمله دوائر رسمیه‌ده غروبی ساعت یرینه زوال وسطی ساعتی استعمال اوله‌جق ومأمورینك دوامی بو ساعته توفیق ایدیله‌جکدر .

سکزنجی ماده — ملغا تاریخ مالی‌یه توفیقاً تنظیم اولنمش اولان اوراق وسندات تاریخلرینك تاریخ هجری شمسی‌یه تحویلنه مدار اولمق اوزره اشبو نظامنامه‌یه برجدول ربط ایدلمشدر.

صالح ذکی

«قاره» سودا

— آنئمك كنج قيزلرينه —

بو كون مملكتك أيلېكنى دوشونن بتون ارباب اشتياق ايله برابر بن ده كمال اعتماد ايله اميد ايدرم كه صحنهٔ اجراآت مليه‌مزده غربك بيله كوزلرينى قاماشديران بر شعشعهٔ بيمثال ايله تجلى ايله‌ين شو يكى و مسعود دورهٔ اصلاح و ترقى مسلسل و قارانلق بر ماضى‌نك بتون سيئاتنه، بتون عجايباتنه خاتمه چكه‌جكدر. بو قدر اساسلى بر تحول تكامليراى حصول اولنجه‌يه قدر، حيات صميميه‌مزك بتون ديككنلرينى، بتون ايكنه‌لرينى، ترقيات حسيه‌مزك بتون أنكللرينى برر آجيقلى لوحه حالنده بر ايكى سطرلق بر توصيف ايله چيزى ويرمك هيچ ده فائده‌سز بر تشبث عد ايديله‌من . . . اشته بو كونده حس و مرحمته، فكر و طبيعته قارشى بر ضعف تمايل تشكيل ايدن «قاره» سوداىِ حيات عائله‌ده‌كى آجينه‌جق و آجينه‌جق دوشكونلكلرمزدن برى اولمق اوزره نظركاه رقتكزه وضع ايديورم . .

•

• •

ييرين چيرپينه‌رق آلقيشلاديغمز حريت حاضره‌ده مرحمتلى كوزلره باقان سياه بر ديكن وار: كبار قادينلرنده‌كى جاريه، خلايق و حرم آغاسى سوداسى!

وقتيله دور سابقك آثارى هنوز زائل اولمايان حيات كبارانه‌سنى دقتليجه تتبع ايدركن قادينلرك بو تمايل سطوتپرستيسنى نفرت انكيز بر حيرت و تأثر ايله كورمين وارميدى؟ فقط اعتراف ايتمليدر كه او حيات هواپرستانه‌نك جالب نظر بر شعر و جاذبه‌سى وارسه اوده بو ميل مظلم ايدى . .

زيرا ظلال پرخيالنده او اسكى شرق قادينلغنك سوسلى و دورزنجير پريلرى، ايشسز كوجسز صفه نشين آرام اوله‌رق يا آزادهٔ سودا بر ارتباط منفعتك ويا آزاردهٔ غرام، مرضى و بلهوس بر شطارت دبدبه‌سازينك سوقيله تسكين احتراصى ايچون غريب اكلنجه‌لر ايجادندن باشقه بر شى دوشونه‌ين هرجايىلر وجوده كتيرديكى و ادبيات جهانك كنديسنه «حرم» نام اسرار آميزينى ويرديكى بديعه‌زار پرخسارك نخبه، اك دلفريب چيچكلرى ينه «حرم آغالرى» ايدى . . .

آفريقانك پرسراب برباديه‌سندن قوپاريله‌رق هر دورلو حس و هوسدن تجريد ايدلدكدن صوكره قفس كولكه‌سنده ياشاتلمش برچوق اوّاح محاسنك اطرافنه بر آبانوز چرچيوه كبى كچيريلن بو «الماس» لر، «جوهر» لر كيم بيلير نه قدر حريص سركذشت، خيالپرور، نمايش كرين كنج قيز روحلرينك غايهٔ آمالنده پارلامين و اكثريا صيق بر رده‌ينفوت ايچنده قيوراتان اوقامت رقيق و بنداك اوزرنده محفظهٔ تاروتنكى

منی منی بریومورطه کبی صاللانوب طوران او امیدسزواراده‌ئ‌تهیج دماغ‌کیم بیلیر نه‌وجدانسوز فاجعه‌لرك ، نه الیم ودهشت آشنا وقعه‌لرك‌شاهد مهیکل وصامتی اوله‌رق بیللرجه خزین‌وداغدار صومورتوب قالمشدر ! . . .

چوق‌دفعه بك‌اوغلنده، سوسلی بر آرابه‌نك پیشینهٔ عزم وقرارنده بر هیکل ظلام پیما کبی سوزونوب طوران بو « سر و اسمرین » لردن برینك کردونهٔ تماشــا اشارت توقفی آلیر آلماز برقوش چویکلکیله اینه‌رك ، اطراف‌وکذرکاهنه سکرآور بر چوق تصعدات نسویه صاچان واتکلرینك فشافش حریریسی صماخ غرامه اك مؤثر نشیده‌لر ایشار ایدن بر ویا بر قاچ « طیف سیاه » ی بر خیال سودا کبی صادق ومداوم تعقب‌ایتدیکنی کورور وصوکره اونلرله مغازه مغازه کزرکن آرتق اوزون و ضعیف قوللری طاشیدیغی ظریف و قیمتدار پاکتلرك ثقلتــه تحمل ایده‌مین او پارلاق و پوروزسز سیمانك آره‌ده بر بکا محترز، دارغین، تهدیدکار بر لظرله باقه‌رق یوزیمی متأثرانه دیکر طرفه چویرمسندن بر آز منفعل ومتأثر اولوردم!...

او، بو کوز جیلك وظیفه‌سنده هیچ بر فرصتی فوت ایتمزکن یانده‌کی سیه پوش و صاریشین مخلوقلر اونك بو متعصب ، متحکم وبی امان باقیشــلریله اکلنه‌رك کولوشورلردی ! . . دها صوکره، آرقه‌لرندن کلن بواملسز مخلوقك‌اتباع جبیندن بیلمم ناصل برغرور نظر نوازحس ایدن بو دلفریب چهره‌لر احتشــامنه باقه‌رق کوکس‌قابارتان برشوریدهٔ اقبال‌کبی، ایکیده‌برده آرقه‌لرینه دونوب اونك‌صالینه صالینه یورومسنه باقار وبونکله کوستریشه اولان تمایل حسیلرینك شدت مفرطه‌سنده میقی منی بر تخفف طویه‌رق مسحور ومطمئن آرابه‌لرینه بینرلردی . . .

شرقده، باخصوص شوصوك یاریم عصردن بری بتون صاحبات محاسنك بالای هوساتنده برطائر زرین‌کبی اوچوشان بو سودای احتشام شــویاقین زمانلرده مراکز معلومهٔ سفاهتدن چوق اوزاقلرده . مثلا آناطولیده‌مجری‌ودلنشین بر کویك صوباشــنده پیتیشوب بویومش نبات حوانك‌بیله سرمایهٔ خیال و آمالی اولمش ، بتون بر جملهٔ تجلیاتك ، ذوقسز لذتسز درجه‌سز اسرافات‌وسوء استعمالاتك‌تأثیریله‌هیچ اولمادیغی درجه‌لره چیقان کوستریشجی کنج قیزلرك برچوغی تار وپود جهازنده مطلقا شیق ودست برسینه بر حرم آغاسی بولمق آرزوی شدیدینی کوسترمش ایدی . . . ینه شرقك بو سائقهٔ اجتماعیه‌سی تأثیریله ایدی‌که حیات تحصیلیه‌مزده بزه بر قاچ قاره کیجه کچیرتن بعض فجایعه آلام واضطرابات بشریه‌نك‌وسائط تسکینیه‌سنی احضار ایچون یاپیلمش بعض مؤسسات فنیه‌ده سیرجی صنعتیله مطلع اولیور والکماه بچاق وماقاسلرك اك مقدس ومبارك یرلردن‌قوربانلق قویونلرکبی سورولرله صاتون آلنه‌رق یاخود سدهٔ اکاه‌بره بك‌مقبول برهدیه‌کبی پیشکش چکیله‌رك‌کتیریلن بر چوق بدبخت آفریقــا یاوروجقلرینی مایهٔ موجودیت انسانیه‌لرندن محروم ایتمك اوزره، بو عملیاتی تفتیش ایچون کلن نشــانلی صیرمه قوردونلی، پارلاق چیزمه‌لی ذواتك انظار دقت وترصدی اوکنده، متأثر ومتردد کسوب بچدکلرینی کوریور وصوکره شوباربار والحزان

مجلس مبعوثان رسم كشادى

Ceremonie de l'Ouverture de Parlement

Photo : Aigle

فوتو عل

مبعوثان كرامدن بعضيلرينك موزهٔ همايونى زيارتلرى

Visite des Députes au Mussée Imperiale

كناهلرتى ايلرى سوره‌رك درسخانه‌لرمزده هفته‌لرجه شديدوخلجان آور مجادله‌ومعارضه‌لرله اوزولوب طوريبوردق ! ...

اودورده بومحروم ، بختسز وشايان‌مرحمت موجوديتلر بتون مفاخر تسويه‌مزلـ سوسى ، شرفى ، لازمهٔ اصالت وسطوتى كبى ايديلر.. بوكون بيله عصرديده بر ظلام افكارك كيرلى‌لوشـلقلرندن ذائقه‌فريب بروماقطار قولايلغيله يتيشوب بيتن نجاعت سرنوشتندن خبرسز ، جبين تنك ، سفله نواز نه‌قدر دلبر وكوزل

مبعوثان كرام يلدز سراى هايونده
Nos Députés au palais de «Yildiz»

قادینلر واردرکه یالکز آرقه‌سنه بر حرم اغاسی طاقه‌رق کزمك ، صحنهٔ حیاتده اصیل ومحتشم بر قادین رولی اویناماق ، آرقه‌سندن کان طویل الذیل اعلاننامه فجروتباوك بتون انظار تجسس کندینه جلب ایلدیکنی کورمك و بر اختناق رحم نویتنده‌کی بتون او اوضاع غریبهٔ تقلصی پك یاقیندن آکدیران طنطنه‌ساز و نمایشکار برادای عز ووقارایله کچوب کیتمك ایچون دنیاده اڭ قیمتدار واڭ معزز نه‌لری وارسه ایثاروفدایه حاضردرلر . . اوت ، نچون آچیقدن اچیقه سویله‌مه‌ملی ؛ حرم آغاسی سوداسی بر صنف قادینلرمزك بو کون بیله پرستیدهٔ مرام و افکاریدر ؛ دقت ایدردم : بو کبی مظلم نمایشلرك بالای مضمراتنده‌کی بتون آجیلری بتون اندیشه واضطرارلری یاقیندن کوروب ایشیدن اجنبی قادینلری بیله شیق ویاقشمش برالبسه ایچنده براوردلیز بر صنعت کبی سوزونوب طوران طاشقین بر فخر وغرورك بو بر حیات وظریف نشانه‌لرینه خفیفجه ایچلرینی چکرك آشکار بر نظرهٔ غبطة وتحسرله باقارلردی واو آره‌لق قادینلغك سوسه ، الایشه اولان بو انجذاب شدید مرضیسی بنی شعر آمیز بر یأس واضطرابه دوشوروردی . . .

. . .

فقط ، وطن معززه‌لك محترم و نزیه کنج قیزلری ، آرتق بتون بو تمایلره ، ظرافت طبیعیه‌کز اطرافنده بر هالهٔ ظلم و استبدادکبی پك بولانیق و پریشان کورونن بتون بو سرکذشتلره وداع ایتملیسکز . . بو کون شدتلی بر صوسزلق تأثیریله بتون موجودیتکزه سریان ایتدیرمك ایستدیککز رحیق حریتی شو سیاه داماله‌رله بولاندیرمامق ایچون هر کسدن اول وهر کسدن زیاده سزك قیام ایتمکز ایجاب ایدییور . . اجنبی ادبیاتلرنده هر بریکزك کردار تصویرنده قویو برلکه کبی کوستریلن بو وطن‌جدا موجودیتلرك بوتون بویله کندی بادیه و اقلیملرنده کندیلرینه کوره مسعود و شادان عائله‌لر تشکیل ایتمك اوزره بولندقلری یرلرده قالملرینه مساعده ایدیکز بو زواللیلرك آستان کردونه‌احتراصکزده آفریقا اورته‌لرندن کتیردیلمش بر سیاه بوغوق، بیزانس یادکاری ، یاقیشقسز وامین اولکزکه، انسانیتك بوکونکی تلقیاتنه کوره پك چیرکین و عیون آزار بر غراب قفس نشین کبی اوطوردولمسنه راضی اولمایکز . . سزك حساس واصیل قلبلرکزك مرحمت مسلمه ومشهوره‌سندن استرحام ایدرز؛ بوندن بویله حرم آغاسی شرقده یکرمنجی عصر قادینلغنك التوای دامنده بر جهنم طاشی لکه‌سی، بر ندبهٔ قهر واستبدادکبی کوزه باتوب طورماسون ! . . وقتیله کندیلرینی طوتوب صاتان جانیلر حریت وحیاتلرینی زهرله‌مه‌مش اولسه‌لردی، بو کون آرقه‌کزده بر تمثال الایش کبی طاشیدیغکز اوبیچاره‌لری بتون ارککلر کبی اڭ آتشین حسیات جنسیه و نسلیه ایله چیرپینیر بر انسان اولورلردی ! پك قورقویورم که عصرلردن بری زیر آلامده دیدینه‌دیککز اغتصاب محبت، محرومیت مرام، کربانی قلب، مظلومیت خیال ، بی قراری آمال کبی آجی بختسزلقلر هپ سزك ایچون مملکتلرندن

Photo : Appollon — فوطو : آپوللون

داماد حضرت شهریاری رفیق بك

Refik Bey, Gendre de Sa Majesté

چالینوب بورالره کتیردیله‌رك قفسلر آرقه‌سنده مظلوم و پریشان سوروندیریلن بو محروم وامل جدا اسیرلرك محصلات آه واینی اولماسون : . .

آننه‌مك ظریف و حساس خانم قیزلری، اشته بن شو سطرلرله بیوك کوچوك، پست و بالا، عادی واصیل . . هپکزی شو حرم آغاسی سوداسندن بتون شدت حسیه ونجابت فکریه‌کزله فراغت و تبری‌یه دعوت ایدییورم و امینم که بو دعوتمك قارشیسنده تمیز و صاف قلبلرکز آزاده تأثر قالمیه‌جقدر . . .

ق ٤ کانون ثانی، ٣٢٤

کلیسلی رفعت

سربستی غزته‌سی مدیری مولانزاده رفعت بك
Molan Zade Rifat Bey, Direc. du «Serbesti»

اوچنجی آوجی طابوری بیكباشیسی رمزی بك
Remzi Bey

دردنجی آوجی طابوری قوماندانی قائممقام
عزتلو یعقوب بك
Yacoub Bey

دیون عمومیه فرانسز دائنلری وكیلی ایكن
اخیراً وفات ایدن قوماندان برژه
Feu Commandant Berger

سليم سرى بكك تربيهٔ بدنيه مكتبده
L'Ecole de Gymnastique

سليم سرى بكك تربيهٔ بدنيه مكتبده
L'Ecole de Gymnastique

ارطغرل

— مدحت جمال بك —

سن‌ای نام بلنده اونام ترانه اونام رعدآهنك!
اورو قلب جهانه یاد صنیکله نوای جنك :

بیوك بردولتك آوازهٔ تاریخ اجلالی ،
مؤید قوم عثمانینك اك تابنده آمالی

کلیر ارطغرلك لفظ جلیل روحدارندن ،
وطن چیقمش اوشاه مجدتك علوی مزارندن !

جهانکیرانه بردولت یاپان اولادی نامیله
اونام شان ایله ایتمش جهانك قلبنه حمله !

فتوحات ابدیمای عالمدن بیوك برنام ،
صدای قهر استیلای خشیت آور اهرام !

کوچوك برکلبه‌نك طاقنده طوغمش اخترتاریخ ،
بیوك نامیله اما بر مؤبد حیدر تاریخ .

کولرکن اعتلای سلطنت نور جبیننده ،
خلافت موج اوروردی لمعهٔ چشم جبیننده ،

کفن بر دوش اولان اولاد استقبالی آتیدن
اونك انظار عالم‌بیننه اولمشدی روح افکن .

مؤید چهرهٔ اقبالی مهر شرق عثمانی ،
یاتار کهسارمزده سایهٔ تابنده عنوانی .

بقاع مکه‌دن تا ارضرومك صوك حدودنده ،
شو پهنای عظیمك ساحهٔ عالمنمودنده

متون دامان عرشه اعتلایاب وابدیما
اولان مسجدلرك معبدلرك فوقنده مستثنا ،

بلند و آسمان آرا فیوض معدلت عنوانی ،
مشارقدن کونش جرمنده تابان چهرهٔ قرآنی

دوکرکن عالم تاریکه جمله کهکشان نور ،
علملردن اورورکن آسمانه بیك هلال هور ،

منور قبه‌لردن جوشه کلمش بیکران عمان
ایدرکن قدرت مولایه عرض حدبی‌پایان ،

اولور هرقبه‌دن برصفحهٔ تاریخه عکس افشان
بیوك ارطغرلك نام بلندی ، تاابد شایان !

اون اون‌بش دولتك اعصار ایچنده‌انقراضندن ،
بحارك ارتعاشندن ، جبالك اهتزازندن ،

سیوف اللهك اعلای بروجه ارتقاسندن ،
سماوات غزانك انکشاف وانجلاسندن

وجود فخرومجده نائل اولمش دولت شانك
اولور تاریخ طوردقچه خطیب قلب ووجدانك !

سن ای‌نام بلند ، ای‌نام قدسی ، نام عدل‌آکاه
قدوم نسل ایچون منهاج حق ایلدك شهراه :

اوت سن فکر حقدن مجدت‌آرای ظهور اولدك ،
ضمیفك قلب خشیت بارینه نجم غرور اولدك :

بیتق ایوان سلجوقی‌یی طوغمش سیف ارطغرل ،
کورور هرافق نورندن اوسیف حق استانبول!

. . .

بلکه صوك قهرمان عثمانی
اولان اوغلك بیوك سلیمانك
ارتحالیله فکر شیطانی
پادشاه اولدی! قبرذیشانك

هرغریو مماتی دیکلردی ،
هرکون ارطغرل ایکلره ایکلردی...
« بکزه‌یور کهکشانه بره‌لرڭ ،
موکب رحلتك اودن کویا !
ییلدیزم عکسیدر نقاره‌لرڭ ،
سنی آنقیشلایور بروج سما »
شمری تاریخ اضطرابکدر.
کلیور لوحهٔ مزارکدن
ییلدیزملر قدر بلند آیاتی !
بشرڭ عمر تارومارندن ،
قلب دنیانك انکسارندن ،
فکر حقك غروب زارندن ،
دها دهشتلی برصدای ممات !
دها خونین تعالی برماتم !
ملکمه کریه‌بار اولان صدمات
زهرنام رواق — خرابکدر .
آه ای حدر غزا توأم ،
لیل اعصار ایچنده ایکلرسك !
جوش ایدر قلب اغبرارکدن
جو تاریخه اڭ بیوك مریاد !
برمؤبدلقای منبرسك . . .
فقط اك جانخراش فریدك
اوردی خلقك صماخ عبرتنه
یاتدیغك کون ، وطن قدر ناشاده
بر سفینه یله بحر عثمانك
یاتدیغك کون مزار غربتنه ! [١]

کوکیلی جوارنده اشقیا تعقیباتنده شهید اولان
قول آغاسی امین عالی بك
Emin Ali Bey, tué en combat avec
les brigants

آه ای جبههٔ بلند — نژاد ،
شمدی هرکون ژاپونیانك‌دکزی
برغروبکله خونفشار اولیور !
سنی قالدیردی آنده اولادك...
تارومار اولدی تربهٔ شانك ،
سکا هر دالغه برمزار اولیور...
کردمار مهیب هجرانك
ایکلدیر شمدی فکر وقلبمزی :
قاره قانلی دالغه‌لرله آغلایه‌رق ،
بوکون ارطغرل ایسته‌یور برحق !
— ١٧ کانون ثانی ٣٢٤ —

کمال زاده
علی اکرم

[١] اوطغرل نام جلادتی طاشیان و تقریباً اون سکز یکرمی سنه اول طرف دولتدن زیارت رسمیه ایفا ایلمك ایچون ژاپونیایه قدر کوندریله‌رك عودت ایدرکن ژاپونیا دکزلرنده بش آلتی‌یوز کزیده عثمانلی ضابطلی وقهرمان بحریه عسکریله برابر غرق ونابود اولان عثمانلی سفینهٔ حربیه‌سی مقصوددر.

Photo : Apollon

فوطو آپولون

تربیهٔ مدنیه مکتبنك رسم کشادی

Inauguration de l'Ecole de Gymnastique

مصاحبهٔ ادبیه :

بو کونکی ادیبلرمز

فرض محال اولەرق ، بر مدققك اعـلان حریتدنبری یازیلان بتون سطرلری اوقومش اولدیغنی فرض ایده‌لم . اوت ، فرض محـال اولەرق ... چونكه، قوهٔ انباتیه و احیائیه‌سی غایت مبذول بر تارلادن فیشقیران قارمه قاریشیق اوتلر و چالیلر چرپیلر کبی ، هر کون باشقه بر نام باشقه بر کسوه ایله ظهور ایدن اوراق مطبوعاتی اوقویه‌بیلمك دكل، اسملرندن بیله خبردار اولمق امکان مادی خارجنده اولدیغی بو کون مثبتدر. هر الی قلم طوتان عقلندن کچنی کشیدهٔ سطور ایده‌رك ، همان دستکاه طبعه ویرمك خسته‌لغنه کرفتار اولندیغی بویله بر موسم تشوشده، هر یازیلانی اوقومق ممکن اولسه بیـله محافظهٔ ، شعور ایچون ، بونی توصیه‌دن پك اوزاق اولدیغمی اعتراف ایده‌رم.

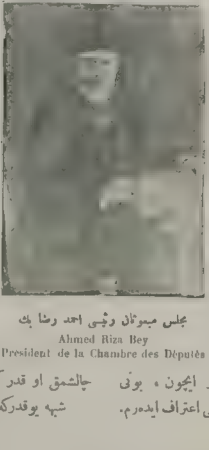

مجلس مبعوثان رئیسی احمد رضا بك

Ahmed Riza Bey
Président de la Chambre des Députés

یا ربی ، نه تحف ، نه غریب دماغلر وار ! ...

ادبیات ازهار مطبوعات دیمك اولدیغندن، تشـکر اولنورکه ، بورادە بزه تعیین اولنان وظیفه، بو مشوش چالی چرپی ایله اوغراشمق دکل ، بونلرك آره‌سنده‌کی شـکوفه‌لری فرق و تمیز ایده‌رك بونلرك نکهت و الوانی حقنده ایراد ملاحظه‌در. فقط، بوقدر مبذول بر کشایش طبیعی ایله نشو و نما بولان بو چالی چرپی آره‌سنده، مرحوم کمالك قورباغه وقوقه‌لری آره‌سـنده قالمش بلبل نغمه‌سـنی ایشتمك تشبیهنه مطابق اولمق اوزره ، چیچك بولمق و وارسـه بیله بونلری تفریق ایدوب ، امثال و اقرانندن تمییز ایده‌رك تعیین مزیتنه چالشمق او قدر کوچ بر ایشدرکه . . .

شبهه یوقدرکه، بو کون مطبوعاتمزی تزیین

ایدن اك یوکسك ، اك معتبر امضالر ، یکی
ادبیات جدیده نامی آلتنده اون سنه اول
تزییف ایدلمك عادت اولمش اولان ارکان کزیدهٔ
ادبیه ؛ بوندن باشقه بونلرك یالکز بوکون
عادی بر صاحب امضای ادبی اولمقله قالمیوب ،
جملهسنك برر استاد عد ایدلدکلری ، بوکون
اسماری صحائف مطبوعاتی املا ایدن بتون
یکی ویروعد امضالرك یالکز اونلرك معقبندن
حتی مقلدندن باشقه بر شی اولمامارله ثابتدر .
وبوحال اوزمان قدما پرستانك محضا روحلرینك
فرسودهلکندن ، غیریلکندن آکلامقدن
عاجز اولدقلری او صحائف بدیعهیی ، نصل
حرزجان ایدرجهسنه اوقومش، حتی بلع ایتمش
اولان یکی بر بطن ادب موجود اولدیغی
و بونك ایچون مملکتك حیات ادبیهسنده ،
بو ادبانك نه مهم بر وظیفهٔ ارشاد و تنبیه ایفا
ایتمش اولدقلری و بو جهتدن نصل لایق
شکران بولوندقلری بوکون بر حقیقت بدیهیه
صورتنه کیرمشدر . بونی ، بوراده ، هر کسه
کمال افتخارله سویلهمکی کندم ایچون مقدس بر
وظیفه بیلیرم . . .

چونکه اون سنه اول، حسین جاهد بکك دیه
اقدامك ستونلرنده تزییف ایدیلن بر جاهد ،
بوکون مطبوعات عثمانیهنك اك متین ، اك
بلند برمجاهد معظمیدر ؛ اون سنه اول ، درلو
تحقیراته لایق کوریلن بر جناب بوکون ،
ادبیات عثمانیهنك اك یوکسك، اك معلا برخامهٔ
بلاغتیدر !

وایشته ترقی وتجدد دشمنلرینه ، بر عبرت
مؤثره دها ! بونی ، او زمان ، بو اصحاب
عبرتك علیهنده بولنوب ، بوکونکی بو
مظفریتلر حضورنده سکوتدن ، وضروری
قبولدن باشقه برشی یاپهمیان اصحاب قلمك نظر
ابتصارینه عرض و تقدیم ایلرم . . .

چونکه ، اونلر، بتون بومحررلر، مملکتك
حیات اجتماعیسنده غایت مهم بر عقدهٔ تکامل
تشکیل ایدیورلر، وقانون ترقیه موافق اولمق
اوزره ، ماضی‌یه ویا حاله دکل ، استقباله خطاب
ایدیورلردی ؛ البته کندیلرینی تقدیر ایدهجك
اولانلر انقاض ماضی اولامازلردی ؛ حتی ارکان
حالده اولامازلردی ، چونکه اونلرده او زمان
متردد ایدیلر؛ بالعکس اونلری تقدیر و تعقیب
ایدهجك اولانلر ازهار کزیدهٔ استقبال ایدیکه ،
بوکون بو ازهار نیم انکشاف ایتمش اولدیغندن
ادبای جدیدهنك بومزرعهده نه فیضدار تخملر
براقش ، نه بویوك بر قوهٔ نامیه ایله بخش
حیات ایتمش اولدقلرینی اوفیضك قوهٔ نامیهسنی
بوکون کوروب حیران اولمامق قابل دکلدر . . .

جناب شهاب الدینك اوزمان یازمش اولوب
برچوق طرفدن دوچار اعتراض اولان «استقبالك
نثری خالد ضیانك نثری ، نظمی ایسه فکرتك
نظمیدر» سوزینك نه قدر دوغری اولدیغنی،
اك بلیغ واك بیوك براثبات اولان زمان اظهار
واعلان ایتمدیمی ؟ ... بوکون بتون یکی وشایان
تبریك امضالر آلتنده یازیلان آثار بدیعهده
نثرده خالد ضیادن ، نظمده فی الحقیقه فکرتدن
باشقه کیمك فیض والهامی واردر؟...

بونقطهٔ نظردن ، ادبیات جدیدهنك ، دونکی
یکی ادبیات جدیدهنك ، هرکس کبی سویلمك
ایچون ، دها مزیغانه بر تعبیر اولمق اوزره ،

دەقادانلرك دشمنلرينك ادعالرينە رغماً ملتك تكامل معنويسندە نە بيوك همتلری كچمش اولديغنی نصل وضوحلە تعيين ايدر...

* * *

فقط بويلە اولمقلە برابر ، تأثير زماندن طولايی ، بتون بوادبانك دەاصوك كلەصنعتلرينی افادە ايتمەمش اولدقلرينیدە بيان ايتمك لازمدر؛ اوت شبهە يوقدركە، نەرباب شكستە، نەدەعشق ممنوع محررلرينك صوك كلۀ صنعتی دكلدر؛ چونكە بركرە بوادبيلرك يازی يازملرينە اذن ويرلديكی تاريخلرە حكمران اولان سانسورك جبر و ظلمی التندە روحلرينك بتون اتساع وقوتيلە افادۀ مرارتە موفق اولەمدقلری كبی ، طبيعی اولەرق ، بوقدر مشكلات ارەسندە يكی باشلامش اولدقلری مسلكلرينك ايلك اثرلرينی برر اثر انفس اولمق اوزرە ميدانە قويامازلر ايدی .

اكر حكومت سابقە ، يدی سكز سنە اول ، بتون بو قلملری حبس وتوقيف ايتمش اولمسەيدی ، شبهەسز ، او قوت مكتسبەنك سوقيلە بو كون ادبيات عثمانيەدە بر قاچ مهم اثر انفسلە كسب ثروت ايتمش بولونوردی ؛ مع التأسف ، بو يدی سكز سنەلك توقفك قلملرە ويرديكی عطالتدن دولايی بو كون ايلك اثر انفسی برقاچ سنە دها بكلەمك لازمكلەجك كبی كورونيور...

بويوك آطە

محمد رؤف

طالعلرك نصيحتی [١]

وقتيلە ايشيتديكم بك سادە و بك كوچك بر وقعەيی سزە نقل ايتمك ايستەيورم . بونی ديكلەديكم زمان بن آغلامشدم . طويديغم كبی سويلەيەبيلسەم سزدە متأثر اولەجقسكز .

اولا، حكايەمك مهم اشخاصنی سزە تقديم ايدەيم : يوقسوللق ، قار ، كيجە .

يوقسوللق.. بر اولوم؛ قار .. اونك بياض كفنی، كيجەدە قارا بر تابوتيدر .

اك مهم اشخاصی بويلەجە طانيدقدن صوكرا . شيمدی حكايەمی ديكلەيەبيليرسكز : وقعە بر «عشق ماصالی» كبی مهتابلی بر كيجەدە باشلايور. فقط باشمزك اوستنە پنبە خانم اللری، بياض أريك چيچكلری سرپن بر بهار كيجەسندە دكل .. روزكارك شدتيلە قاصيرغالر ياپەرق ، اوچوشان ، صاورولان، دونن قارلرك، بوتون كائناتی ، حتی آيك ضياسنی بيلە طونديرديغی بر كيجەدە ، شهرمزك اك كنيش جادەلرندن برندە ، كاركير ، بويوك بر بنانك اوكندە بر چوق آرابالر طورويور ... بو قوناغك سالوننده شيمشكلر كبی چاقان قهقهەلر ، چيغلقلر ، آل سبزلی لامبەلرك سرديكی پنبە ايشيقلرە بورونەرك زقاغك قارلر اوستندە

[١] بر جمعيت خيريەدە سويلەنمك اوزرە يازيلمشدر .

تیتره‌ین سس‌سزلکی ایله أکلنه اوچوب
کیدییوردی . قاپو آچیلدیغجه قوناغك قالو-
ریفرلرندن طاغیلان صیجقلق دیشاری فیرلا-
یه‌رق یایا قالدیریمنك کنارنده، یازیسی سیلنمش
بر مزار طاشی کبی . قاردن بم بیاض طوران
بر دیلنجی قادینك ، حس مرحمته ، یاناقلرینی
اوپویوردی .

بو دیلنجی قادین بر والده ایدی . دقت
ایدیکز !!

بو والده خسته قیزی ایچون دیله‌نییوردی.

— أفندیلرم ! سوکیلی چوجوقلر کزك ،
قیمتلی عائله‌کرك صدقه‌سی ! زواللی قادین
آغـلایان کوزلرینی قابادی ، تیتره‌ین أللرینی
آچدی. ویوره‌کی‌جاریه‌رق وجودی‌صارصیله‌رق
چیقان فریادینی نه بیاض البسه‌لی قادینلر ،
نه سیاه ألوانلی أرککلر طویمایورلردی .

استانبول مبعوثی حلاجیان افندی
Mr. Haladjian Dép. de Constantinople

استانبول مبعوثی فراجی افندی
Mr. Faraggi Dép. de Constantinople

استانبول مبعوثی زهراب افندی
Zohrab effendi Dép. de Constantinople

آه! أی امید سعادت!! سن زواللی انسانلرك قلبنی نه طاتلی اوقشارسین!! لکن چوجوق بغتةً حایه، بر بیین حاسنه طوتلدی. دوشکه دوشدی. شیمدی ایکی آیدر یاتیور. قادین خدمتچیلکدن آلدیغی بر قاچ غروشی بو اوغورده صرف ایتدی. بیتدی. آغلایه‌رق آیاقلرینه قاپاندیغی بر هکیم، آراده، کلوب باقیوردی.

لکن فقرا ایچون علاج بهالی، کومور بهالی، اتمك بهالی، اویقو بهالیدر... لکن فقرا ایچون سعادت اوزاق، عافیت اوزاق، خسته خانه‌لر اوزاق، امید اوزاق، در.

ایشته، صوغوق قورقونج کیجه‌ده دومانلی برقندیلك سونوك ایشیغنده بو قادینك کوزینك بیکی دیشلرینی غجیرداته‌رق بایغین یاتیور. آرالقلردن کیرن روزکاردن آلتنه دوشن بو ییرتیلان قلبك چیغلغندن حاصل اولان نتیجه نه ایدی؟

— بر قهقهه!...

فقرایه اعانه، جناب حقه اعاره‌در...

جواب یوق.

کیجه ایلریله‌یور. قادینك دائما آچیلان اووجنه اون پاره دوشمیوردی... چونکه.. او دیلنمه‌سنی بیلمیور. چونکه... چهره‌سی چوکن قارانلغك، دوشن قارك آلاجه بچه‌سنه بورونمش بو کیجه برنجی دفعه دیله‌نیوردی.

بو قادینك بر چوجوغی، بو خدانك بر غنجه‌سی واردی. وقتیله قیزی مکتبه کیدیوردی. اونی اوقوتمش، انسان کامل ایتمك ایچون بو قادین چالیشیوردی... قیزی تحصیلنی بیتیره‌جك. بر معلمه اوله‌جق. ننه‌سنی‌ده بسله‌یه‌جكدی.

درسعادت مبعوثی قوزمیدی افندی
Cosmidi effendi Député de Constantinople

ادرنه مبعوثی دوقتور رضا توفیق بك
Riza Tevfik Bey Député d'Andrinople

لیسنه صاچیر کوچوك بر قاناد کبی تیترشه‌رك بو خسته قیزه اوچان بر ملك روحانیتی ویریبوردی .

کندیسی اوشودیکی مدتجه ایصینسین دیه حرقه‌سنی ، بی‌چاره والده صیرتندن چیقاردی ، قیزینك اوستنه اورتدی . و اسولجه زقاق قاپوسندن چیقدی . بو کیجه قیزنی ایصتمق ایسته‌یوردی . آرتق دیلنمك ذلتنه ، بونك ایجون ، قاتلانه‌جق ... بر هفته‌در جسارت ایده‌مه‌دیکی بر شیئی بو کیجه یاپه‌جق ودیله‌نه‌جکدی ...

« مرحمتلی یوره‌کلر چوق . دیبوردی ، البته بکا آجیر بولونور » فقط ایکی ساعتدن بری اوکا آجیبان بولونمادی . فریادی موسیقه صدالری آراسنده غائب اولدی . کوزلرندن دوکولن یاشلر صوغوق یاناقلرینك اوستنده طوکندی .

آی بو دوکونه دعوتلی قادینلر ! بو فقیرك کوز یاشلری ، سزك پیرلانطه‌لرکزدن دها ده‌کرلیدر !... بو قادینك صوغوقدن طونان قانی یوزوکلرکزك یاقوتلرندن دها قیمتلیدر !.. بونلری سزلر کورمیبورسکز ! البته بر کورن واردر !

آی نور ایجنده رقص ایدن کوزل پریلر ! سزدن بر قاچ آدیم اوزاقده خراب بر کلبه‌ده و بلکه سزدن کوزل کیمسه‌سز بر قیز جان چکیشیور . اونك ننه‌سی قاپوکزك اوکنده ، و ، مرحمت آرایان کوزلرنی بر کوچوك احسانکزه دیکمش طورویور ... سز اونك افغانی ایشیتمیورسکز ، البته بر ایشیدن واردر !..

اوح ! سزلر او یاقوتلره بکره‌یورسکز که مزارلقلرده کولرلر ..

قادین ، بکله‌دی .. بکله‌دی .. بکله‌دی .

نهایت انسانلره ، انسانیته نفرتلر ایده‌رك ، ینه ، قارلرله ، چامورلرله ، قاصیرغالرله بوغوشه بوغوشه کلبه‌سنه دوندیکی زمان قندیل سونمش ... و قیزی ... اولمشدی ! ...

ینه روزکار باغیرییور . ینه قار دوشویوردی ...

ایرته‌سی کون محله‌نك حماللری بو کوچوك جنازه‌یی کوتورورلر ایکن بو محزون کلبه‌دن بر صدای شکایت ایشیدیله‌دی .

بر آقشام صوکرا ، صباحه قارشی ، ریختم اوستنده بیاض قارلرك ایجندن ، قارا بر وجود دکیزه یووارلاندیغی اثناده ، صولر قیصا بر چیغلق قوپاردی ؛ صوکرا ، ینه صوصدی . کونش بو صیراده یاواش ، یاواش طوغیور و نوریله بو بدبخت قادینك دکیزده قازیلان مزارینی یالدیزلایوردی .

انسانلغك حقارتله ایتدیکی بو زواللی‌یه طالغالر ، شفقتله ، قوللرنی آچشدی . بو سفیله‌نك روحنی ، دکیز ، بلکه ، کیزلی کیزلی تسلی ایچون اوغولدویور ؛ وکاشانه‌قارشی دیبوردی :

اوح ! أی انسانلر ! اك مسعود زمانلرکزده قاپوکزك اوکنده ایکله‌ین بر دیلنجی‌نك قدیدی ایله سزك کیکلرکزك آراسنده ، هیچ ، هیچ بر فرق اولمادیغنی دوشونکز که او زمان یورککز حیاتك حقیقتنی طویسون ! ... روحکز ؛ سعادتله ، سفالتك کولکه ، آغلامانك یکدیکرینه پك بکزه‌ر ، بری پنبه‌لر ، بری سیاهلر کیمش ایکی همشیره اولدیغنی آکلاسین .

٣٠ کانون ثانی ٣١٩

احمد حکمت

تربیهٔ ملیه — تربیهٔ بین الملل

محمود صادق بك
Mahmoud Sadik Bey

تحصیل و تربیه قرق اللی سنه‌دن بری اوروپاده بشقه بر شکله کیرمکه باشلادی. انسانلر آره‌سنده‌کی مناسبات آرتدقجه، مدنیت و انسانیت هدفنی دها ایی کوروب دها ایی اکلادقجه تشکیل و تربیه‌ده انسانلری بو هدفه طوغرو سوق واماله ایده‌جك صورتده اصلاح وتنسیق اولنیور. مدنیت و انسانیتك هدفی نه‌در؟ بونی مطلق بر کلمه ایله تعیین ایدوب کوسترمك لازم کلسه دینله‌بیلیرکه: «محبت‌در».

تاریخ بشریتی طولدیران وقوعات کوز اوکنه کتیرلسون، هر ملتك آیری آیری تاریخلری تدقیق اولنسون. شو دور مدنیتدن کری‌یه طوغرو کیدیله‌رك طاش دورندن، طونجدوروندن قالمه آثار بشریه تحری ایدلسونده او زمانکی انسانلرك احوال و طبایعی حقنده‌ده استدلالاته چالیشلسون.

بتون بو ادوار بشریه‌نك بر طاقم قانلی حادثات ایله طولمش اولدیغی کوریلیر. برقبیله‌یه، بر قومه منسوب اولان افراد آره‌سنده هوسات و احتراصات شخصیه‌دن، کبر و غروردن، کین وغرضدن، انتقامدن متولد بر طاقم جنایتلر وقوع بولمشدر. حالا وقوع بولیور. ساده‌وبسیط صورتده دوشونیلیرسه، نظاملر، قانونلر هپ انسانلر آره‌سنده بو نفاق و جدالی قالدیره‌ق ایجون یاپلمشدر. عدالت، مساوات، حریت اساسنه مستند اولان شکل حکومت انسانلرك بری برینه قارشی تجاوزاتنه نهایت ویرمك، سد چکمك دوشونلمشدر. شمدی بر ملتك شکل حکومتده، ادارهٔ داخلیه‌سنده اك زیاده محتاج اولدیغی شیٔ نه‌در؟ امنیت و اسایش. بوده نه ایله قابلدر؟ تمامیله قوانین و نظاماتك تطبیق و عدالتك اجراسیله، نتیجه نه اوله‌جق؟ بر اداره آلتنده یاشایان انسانلر بری برینك حقنه، حریتنه تعرض ایتمیه‌جك هر کس نظر قانونده مساوی اوله‌جق. بوندن حاصل اوله‌جق ثمره نه در؟ جنحه‌لر، جنایتلر، خصومتلر، نفاقلر اورته‌دن قالقه‌جق. هر کس قارداش کبی کچینه‌جك، بو حالده عدالت، مساوات، حریت سه‌پاسنه استناد ایتدیریلن ادارهٔ مشروطه‌نك

ادرنه‌ده عسکری مانوره‌لری
Les manœuvres militaires à Andrinople

ادرنه‌ده عسکری مانووره‌لری
Les manœuvres militaires à Andrinople

مناستر اوجی طابوری یورویش حالنده
Les manœuvres militaires à Monastir

مناستر آوجی طابورنده حربیه تعلیملری رسمنده
Le Manœuvres militaires à Monastir

تأمين ايده‌جكى حالت بشريه وروحيه: «اخوت» در.

بر حكومتده، بر ملتده افراد قارداش كبى يچيرسه، تجاوزات و تعرضاتك اوكى آلنيرسه هيچ كيمسه بر باشقه‌سنك حقنه وحريتنه مداخله ايتمزسه دها آچيقجه‌سى برى برينى انسان كبى، قارداش كبى جاندن يوركدن سورسه اشته بورادە غايهٔ تكامل حاصل اولمش، ياخود بوكا ياقلاشمش اولور. شو مطالعه‌يه كوره هدف مدنيت و انسانيت «محبت»در ديمك عبث اولماز.

اكر بر آز فلسفياته دالارسه‌ق يالكز انسانلقه دكل بتون موجوداته باقارسه‌ق بقاى عالمك ينه محبت ايله قائم اولديغنى تسليم ايده‌بيليرز، فقط بو جهتى براقەلم.

بر ملت افرادى آره‌سنده تربيه و تحصيلى بو اساسه استناد ايتديرمك، مدنيت وانسانيتك شو هدفنه توجه‌ايلك اوزره تعقيب ايده‌بيليرز و ايدييورلر. يعنى افراد ملتى برى برينه سوديرمك، جمله‌سى آره‌سنده بر رابط حصوله كتيرمك استيورلر. شونى‌ده اعتراف ايتملى‌كه انسانلرك كافه‌سى معاليات اخلاقيه‌يه تكاملات دماغيه‌يه‌مظهر اولمه‌مشلردر. يوركلرنده انسانيته وبرى برينه قارشى، كين و غرضدن وعوضدن عارى محبته اليشه‌مامشلردر. تربيه كيت كيده انسانلرى بوكا آليشديره‌جق، انجق بر ملت افرادى آره‌سنده مشترك منفعتلر واركه برى برينى قلباً، روحاً سوه‌جك درجه‌يه وارەمامش اولان افراد ملت بو منفعت مشتركه نقطه‌لرنده بركلشديريله‌بيلير. بو نقطه‌لرده آرالرنده بر رابطه حاصل ايديلير. اشته «محبت وطنيه».

بر ملتك افرادى‌آره‌سنده اختلافلر، خصومتلر اولسه‌ده خارجدن كله‌جك‌دشمنه قارشى‌ماللرينى، جانلرينى، يرلرينى، يوردلرينى محافظه‌ده بونلرك منفعتى مشتركدر. اشته بو جهتله افراد ملت آره‌سنده بر رابطه واردر. لكن بورابطه كافى دكل. انجق بر كره افرادى بو باغ ايله باغلا-دقدن صكره تدريجاً قلبلرينى، جانلرينى بركلشديرمك، اخوت مليه حاصل ايتمك ايچون تربيهٔ مليه‌يه قوت ويريله‌بيلير.

تربيه‌مليه‌نك قوت وقدرتى مطلوب اولان نتيجه‌يه بر ملتى سوق وايصال ايده‌بيلير. فقط دنيادن خصومت قالقماز. حرب و جدال اكسلمز. ملتلر برى بريله اوغراشير، حكومتلر برى برينه قارشى‌دائماحربه‌مهيا بولنور. ينه‌قان دوكلك، بوغوشمق انسانلر آره‌سندن قالقماز. فقط بر ملتك افرادى بيننده مشترك منفعتلر بولنديغى، بو نقطه‌لرده رابطه حصوله كلديكى كبى ملتلر، حكومتلر آره‌سنده‌ده منافع مشتركه بولنه‌بيلير. اشته بو منافع مشتركه، اساسى‌ده اتفاقلره، ائتلافلره سبب اوليور. بين الملل مناسباتى تزييد ايديور. ديمك كه مدنيت و انسانيتى هدفنه تقريب ايچون بر مبدأ، بر وسيله تشكيل ايديور.

بر ملتى تشكيل ايدن عناصر مختلفه‌نك آيرى آيرى حسيات وتمايلاتى، عاداتى وار. بونلر طوبدن نظر اعتباره آلنيرسه، جنس و مذهب اختلافاتى‌ده آره‌يه كيرمك شرطيله، برى برندن آز چوق مباعدتى بولنديغى فرق اولنور. مثلا تركلرله روملر عثمانليدر، بروطنك

اولادیدر، فقط جنس و مذهبجه، عادتجه بری برینك عینی دکل، بو ایکی عنصر هیئت عمومیه‌لری اعتباریله بری دیکرینه تمامیله محبت ایده‌مه‌مش اوله‌بیلیر. انجق بونلر آره‌سندن بر طاقم اشخاص و افراد بولنه‌بیلیرکه آره‌لرنده قارداش محبتی حاصل اولمشدر. بتون روملر بتون ترکلره محبت ایتمیه‌بیلیرلر. ترکلرده روملر حقنده بویله. لکن ترکلر و روملر آره‌سنده اویله‌لری وارکه آره‌لرنده محبت حاصل اولمشدر. رابطهٔ اخوت تأسس ایتمشدر.

ملتلر بیننده عین حال کوریلیور. آلمانیا ایله فرانسه آره‌سنده اتفاق یوق، ائتلاف یوق، آلمانلرله فرانسزلردن بر طاقم افراد ایسه بری بریله دوستدر، آره‌ده محبت حاصل اولمشدر، رابطه و مناسبت زیاده‌لشمشدر.

بر طرفدن برملتك عناصر مختلفه‌سنی بری برینه سودیرمك، بونلره اخوت بشریه اساسنه مستند بر تربیه ویرمك ایچون چالیشدقلری کبی، او بر جهتدن‌ده ملل مختلفه آره‌سنده روابط ومناسبتی تزیید ایدرك بونلری‌ده هدف مدنیت و انسانیته، محبت متقابله‌یه طوغرو سوق و اماله ایتمك استیورلر. اشته شمدی تربیهٔ ملیه وتربیهٔ بین الملل بومقصدی تعقیب ایدیور.

* * *

ملتلر بری برینی سومك ایچون بری برینی دها ای طانیمیورلر. بونك ایچون ابتدا ملتلر بری برینك لسانه واقف اولمق لازم. اوروپا تحصیل وتربیه‌سنده هر ملت، دیکر ملتلرك لسانلرینی‌ده اوکرنمك لزومنی خیلی زمان اول انکلامشدی. مثلا فرانسه‌ده انکلیزجه و آلمانجه تحصیلی مکتب پروغراملرینه ادخال ایدلمش ایکن فرانسزلر السنهٔ اجنبیه تحصیلنی بر مدت اهمال ایتدیلر، صکره اکلادیلرکه طریق مدنیت وانسانیتده ایلری‌یه کیتمك ایچون بوکا احتیاج قطعی وار. التی یدی سنه اول مکتب پروغراملرینی بو نقطهٔ نظردن تعدیل ایتدیلر شمدیکی لسانلری اوکرنمك ایچون، اوروپا مکتبلرنده عصرلردن بری لاتینجه تعلیمی حقنده تعقیب اولنان کهنه اصوله رعایت اولنمقده بولندیغی حالده، بونی دکیشدیردیلر. قولای وعملی بر یول بولدیلر، بونی تطبیق ایتدیلر.

هر ملتده السنهٔ اجنبیه تحصیلنه اهمیت ویرلدی. [١] بوقدرله قالمدی. آلمان، انکلیز، آمریقا، فرانسه وسائره دارالفنونلری معلملرینی مبادله‌یه باشلادیلر، بر فرانسز معلم بر مدت آلمانیا دارالفنونلرنده، بر آلمان معلمده فرانسه دارالفنونلرنده تدریساتده بولندی. بوده کافی کورلمدی. ملتلر مکتب شاکردلرینی‌ده مبادله ایتمك استدیلر. بر طاقم فرانسز شاکردان آلمانیایه کیتدی. برمدت قالدی. بر طاقم آلمان شاکردان فرانسه‌یه کوندرلدی. ملتلر مکتب شاکردلری آره‌سنده — یعنی فرانسز طلبه‌نك انکلیز و المان طلبه ایله — مخابراتی‌ده تشویق ایتدیلر. بو صورتله ملل مختلفه آره‌سنده محبت حصولنه یاردیم ایتدکلری کبی بری

[١] غریبدرکه بزده‌ده اوزمان بعض مکتبلردن فرانسزجه تحصیلی قالدیرلدی.

بوینك لسانلرینی اوكرتمكده تسهیل ایلمهلر. اشته بو صورتله مدنیت و اسایشك هدفه واصل اولمق استیورلر. انسانلر آرهسنده مخاصماتی قالدیرمق، سکون و اسایشی، صلح و مسالمتی تأیید ایتمك ایچون هر شیدن اول لازم اولان «محبت»ی حاصل ایتمکه چالیشیورلر.

ادارهٔ مشروطه تأسیس اولندقدن صکره عناصر مختلفهٔ عثمانیه اختلافات و مخاصماتی بر طرف ایدرك عثمانی نامی التنده بر وطن اولادی اولمق اوزره اتحاد ایتمك میلنی کوستردی.

فقط بو اتحاد سیاسی ایله، بر اتحاد قلبیده حاصل ایتمك ایچون ینه «محبت» لازم.

تربیهٔ ملیهیی بو نقطهیه استناداً حاصل ایدهبیلمك ایچون معارف عمومیه نظارتنك همتی بکلنهجك. بوکون بتون عالمك تطبیق ایتدیکی اصولی، تربیهٔ بین‌الملل ابتدا کندی ایچمزدن باشلایهرق نیچون تطبیق ایتمیهلم؟ شمدی عناصر مختلفهٔ عثمانیهنك مکتبلرینی کندیلرینه براقهجغز. فقط اصول تربیهو تحصیلیده جدی برصورتهافراغ ایدهجکز. اسکی دورك جدی ووطنه لایق تربیه وتحصیل ایلههیچ مناسبتی اولمیان جعلیاتی آتهجغزده بالخاصه معارف حقنده بك اساسلی اصلاحات و تنسیقات یاپهجغز. بورالری طوغرو. لکن شمدیدن — مادامکه مکتبلریمز، مکتب و دارالتربیه دینهجك بر حاله کلهجك وبالخاصه اخلاق وتربیه جهتنهبك زیادهاعتنااولنهجق — ترك، روم، ارمنی مکتبلری، حتی ابتدائی و رشدی درجهسنده بولنان مکتبلری آرهسنده بر مدت ایچون شاکردان مبادلهسی اصولنه رعایت ایدهمزمی یز؟ بو صورتله دها کوچك یاشدن عناصر مختلفه چوجقلری آرهسنده انسیت و محبت حاصل ایتمکه چالیشهمزمی یز؟

پرشتنه مبعوثی فؤاد پاشا
Foad Pacha Depute de Prichtina

بو مبادله‌یی معلملرینه‌ده تشمیل ایتمك ممكن اوله‌مزمی؟ بو صورتده لسان و عادت‌ده انتقال ایدرك بویله‌جه محبت متقابله‌یه، هدف مدنیت وانسانیته طوغری خطوه آتیله‌مازمی؟ یاواش یاواش اوروپا اقوام متمدنه‌سیله مناسباتمزی بو یولده تزییده‌جالیشمق‌ده طریق ترقی وتكامله ایلرویه كیتمه‌مزه یاردیم ایتمزمی؟

محمود صادق

كتابهٔ غم

دون آقشام، سنی سودیکم ایلك كونلرك بونده منظورم اولان برغروبی تمامیله آكدیران بر تماشاده‌كزه الوانه‌تصادفله ینه‌سنی خاطرلادم.

آه! اوكونلر نه ایدی؟ هر بری خلجان آور بر حس طائركبی اواخر حیاته طوغری اوچوب كیدرلر، هر بری منقسم اولدیغی ساعتلر دقیقه‌لر آره‌سنده سعادت وحضور و امنیتی سینه‌لرنده كیزلی طوته‌رق بی‌درلودرلو هیجانلرله فردایه منتظر براقیرلر، الصوكنده بتون عشق، بتون سوداوی مزاج بر قلب ایله ترك ایده‌رك آواره بر عمره خاص اولان تردداك ایجنده یاشاتیرلردی. دون ینه اوحالده ایدم. ینه‌بویله كونلردن بری افول ایدییوردی. فقط سن‌ده یانمده اولوب كورملی ایدك. بیلسه‌ك اونه‌لوحهٔ ذی احتشام ایدی؟:

برقاچ دقیقه صكره لمعه لمعه سونوب محو اولان او فستحكاح شئون، آغیر آغیر آجیلان بر سرایردهٔ حسیات ایتمش كبی هر ثانیه‌ده انظار اشتیاقه برجای قبول كشاده بولوندیرییوردی. برحالده‌كه او آنه قدر سنی سودیكمدن متحصل بوز بدهٔ امل ویا ناطقهٔ روحه هر زمان ایچون كشایش ویرن برمآل خفی نمانهٔ اجازه سوك درجه‌ده تابع اوله‌رق یالكز:

— آه! سن!

تصوتنده تفاصیلی هیچه براقان بر اجمال تحسر بدیده منقلب اولیور، برحالده‌كه لسان تاثرم:

— آه! سن!

مجارینی غیر اختیاری بر صورتده ایراد ایتدكجه نظرگاه معنویتمده بتون سن، سنكله برابر یالكز بوحس ایله سكا انحصار ایدوب قالمش اولان زمان ارتباطمك كافهٔ صفحات سوداكارانه‌سی انكشاف ایدوب طورییوردی.

حقیقت! سن‌ده یانمده اولوب كورملی ایدك:

اوچ كوندن بریدر اورته‌لغی برانجادقطعی‌یه دعوت ایدن فورطنه كچش، بلوطلر بر آز یوكسله‌رك طبیعت كویا تهورندن متباقی بر كسلان ایچنده قالمش ایدی. برشی یوق. نه روزكار اسیور، نه‌قار دوشیور، نه‌دكیز چالقانیوردی. بتون اطراف سراب آلوده. افق غربی كنیش غایتله منحط برسویه‌ده. كویا بولوطلرك حامل اولدیغی بارثقلت فزای سكونتدن انهدامه یوز طوتمش، درونده‌كی ناربرلهیب جوارلرندن قابنایه قابنایه اكلی. آتشین بر قوشاق كبی اطرافنی قاورامش برقبهٔ سیاه‌رنكه بكزییوردی. سمابك طبقان هوا آره‌سنده یوكسلمه‌سندن

حاصل اولان بورکاف عریض ماورای مجهولندن خروش ایدن لمعات احمرای اودرجه‌ده شدتله بوشالدیریوردی‌که نظر استغراق تواصی فلکدن برنده دونن بر کرداب دوزخینك دهلیزندن آقدیغنه ذاهب اولوردی .

بویله کونلرك دم غروبنده کورولن بوقیز یلاق، سطح مرتسمنه تصادف ایدن محللرده خفیف توز پنبه‌سی بر سویه دها حصوله کتیردیکندن هواده طوران ذرات ماثیه عادتا پنبه توز حالنده تلاطم ایده ایده هر طرفه سرپیلمش ، سمت رأسه دوشن قطعات سما ، شواره‌لری یکی سونمش کول رنکنده بر نوع قویولق ایچنده قالمش ایدی .

کوریوردم : آپاستفانوسله صفره کوبی محیط اولان تلال صغیره بیوجك قیرمزی پانوراما جامندن تماشا ایدیلن ، کافهٔ تفصیلاتی عادتا اشکال مسنحه طرزنده مجسم ایدن بلاد وبیابان کبی نکاه دقت اوکنده کاه کری کیدیور ، کاه ایلری‌یه کلیوردی .

قوشلرك پرواز متهالکانه‌ایله تعقیب ایتدیکی استقامته باقدقجه بکا اویله کلدی‌که او آنده بتون وجده کائنات اوسمته نکران ، اوچانلر ، یورینلر او آتشکدهٔ سمانشینك پیرامش رفیقه رواندرلر . بتون حوالئ تراب قارلر ایچنده مستور ، بتون کائنات مناظر برنفحهٔ مبردك تأثیریله منجمد ، هر طرف بر اوجی لیله پیوسته اولان بویله بر کونك فسون عزیب نوازانه‌سیله حزن‌انکیز .

کویا جسیم ، سربسحاب بر نخل ارغوانك سایهٔ اعضانی آلتنده آچیلوب کماله ایرمش ، شفاف ، منور یاپراقلی بر مانولیا کبی آره‌ده صیره‌ده صاقلانان وبو ملاعبهٔ الوانه نسبتله صولوق بر حزمهٔ ضیا ایله یته میدانه چیقان آپاستفانوس قناری بو حدود انعکاس داخلنده یاقلاشوب اوزاقلاشان خوارق انحلاله مبدأ اولمشیدی .

دکیز بالعکس قاره یشیل ، متموج دکل ، قویو ، حار برمایعك تسلبه یقین سطحنده کورولن بوروشمه‌لر کبی آیری چیزیکلرله طورغون قیلرینه طوغری انعطاف ایدنجه‌یه قدر دوز بیاز برقطع زمیندن کچن نکاه حیرت شمدی طرف طرف آتشین ، اسمر ، بخاری بررنك متلونه مظهراولان بودریای تنك ایچنده بر کون اول چارپینان خلجان معیشتی کورمکه جرأت ایده‌میه‌رك یورولوب قالیوردی .

اوت . برکون اول اودریای تنك ایچنده کچن خلجان معیشت . اوخلجان معیشت‌که بکا (فورطنه‌لی برکیجه) دن یادکار اولان شوخاطرهٔ منظومه‌یی بر دها اوقوتمشیدی :

سواحل ، موجه‌دار نالهٔ شبکیر ظلمانی .
اقلره پرده پوش لیلهٔ یلدای استغراق .
چیقار هما بالادن فلاکت نامنه فریاد .
دوشر افلاك موجاموج عمدن نفرهٔ بیداد
اوشور بنم وجودم ؛ چارپینیر ، تیتر ردل مشتاق
کوروتمز فرجهٔ ناچیز چاك سترهٔ آفاق

ظلمتکهده پر یوق . فیرلایور هرکوشه‌دن بیك آه .
امینم طوغماز آرتق آفتاب شوق و نورانی .

. . .

کلیر اندیشهٔ وجدانه قارشی دوردن دهشت .
اورر آذان خشینده صدای حملهٔ امواج
قالیر مدهوش صولت نظرهٔ امداد واستمداد
یوزر کویا زبون طعمهٔ خسران اولوب اجساد
اولور پرپر هویدا کوز اوکنده ورطهٔ مواج

کوروبمز عقل ایچون دریاده استکنا هر بر منهاج
گرز دیللرده خوف موت ایله ذکر عظیم الله
سماده بر مهابت دور ایدر گردونهٔ قدرت

•
• •

ایشته او بر کون اول تاساحله‌قدر یوریه‌رك روزکارك ، فورطنه‌نك دریانك آثار مهیبه‌سنه قارشی یالکز سنك حسکه صیغینوب دقیقه‌لرجه طورمش ایدم .

بن طبیعتك تهورلی زمانلرنده بیله سنکله اوغراشیرم . بو نجه بر ذوق ، بر آدام متفکرانه‌در . کویا روح و فکرم بر پشاکاه منفرددن منظور اولان اوزاق ، یقین بر طاقم انقلاباتی بر ساحهٔ سکون اوزرنده تماشا ایده‌رك بر نتیجه‌یه منتظر ایمش کبی متوکلانه ، متوسلانه دیکله‌نیر . ایشته بو آدام متفکرانه‌یه نائلیته‌دن طولاییدرکه بو کون ینه حضورکه عین شتاب ، عین اشتیاق ایله کلیورم . سنه‌لر حس‌ وروحده دکیشدیره‌مدیکی انجذابه بو کونده آیریجه بر ذمت شکران ضم ایتمك صورتیله تجدد ایدییور . بو ایام پیدرپی ورودسندن بکا منتقل حسیات صداقتك اونوع ناقللریدرکه بنی ساعتلرجه متحسر ، مشتاق ، کریه‌ناك ، حصه‌دار سعادت ، غضوب ، بی‌تاب ، اضطرابلر ایچنده آرزوکش ممات کوردکلری حالده وجدان ارتباطمده اولان ذره قدر براثر تزلزل وقوعنی صحائف حادثاته قید ایده‌مه‌مشلردر .

سکا دها یقین بولندقچه ، سنی دها یقیندن سووب کوردکچه شو مناسبت جمیله‌یی احیا ایدن آثار مروته نظر حرمتله باقیورم . سنی نصل سودیکمی بیله‌مم . فقط سنی سودیکمی بیلیرم . بو حس ، بو سودای صمیمی سنك کبی نازك ، سنك کبی عصبی ، سنك کبی صمیح ، سویملی . کزیده مشرب ، اخیال آموز ، بکا تعلقنده سنك کبی هیجان آور ، سندن طوغوب آغوش ناز واحترامده بیومکه آلیشمش رذادهٔ مخالصت قدر ادیب وعقیف اولدیغی حیثیتله کذارش ایام آنی دها زیاده بر تاب وطراوت ایتمکدن باشقه برشیئی مقید اوله‌مامشدر .

نه دییوردم ؟ سنی سودیکمی بیلیوم می دییوردم ؟ فقط نصل سوییورم ؟ سنکله کچن ماضی شو آنه‌قدر سبق ایدن حسیاته بر جواب ویره‌بیلیر .

اوت . بتون اوماضی بو سئواله جواب اولسون . لکن ... شمدی نصل سوییورم ؟

بو سئوال نظر تفکرم اوکنده یکی یکی عیان اولمغه باشلایور ، اوعیان اولدقچه مقصددن زیاده حسیات عشق ومحبتمه موافق بر جواب بولمق آرزوسیله اویالانیورم . حتی صرف نفسمه واردبر سئوال اولدیغی حالده ینه مشغول خاطران اولمقدن واز کچه‌میورم . بر عطر مؤثر ومحبوس فرجه‌یاب اولور اولماز محیطك کافهٔ نقاطنه نه‌درلو بر سرعله انتشار ایدرسه بو سئوالی متعاقب زمانك الآن ازاله ایده‌مدیکی بر شمهٔ کدرده اودرلو بر سرعته مقارن اوله‌رق کویا بو خطاب نفسانی ایله برابر اختفا کاهندن فیرلایورمشجه‌سنه سرائر وجدانیه آره‌سنه یاپیلوب بنی اندیشه‌لر ایچنده براقیور . انك ایچون سنی کاه آتی‌یه طوغری کیتدکچه کوزللشن براملہ کاه آتی‌یه طوغری کیده کیده بندن تباعده میل حاصل ایده‌جك بر امیده بکزه‌ده‌رك سوییورم . بو اشتیاق وتحسر ، بو ایکی نخبهٔ روح

صامسون مبعوثی نائل بك
Nail Bey Député de Samsoun

پروزه مبعوثی عزمی بك
Azmi Bey Député de Prevéza

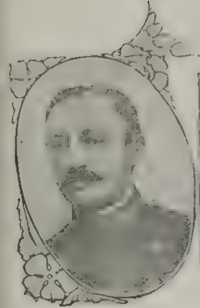

سینوب مبعوثی دوقتور رضا نور بك
Dr. Riza Nour Bey Dép de Sinobe

بو ایکی مخیلهٔ دلارام بر اصول مناوبه‌یه تابع ایمش کبی برابر طوغدقلری حالده بربرندن آیریلیور. فقط ینه برلشیورلر. ایشته سنی شو آنده بو ایکی قوتك وجوده کتیردیکی تأثیر وقوت‌ایله سویورم. بونك نه‌حاله نه‌ده‌ماضی‌یه تعلقی واردر. بو یالکز اواخره طوغی بر یوریشدن عبارتدر. طبق عسکری کیجه یوریشلری کبی مخاطره‌لی. فقط او یوریشلرك بعضاً لذت موفقیت نامنه حصوله کتیردیکی آثار عمومیه قدر انسانه تعب واضطرابی اونوتدیرر بر یوریش!

بن بونتیجهٔ تشبیه‌دن سکا اولان ارتباطمه یکی بر جسك دها منضم اولدیغنی آکلایوردم. یکی دیدیکم بوحس شکلاً اسکیدر. فقط‌شمدیکی افادهٔ معنویه‌سنجه یکی بر یکیلکی حائز اولسه کرك. مثلا بن سنك حقمده‌کی روحم وشفقتکی بنم عشقمه مرحمت ایتدیکی ایسته‌میورم. بنم ایسته‌دیکم یکدیکرینه محتاج ومفتقر اولان ایکی عشقدر. سن بیلیرسك که احتیاج یورولماز. بن بن هرهانکی بر حسه تسلط ایتسه برباد ایدن رحم واسترحامدن ذوق آله‌مامغه باشلادیغم ایچون بواحتیاج کلمه‌سنه رجعت ایدیبور. اویله دکلمی؟ انسان احتیاجندن طولایی دیلنسه بیله آنی جبر و اکمال ایتمکه چالیشمقله مقصد حرکتنی تعیین ایده‌بیلیر.

۲۰ کانون اول ۱۳۱۸:
مقری کوی

احمد راسم

جده مبعوثی قاسم زیل افندی
Kassim eff. Dép. de Djiddè

قره حصار مبعوثی رضا پاشا
Riza Pacha, Dep. de Kara-Hissar

دده آغاج مبعوثی سلیمان بك
Suleiman Bey, — Dédè Agadje

انقره مبعوثی ماهر سعید بك
Saïd Bey, — Angora

مغنیسا مبعوثی سعید بك
Saïd Bey, — Magnissa

طیف تسلی

— جناب شهاب الدینه —

بعضاً قدرك چشم عوالنکرانی
عطف ایلر اوزاقدن بکا بر نظرهٔ رقت !
روحك بولور اندیشهٔ هجران گرانی
بر حس مبشرله بر آرام موقت.

افکار وخیالاتمه بر دست معززِ ،
بر طیف شفقکوکبه ، بر طیف سماپر
آفاق و محیطاتی صاران پنبه ومهتز
آقشاملرك آسایش قدسیسنی سرپر .

یالکز او ... و دنیایی اونوتمش بن ، او آقشام
یالکزلغمك قسوت کابوسنی دویغام .
بر لیل سکون ... صوکره کنارنده پریلر ،

اقنده ملکلر دولاشان بحر سفیدك
اسحار بهارندن اوجوب ، ساکت وزمین ،
رؤیامه کیرر گیزلیجه بر روح منور .

فائق عالی

بزده رومانجیلق و رومانلر

— ١ —

صفوت نزیهی بك
Safvét Nézihi Bey

رومانجیلغك بزده هنوز طوغمامش اولدیغنی ادعایه قدر واران مشکلپسندلره :

— یووق، آرتق بوقدری ده بدبینلکدر... طوغریسی فرط تصلفدر.

دیمکه جسارت ایده جکم. اوت، رومانجیلق بزده حیات بولمشدر و حال و محیطه نظراً بر درجه یه قدرده ترقی ایتمشدر، ادعاسنی بیله درمیان ایده جکم.

بزده کی رومانجیلغك تاریخچه سی واقعایك مهم و آثار برجسته تنقیداتیله طولغون دکلدر. اوزاق زمانلره ارجاع نظر ایتمکه حاجت مس ایتدیرمن. بر حکایه نویسلکی، شبهه سز، ادبیات فارسیه دن آلمشز؛ دها طوغریسی ایلك خطوه لرده او وادی سخیفك پیروی وفا بر مقلدی اولمشز. لسان عذب البیان فارسیده حکایه طرزنده یازلمش آثار مخلده وار. مثلا شهنامه، صحت مطابقتده بیك درلو نقاط اشتباه بولنان شرق ادبیاتی آثار مخلده سندن (اومیروس)ك (ایلیاد) کدن البت دها قلاسیك، دها پارلاقدر. قدسیتنه اولان حرمت مخصوصه مز قلبمزك جایگیر ایدیسی اولان مثنوی شریف حکایه طرزنده یازلمش بر اثر بلاغت گستر مخلددر.

لسانمز، طوغریسی، (قلاسیك)لر خصوصنده پك فقیر، پك یاواندر. شمدی یه قدر ترکجه ده نه بر شهنامه یازلمشدر، نه ده بر مثنوی شریف. منظوم (قلاسیك)لرمز میاننده (مولد نبوی) بر سهل ممتنع اولمق اوزره گوستریله بیلور. فصاحت و بلاغت طبیعیه سیله برابر (تصویر حیات) خصوصنده مثنوی ایله اصلا مقیس اوله ماز.

بزده (قلاسیك) آثار مخلده وجوده گتیره بیلمکه اك زیاده استعداد فوق العاده گوسترمش اولان ادیب معجز بیان، شبهه سز، شاعر شاعر نهاده استاد علویت نژاد عبدالحق حامد بك افندیدر. اونك (مقبر)ی، (اشبر)ی برر سرگذشت حزینی و مؤلم تصور معجز بیانی

حاکی دکلیدر؟ (طارق)ی، (زینب)ی بر حکایهٔ دلسوز نقش دلپذیرندن بشقه بر شیمیدر؟

تاریخ ادبیات عثمانیه کلوب کچمش ادبای معروفه‌مزله حال حاضرده‌کی ارباب قلممزی تضیف و آثار برکزیده‌یی تشریح ایتدیکی زمان بزده بر مولیه‌ر، برشکسپیر، بر کوته چیقمدیغنه، شبهه‌سز، حکم ایدر. فقط ـ شرق افکار واحساساتی وادیسنده ـ بر راسین، بر قورنه‌ی وجوده کلمش اولمسنه قائل اوله‌مز. چونکه اورته‌ده دهای غیر منکریله آثار مخلده تولید ایدن قوجه بر عبدالحق حامد وار.

ادبیاتمز منظوم آثار بلیغه نقطه‌سندن فقیر دکلدر. بزده‌ده بیوک آدملر، بیوک دماغلر مهم شیلر دوشونمش وعالم ادبیاتده غیرقابل اندراس آبده‌لر براقمشدر. مثلا ضیا پاشا مرحومدن تاریخ ادبیات بحث ایدرکن فرانسزلرك مشهور (بووالو)سیله بر مقایسه یورودلمش اولسه نتیجهٔ حاصله نه اولور؟ ضیا پاشا مرحومك ظفر نامه‌سی (بووالو)نك (ساتیر)لری قدر پارلاق، فوق العاده دکلیدر؟ (ترجیع) ایله (ترکیب)ی آثار مخلده‌دن عد اولنمغه لیاقت کسب ایتمامشمیدر؟ بزمده قلاسیکلرمز بونلردر وبونلر اوملیدر.

فرانسزلر قلاسیکلرینی دنیانك همان هر طرفنه یایدیلر. چونکه لسانلری شایع، ادبیاتلرینك محیط حکمدائیسی واسع. مکتبلرنده اونلر تدریس ایتدیریلور، اونلر ازبرلتدیریلور. فرانسز ادبیاتنك (قلاسیك)لر دوره‌سندنبری عصرلر کچدیکی وتیاترو صنعتکارلنی بوسبتون دکشدیکی حالده مصرفلر، کلفتلر اختیار ایدیله‌رك حالا او پیه‌سلر اویناديليور، بو آثار مخلده فکرلرده، نظرلراوکنده‌دائما جانلی بولندیریلیور.

بزده ایسه صورت تقدیر کلیاً بشقه. بر بیوك شاعرمز (ظفرنامه)یی عالم ادبیاتك برج بلندینه بر رایت ظفر اوله‌رق دیکمش. عجبا اولاد وطندن قاچده برینك مطاف نظری اولمشدر. صحافلرده بیاغی کاغدلره باصلمش نسخه‌لری توزلر ایچنده سنه‌لرجه کیزلی کیزلی سورینوب قالدقدن صوکره بوسبتون اورته‌دن طوپلاندیرلدی. حالبوکه ظفرنامه مینه ایله ایشلنه‌جك، موزاییکه صحائف ادبیات عثمانیه اوزرینه رسم ایدیله‌جك بر اثر کزین مخلددر. بز قیمتنی تقدیر ایتمیورسه‌ك اخلاف اونی مرتبهٔ بلندینه ارتقا ایتدیرر، بوکا شبهه یوق.

استطراد قبیلندن اوله‌رق قلاسیکلر بحثنه صاپدم. بونك حقنده‌کی مطالعاتمی بشقه بر مقاله‌یه حصر ایتمك ایسترم.

. . .

بزده‌کی رومانجیلغك مقدمهٔ انکشافی سطحی بر حکایهٔ نویسلکدن عبارت قالمشدر. فضولینك (لیلا ومجنون)ی بر مرتبهٔ بلند استثناده طوتلدیغی حالده اسلاف ادبا بزه حکایه طرزنده یازلمش آز، چوق قیمتلی منظوم ومنثور اثرلر براقامشدر. عجم طرزینك پك بیاغی بر تقلیدی اولان (حکایهٔ هفت اقلیم)لر (عاشق غریب)لر، فلانلر ادبیاتمزك دائرهٔ شمولنه کیره‌بیله‌جك بر قیمت و ماهیتی حائز دکلدر.

شناسی مکتبنك عالم ادبمزه فیض بخشا اولمسی متعاقب ملل متمدنه ادبیاتنده پك مهم بر موقع مستثنا احراز ایدن حکایه نویسلکده

یاواش یاواش تمایل حاصل اولمغه باشلادی.
یزده بو وادیده اڭ زیاده حائز قیمت بر اثر بدیع بر حکمت یادکار ایتمش اولان عصرمزڭ ادیب اعظم و محترمی کمال بك مرحومدر. تقلیدی محال وباعث شر مساری وهجال اولان او اسلوب مزین وشعشعه‌داریله (جزمی) بی یازه‌رق اخلافه یادکار براقدیلر. (جزمی) استاد محترمك انفس آثاری دکلدر، فقط ادبیات عثمانیه‌ده حکایه طرزنده یازلمش اولان انافس آثاردندر و شبهه‌سز او وادیده محرر آثار ادبیه‌نك‌ده انفسیدر.

کمال بك مرحوم جزمیسنڭ موضوعی ایچون تاریخ عثمانی‌یه مراجعت ایتمش، بیك درلو وقایعی محتوی اولان او قدیم صحیفه‌لرك یاپراقلرینی کندینه خاص بر قدرت استادانه ایله آچمش، او صفحاتك آجیلقرینی، تألماتی تشدید و تشریح ایتمش شعرلرینی اوقومشدر.

(ویقتور هوغو) طرز تصویرینه متشابه اولان احتشام کلامیله، نظر علویت بیانیله، حسیات رقیقهٔ وطنپرورانه‌سیله مالی اولان جزمی بزم ایلك حکایه‌مزدر، قیمتدار، ظریف، لطیف بر حکایهٔ تاریخیه‌مزدر. استاد اعظمه اولان بتون حرمت و محبت قلبیه‌مله، آثار صنعتمه معطوف بولنان فرط حیرت و ابتساملـه برابر دیه بیلورم که جزمی بر (قلاسیك) اثر عداید یله‌مز، یزده (فنه‌لون)ك تلماقی مقامنه قائم اوله‌ماز.

انجق (ویقتور هوغو) ایله (کمال) آره‌سنده ــ حکایه نویسلك نقطه‌سندن ــ بر مقایسهٔ ادبیه یوریدلمك ایجاب ایتسه و آثار متروکه‌نك چوقلغی، آزلغی نظر اعتباره آلنمسه (کمال) مزی ینه مرتبهٔ کمالده بولنمق اوزره عد و تلقی ایدرم.

(کمال) بك مرحوم (جزمی) بی یازدیغی زمان فرانسز ادبیاتنڭ رومانجیلق عالمنده (رومانتیزم) مسلك ادبیسی منحصراً حکمران یکانه بولنیوردی.

رومانتیزم مکتب ادبنك اعاظم اساتذه‌سندن بولنان (هوغو) عالم ادبیاتده بر حکومت مطلقه تشکیل ایتمش ظن ایدیلیوردی.

بتون حکایه نویسلر (رومانتیزم) مسلکنی تعقیبه قویولمشلردی. بوندن طولاییدرکه کمال بك مرحوم بیله دهای معلومیله برابر بو مسلك سقیمك تحت تأثیرندن قورتیله‌مامش، اوانتاده اوقودیغی فرانسز آثار ادبیه‌سنك محیط تأثیرندن محصولات قلمیه‌سنی تجرید ایده‌میه‌رك حکایه نویسلکده برشخصیت ممتازه حصوله کتیره‌مامش اولمقدن طولایی (رومانتیك) لکدن آزاده اوله‌مامشدر. انجق یزده جزمی (رومانتیزم) مسلك ادبیسنده یازلمش حکایه‌لرك سرفرازی ویکانه‌سیدر.

(رومانتیزم) مسلك ادبیسی (الکساندر دوما)ك فکر جوال و قریحهٔ فعالی اوکنده بشقه بر شکل آله‌رق حکایه نویسلك عوام پسندانه برطرزه دوکولدکدن صوکره فرانسه‌ده (قساویه دومونته‌پن)لر، (پونسون دوترای)لر نهایتی کلمز یاوه‌لری غزته تفرقه‌لرنده، کتاب حالنده قوچاق قوچاق عالم مطبوعاته آتدقلری و رومانتیزم مسلکی شکل ادبیسندن چیقمق صورتیله یاوه سرالغه یاقلاشمش بولندیغی صره‌ده او آثارك مطالعه‌سیله فکری تصور

و تصورك فوقنده اولان مشبوع پری حکایه‌لریله، بیك بر کیجه مصاللریله علوقلجالشقان، غیور، زمانك حالنه کوره معلومات واسعه صاحبی بر محرر اورته‌یه آتلدی: احمد مدحت افندی. کنیش بر قریحه‌یه، یوروالماز بر روجوده، طوروب دینلنمز بر قلمه مالك برخواجهٔ ثانی. احمد مدحت افندی‌یه درین بر حرمت غایه‌م‌واردر. چونکه کندیسی ذوق‌مطالعه‌دن هیچ نصیبدار اولمیان یوز بیکلرجه خلقی اوقومغه آلشدیردی؛ یازدی، چیزدی. اونلرك تماماً ذوق و حظنی اوقشایه‌جق بر طرز تحریر قبول ایتدی. مدحت افندی کندی تعبیری وجهله تام بر (پوبلیسیست) در. کندی نفسمه عائداولمق اوزره اعتراف‌ایدرم‌که بن کندیسنه مدیون شکرانم. چونکه بکا چوجقلغمده بیلمدیکم پك چوق شیلری اونك کتابلری اوکرتدی، رومانلرینك مطالعه‌سی بکا طاتلی زمانلر کچیرتدی. بو حقیقتی اعتراف ایتمش اولمقله برابر رومانجیلقده احمد مدحت افندی‌یه خواجهٔ ثانی (!) عنوانی ویرمك واوکا لایق کورمك هیچ بر صورتله خاطرمدن کچمز. مدحت افندی حکایه نویسلکده بر فویتونیستدر. رومانجیلقده‌کی صنعتی نه (قساویه دومونته‌پن)ی کچمشدر ونه‌ده (پونسون دوترای)ی. (الکساندر دوما) [*] طرز تحریرینك لطافتی، مخیله‌سنك وسعت ومکملیتی اعتباریله بو قسم رومانجیلردن پك یوکسکدر.

مدحت افندینك علوم وفنون شتی‌یه عائد یازدیغی آثار حقنده سوز سویلمك حق وصلاحیتنی حائز دکلم. یالکز حکایه نویسلکه عائد یازدیغی کلیات آثار خصوصنده ادارهٔ افکار ایتمك مسلکم اعتباریله بنم دائرهٔ استطاعتم داخلنده‌در. بوندن طولایی عفو سمیحانه‌لرینه اغتراراً کله‌جك مقاله‌مده کندیلرینه عائدبعض حقایق ادبیه‌یی شرح وایضاح ایتمك املنده‌یم.

صفوت نزیهی

[*] (الکساندر دوما پدر) قصد ایدلمکده‌در.

مکتوب شکلنده قلمه آلنمشدر

وطنك محترم همشیره‌لرینه :

ایکی سنه‌دن بری سندن آلدیغم مکتوبلر تحصیل و تربیه ایله مشغول بر کنج قیز فکرینك تحریمکده اولدیغی صفحات تکاملی کمال وضوح و صحتله کوستردیکی ایچون جداً پك ممنون اولیورم؛ بوطاتلی، بو املیرا ممنونیتله سویملی مکتوبلرکی — یاخود باشقه بر تعبیرله سویلیه‌یم — انکشافات فکریه و حسیه‌کك تاریخچی بویوك بر ذوق ترصد ایله تعقیب ایلیوردم .

سنده آرزو ایتدیکم درجه‌ده بر تربیهٔ فکریه و اخلاقیه‌نك حلاوت موجودیتی تبشیر و تأکید ایدن صوك مکتوبکی ایسه دها مستثنی بر دقت و محظوظیتله اوقودم . سنی بویله ترقیات حاضرهٔ مدنیه ایله متناسب عرفان و معلوماته ، تربیهٔ فکریه و حسیه‌یه صاحب کوردکجه بیلسه‌ك قلبم ناصیل علوی هیجانلر، امللر، محظوظیتلرله لرز شدار سعادت اولیور . . .

کوندردیکك بوصوك مفصل مکتوبده جداً شایان ممنونیت و تقدیر بر چوق مطالعه‌لر بیان ایتدکدن، او بویوك و معزز «حقیقت»ی ادراك ایتمکه باشلادیغکی افشا ایدن پك جدی و مصیب فکرلر درمیان ایله‌دکدن صوکره دار المعلماتك منتهی صنفنده بولوندیغك ، یقینده شهادتنامه آلاجغك جهتله اوزون بر مکتوبله بندن اقتدارمك فوقنده بر «مسامرهٔ فکریه» ایستیورکه قادینلرك تحصیل و تربیه‌لرینه ، حیات اجتماعیه‌ده‌کی موقعلرینه دائر افکار و مطالعاتمك نه‌دن عبارت اولدیغنی صوریورسیك . . .

آرزولرکی ، خصوصیله بویله علم و عرفانه تعلق ایدن آرزولرکی اسعاف ایتمك بنجه‌ اك حقیقی بر مسرت و سعادت اولدیغندن عجزمه ، صوردیغك بو مهم و اجتماعی سؤالك مهابت موضوعنه باقمایه‌رق ، ایشته بو خصوصده‌کی فکرلرمی عیناً یازیورم :

علی العموم تحصیل و تربیه‌نك لزومندن ، اهمیتندن بحث ایتمك ، اولزوم و اهمیتی بر طاقم دلائل ایله اثباته قالقشمق یکرمنجی عصر ایچون پك فضله ، پك بی‌سود بر کلفت اولمشدر . بوکون کمال جسارتله ، علم و معرفتك قیمت و اهمیتنی تقدیر ایتمه‌ین هیچ بر فرد یوقدر ؛ دنیله‌بیلیر . . . فی الحقیقه یکرمنجی عصر افکار عمومیه‌نك بو معزز و نجیب قوتیله مجهز اولدیغی حالده حلول ایتمشدر . . . آرتیق ؛ علم و هنره عرض احتیاج ایتمه‌ین هیچ بر شعبهٔ صنعتك موجود اولمادیغنه هرکس امین ، طریق حیات و رهکذار تشبثاتده فن و معرفتسز بر خطوه آتمق احتمال و امکانی قالمدیغنه هرکس مطمئن اولمشدر . . .

مسعودیتله یاشامق ، مزاحم معیشته غلبه چالمق ، هر درلو تشبثات حیاتیه‌دن موفق اولارق چیقمق ، انسانیته خدمات مفیده ابراز ایله‌مك ، مملکته و بشریته نافع بر عائله تشکیلی صورتیله

Nos députés — مبعوثلرمز

سیروز مبعوثی مدحت شکری بك
Midhat Chukri Bey, — Siroz

بیغا مبعوثی عارف عصمت بك
Arif Ismet Bey, — Biga

حلب مبعوثی نافع پاشا
Nafi pacha, — Halep

ازمیر مبعوثی نسیم مازلیاح افندی
Nessime eff. — Smyrne

قرق کلیسا مبعوثی مصطفی عارف بك
Arif Bey, — Kirk Kilissa

قره‌حصار شرق مبعوثی عمر فیضی بك
Omer Feizi Bey, — Kara Hissar Charki

چوروم مبعوثی منیر بك
Munir Bey, — Tchoroum

کنغری مبعوثی محمد رشید بك
Mehmed Réchid Bey, — Kangri

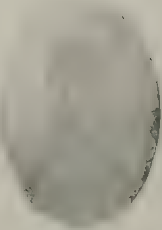

ارطغرل مبعوثی محمد افندی
Mehmed eff. — Ertogrel

وظائف معززهٔ مليه واجتماعيه‌يى ايفا ايتمك... اطرافه و محيطه شفقتلر، معاونتلر، اييلكلر سربمك.. هر انسانك اقدس آمالى اولمق لازم كلن بوتون بو حاللر هپ آهنكدار برسعى وغيرتله، او سعى وغيرتك تولد ايده‌جكى علم ومعرفتله حاصل اولور. وبوعمومى آهنك غيرت ومعرفت بشريتى عاوى بر غايهٔ رفاه وترقى‌يه دوغرو يوكسلتير...

فقط اولا چوجوق اولارق دوغان هر انسان ايلك تربيهٔ اساسيه و ابتدائيه‌يى، ايلك ذوق بدايعى، ايلك شوق مساعى‌يى، ايلك اييلكى آنا قوجاغندن آلير، صوكره مكتبلرده توسيع واكمال ايدر... مكتبلر «حقيقت»ى كوسترمكده، سعادت مليه و اجتماعيه‌يى تأمين أيله‌مكده الڭ مهم بر عنصر اولارق تلقى ايدلدكلرى حالده والده قوجاغى، بو ايلك وطبيعى مكتب نيچون او عناصر سعادتك حقيقى برمبدء متينى عد اولونماسون؟.. اوحالده بلاتردد ديه‌بيليرزكه: شفق انسانيت آنجق ضيا وحقيقتله منور، فضيلت ومعرفتله مزهر والده‌لرڭ افق آغوشنده طلوع وانكشاف ايده‌بيله‌جكدر.. بناءً عليه قادينلره تحصيل و تربيه‌نك، علم و معرفتك درجهٔ لزومى مسألهٔ مهمه‌سى تدقيق و تتبع ايديله‌جكى زمان اولا آنلرك الڭ مهم وظيفهٔ طبيعيه واجتماعيه‌لرى اولان «والده‌لك»ى دريش تأمل أيله‌مك، اونقطهٔ نظردن محاكمه‌نى يوروتمك اقتضا ايدر... واو زمان اوفاق بر محاكه ايله همان تسليم اولونوركه: «تربيه وسلامت عموميه تربيهٔ نسوانه مربوطدر.» فكرت بكڭ [البت سفيل اونورسه قدين آلچاليربشر] مصراعنده نه‌بويوك برحكمت اجتماعيه مندمجدر...

بر قيز هر شيدن اول والده اولمق ايچون دوغمشدر.. آنك الڭ طبيعى، الڭ جنسى، الڭ فيزيولوژيك وقاراقته‌ريستيك خصلتى بودر.. او حالده والده‌لك صنعتنڭ اهميتنى آكلامق، وصوكره بو وظيفه‌يى انسانيتك كنديسندن بكله‌مكده حقلى اولديغى بر طرزده ايفا ايتمك ايچون برقيزڭ نه قدر وقوف ومعلوماته صاحب اولمسى لازم كله‌جكى دوشونيله‌جك اولورسه آوروپا اناث مكتبلرنده، خصوصيله شو صوڭ زمانلرده، والده‌لك درسلرينه اهميت فوق‌العاده ويرلمك صورتيله قيزلرك تعليم وتربيه‌سنه صرف ايديلن امكلرك سبب وحكمتى تظاهر أيلر...

أى، فضيلتكار، انسانيت ايچون نافع برقادين: «حمل اثناسنده وصاياى صحيه‌يه رعايت فنك منع ايتديكى هر درلو حالاتدن مجانبت ايتمك صورتيله دنيايه كتيره‌جكى ياور وسنى بنه فنه موافق برصورتده بسله‌ين وبويوتن، انكشافات بدنيه و فكريه‌سنى درين بر نفوذ نظرله تدقيق وتعقيب ايله تربيهٔ ابتدايه‌سنى بحق تأمين ايلين؛ حاصلى مكتبلره، معلملره وظيفه‌لرينى موفقيتله ايفا ايتديره‌جك تربيه ايله مزين مكمل بر شاكرد، هيئت اجتماعيه‌يه مادى و معنوى مزيتلرله مجهز قوى وزنده بر عنصر هديه ايدن»در... مكتبلرڭ ايلكى والده‌لرڭ ايلكنه مربوطدر.. والده‌لر معلملرڭ الڭ حقيقى معاونلريدر... او معاونلرڭ همت وفضيلتلريله‌دركه معلملر بحق ايفاى وظيفه ايده‌بيليرلر...

ممكن مرتبه فن و عرفانه وقوف والده‌لك حياتنك الڭ بويوك قوتى، الڭ متين استنادكاهى،

اك ضیادار رهبری‌در . . . بر مملکتده والده‌لر نه قدر منور وفضیلتكار، صاحبهٔ معلومات و اقتدار اولور ایسه اومملکتك استقبالی، ترقیاتی اونسبتده تأمین ایدلمش اولور . . .

سطوت و قوت مملکتله علاقه‌دار اولان «کثرت نفوس» مسألهٔ مهمه‌سی بیله والده‌لرك دماغلرینه مربوطدر . . بركره پیش نظر تأمل وانصافه آلنسون: جاهل، متعصب، بی‌وقوف، عنعنات و خرافات قدیمه‌یی محافظه‌ده مصر والده‌لرك اللری‌ایله شیمدی‌یه قدر نیجه زواللی معصوملرك حیاتی هدر ایدلمش، ایلروده وطن وانسانیته بیك‌بیوك خدمتلر ایفا ایتمه‌سی مأمول نه قدر مینی مینی ذکالر سونمشدر . . قادین جهالتنك بشریته، حیات جمعیته ایقاع ایتدیكی مضراتك یکونی بك مدهش و فاجعه‌در . . . انسانیتی فنالقدن قورتارمق ایچون اولاقادینلغی جهالتدن قورتارمق لازم . . . طبیعته، فنه، حکمته مغایر الك‌اوفاق بر حرکتك‌بیله جزاسز قالمیه‌جغنه امین اولان والده‌لردرکه ایی اولاد یتشدیره‌بیلیرلر . . ایی والده اولمق ایسته‌ین، هیچ اولمازسه حفظ الصحه‌نك‌وصایای‌عمومیه‌سنه تربیهٔ اطفالك قواعد بسیطه‌سنه واقف‌اولمالی‌در.

اوزون اوزادی‌یه سکا والده‌لك وظائفی تفرعاتیله شرح وایضاح ایتمكه طبیبی‌شوصحیفه‌لر مساعد اولمادیغندن بو جهتلری بك مختصر کچه‌جکم .. یالکز شونی تکرار وتأکید ایتمکدن منع نفس ایده‌میه‌جکم‌که: قیزلری هرشیدن‌اول، برکون والده اولاجقلرینی دوشونه‌رك تربیه ایتملی‌در .. چونکه شو دقیقهٔ مهمه منافع‌عمومیه، حیات ملیه واجتماعیه ایله علاقه‌داردر . یالکز والده اولاجقلرینی دوشونمك قیزلره علم‌ومعرفتك تحصیل و تربیه‌نك اهمیتنی کوسترمك ایچون کفایت ایدر .

مع مافیه یالکز والده اولاجقلری جهتله قیزلرك تعلیم و تربیه‌سی لازمدرده دنیله‌من . . دها بر چوق اسباب واردرکه قیزلرك جدی، متین بر تحصیل و تربیه کورمه‌لرینه لزوم قطعی کوسترر . . .

ایی بر والده اولمق ایچون ایی زوجه، ایی برزوجه اولمق ایچون‌ده ایی بر انسان اولمق لازمدر . ایی بر انسان اولمق ایسه آنجق ایی، حقیقی بر تعلیم وتربیه کورمکه متوقفدر . .

بر مملکتك، بر هیئت بشریه‌نك سعادت عمومیه‌سی او هیئتی تشکیل ایدن عائله‌لرك آیری آیری سعادتلرینه تابعدر. مسعود بر لانهٔ عائله تشکیل ایتمك ایچون اك مهم بر شرطده زوج ایله زوجه آره‌سنده تطابق آمال وافکار حصولی‌در . . سویهٔ فکریه وحسیه‌لری آراسنده توازن واعتدال بولونمایان زوج ایله زوجه آره‌سنده‌مطلقاافکاروحسیات کردبادی آچیله‌جقدر. وبو کردباد، هرشیئی تارومار ایتمك ایچون نه مشئوم برضربه‌در ؟ . . .

معارف عمومیه‌نك بك‌چوق ترقی ایتدیكی بر زمانده ــ هر درلو وسائطه مالك اولدیغی حالده ــ قیزلرنی تحصیل وتربیه‌دن محروم ایدن پدرلر نظر انسانیتده برجانی قدر متهمدرلر... چونکه بویله حرکت‌ایتمکله اونلر، عین زمانده، هیئت بشریه میانده مسعود بر عائله‌نك فیض تأسسنه مانع اولمش اولیورلر . . بوکا امین اولمالی‌که تربیه‌یه، علم و عرفانه مقارن اولمایان

مبنای سعادت یك متزلزلدر. اوقاق بر نفحه‌اونی ییقمق ایچون کفایت ایده‌جکدر.

تحصیل و تربیه‌سی برنده اولان منور بر ذات کندی حس و فکرینه تطابق ایتمه‌ین قابا، جاهل بر آدمك — ولو بر دقیقه اولسون — رفاقتدن نه قدر بویوك و تحملسوز عذاب و اضطراب حس ایدر، دکلمی؟... یا ابدیاً برابر یاشایه‌جغی رفیقهٔ حیاتی بویله اولورسه او حیات مشترکهٔ ازدواج ناصیل اولورده بر حیات جهنمی‌یه انقلاب ایتمز؟.. ای تربیه کورمش، سویهٔ عرفانی ای یوکسلتمش بر کنج ایچون بویله جاهل، بایاغی، فکرسز بر زوجه — ایسترسه دنیانك یکانه بر کوزلی اولسون — ناصیل بر حوله‌ٔ عذاب و اضطراب ایسه.. رقیق، حساس، کوزل بر تربیهٔ فکر و اخلاقیه ایله منور بر زوجه ایچونده قابا، عادی، جاهل، حسسز بر ارکك ایسترسه جهانك بوتون آلتونلرینه حاکم بولونسون — اویله چکیلمز بر بلای ذی‌حیاتدر..

او حالده سعادت عمومیه‌یه مربوط بولنان سعادت عائله‌نك اك مهم شرائطندن اولان توافق آمال و تعادل افکار مسأله‌سنك حصول بولماسی ایچون ده قیزلرك تحصیل و تربیه‌سنه فوق الحد اعتنا ایتمك لازمدر...

حاصلی قادینلرك یعنی زوجه و والده‌لرك حیات اجتماعیه‌ده‌کی موقعلری، وظیفه‌لری پك نازك و مهمدر.. کنج قیزلری بو موقع و وظیفه‌نك نزاکت و اهمیتیله متناسب بر صورتده جدی و متین بر تربیه ایله یتشدیرمك بوتون پدرلرك اك مهم و مقدس بر وظیفه‌سی اولمالیدر. چونکه کندیلری بو وظیفه‌لرینی حسن ایفا ایتمکله یالکز اولادلری حقنده حقیقی بر شفقت و محبت ابراز ایتمش اولمازلر، بلکه مملکته و انسانیته قارشی اولان وظائف معززه‌لرینی‌ده ایفا ایله‌مش بولونورلر...

شیمدی تربیهٔ نسوانه دائر فکرلرمی شو وجه ایله تأییداً اجمال ایتمك ایستیورم: قیزلری؛ عفیف و وفاکار بر زوجه، فضیلتکار و صاحبهٔ اقتدار بر والده، محیطنه ایلکلره، شفقتلره، معاونتلره سربن.. وظائف ملیه و بیتیه‌سنی بحق ایفا ایدن بر قدین اوله‌بیله‌جك بر صورتده تعلیم و تربیه ایتملی، یتشدیرملیدر. بر قادینك وظیفه مقدسهٔ ملیه‌سی مملکته نافع، انسانیته مفید صاغلام وجودلی، صاغلام فکرلی اولادلر یتشدیرمك صورتنده تجلی ایدر.. وظیفهٔ بیتیه‌سی‌ده خانه‌سنی تمیز، بوتون اشیایی برلی برنده بولوندرمه‌سیله، انتظامه فوق‌الحد رعایت ایتمه‌سیله، فن طباخته و امور بیتیه‌نك اك اوفاق تفرعاتنه — صوك درجه‌زنکین اولسه بیله — وقوف پیدا ایله‌مسیله، حفظ‌الصحه قواعدینی خانه‌سنك هر درلو امور و خصوصاتنده کمال دقت و اهمیتله تطبیق ایتمسیله ایفا ایله‌مش اولور...

انکلیز حکیم شهیری سپنسرك «بر چوجغی تربیه ایتمك، آنی وظیفهٔ حیاتی بحق ایفا ایده‌بیله‌جك بر حاله کتیرمك دیمکدر.» سوزی نه بویوك، نه پارلاق بر حقیقی محتویدر.. دائرهٔ شمولی قیز چوجقلرینی‌ده در آغوش ایده‌بیله‌جك درجه‌ده کنیش اولان بو «بدیعهٔ حقیقت» اونلر ایچون شو وجه ایله تفسیر اولونابیلیر؛ «بر قیزی تربیه ایتمك دیمك، آنی

زوجه‌لك وظائفنی ایفـا ایده‌بیله‌جك بر حاله قویمق دیمکدر . . . » ایشته قیزلره عائد اك موجز فقط بر معنی تربیه دستوری ! . . .

شیمدی خاطرمه کلدی . . بوندن اولکی مکتوبکده بتون خانه‌لرك انتظامنه ، ترتیبـات وتفریشاتنه عائد فکر مخصوصی‌ده صورمشدك . . دوغروسی قادینلغه و امور بیتیه‌یه عائد سؤاللر صورمق خصوصنده مدهش بر ممیز قدر قدرت ومهارت کوستریورسیك ! . . بو خصوصده‌کی فکرمی‌ده ، صره‌سی کلمشکن سویلیه‌یم :

حیاتمزك قسم اعظمنی کچیرمکده اولدیغمز أولرك موقعی ، ترتیبات و تقسیمات داخلیه‌سی ، اشیا وتفریشاتی اولا فنه ، صـوکره‌ده « ذوق بدیع » ه موافق اولمالی ؛ سـعادت عائله‌یه یووا اولان مسکنلرمز سویملی ، سوسلی ، روحنواز ضیا و هوایه معروض بولونمالی‌در . . . اودالرك تقسیمات وتفریشاتی ـ عائله‌نك قدرتی نسبتنده ـ زمانك احتیاجاتنه ، ترقیات مدنیه‌نك ایجاباتنه موافق دوشمه‌لیدر . . بو خصوصده آلافرانغه اولارق ترتیب ، تفریش وتزیین ایدلمش بر خانه هر درلو احتیـاجات وایجـاباته فنی ومدنی بر صـورتده جواب ویردیکی ایچون ، هر حالده دیکرلرینه مرجحدر . . أوك اك کوزل ، هوایه و ضیایه معروض اودالرینی یاتمق و طعام ایتمك ایچـون تخصیص ایلمه‌لیدر . بزده کوکاشمش پك فنا بر عادت وار . . . همان عمومیتله أولرمزك اك فنا اك کوچك وقارانلق اوداسی یمك ایچون تفریق ایدیلور . . وبویوك بر استعجال ایله یمك ییلیر . . حالبوکه طعام ادامهٔ حیـاتمز ایچـون الزم اك مهم بر احتیاج اولدیغی ومفرح ، ضیادار ، هوادار ، مزین بر محلده یه‌نیلن یمکلرك اشتها ایله ، ذوق ایله تناول ایدیله‌جکی و بونك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولارق هضمك سهولتله وقوعبولاجغی بوتون اطباجه مصدق بر کیفیت بولوندیغی میدانه چیقار . . . طعام وسیله‌سیله بوتون عائله بر آراده اجتماع ایده‌جکندن بو صمیمی ، بو مسعود و شاطر دقیقه‌لرك تمادیسی هم روح ، همده معده ایچون مفیددر .

مسافرقبولنه مخصوص سالون واودالری‌ده ترقیات حاضرهٔ فکریه ایله متناسب بر طرز دلنشینده تفریش و تزیین ایتمك ، بوتون اشیایه صاحبنك بدایع پرورلکنی ، دقت و ظرافتنی افشا ایده‌جك بر روح ومعنی ویرمك پك خوش بر مزیت اولاجقدر . . . انسـانی تنبللکه ، مسکینلکه آلیشـدیران مندرلره ، دوشه‌مه‌لره مقابل قولتوقلر ، قانابه‌لر ، خصوصیله صندالیه‌لر مرجحدر . . . منصفانه دوشونمه‌لی و تصدیق ایتملی که « آلافرانغه » لغك بو کبی خصوصـاتی جـداً موجب فوائد بی نهایه‌در . . . چونکه علم وفن ممکن مرتبـه حیاته تطبیق ایدلمك ایسـته‌نیلمشدر . . . مع مافیه آلافرانغه‌لغك بو وجه ایله دائما فن و حکمته موافق ، آداب ملیه‌مزه مطابق جهتلرینی تطبیق ایتمه‌لی ، آوروپا مدنیت حاضره‌سنك فضائلنی تهالکله آلوب سیأتنی شدتله رد أیله‌ملی‌در .

ازمنهٔ قبل التاریخیه‌یه عائد اك أسکی انسانلر بیله ظرافتدن ، زینتدن ، شیقلقدن ، کوزللکدن ذوق دویمشلردر . بو ، اویله بر حسـدر که انسـانلرده جبلی و طبیعی‌در . بناءً علیه هر

خصوصـده اولدیغی کبی خانه‌لرك ترتیبات وتفریشاتنده‌ده ذوق‌سلیمی ممنون واقناع ایده بیله‌جـك ، روح و نظری تلذیذ ایلیه‌جك بر آهنـك زینت و ظرافت کوروئه‌ملی ، مادیاتك معنویاته اولان تأثیرنی شو نقطه‌ده‌ده پیش تدقیقدن اوزاق طوتمامالیدر. آوروپاده درسخانه‌لری چوجوقلرك روحلرینی حسیات بدایع پرورانه ایله اشباع ، تعالیات ایله املا ایتمك ایچـون — انتظـام و نظافتی نسبتنده — شیق‌در، مزین‌در . . . بوتون دیوارلر اك بدیع ونادیده تابلولرله مجهزدر .

شونی دیمك ایسترم که آوروپالیلرك جداً بك آشکار اولان ترقیات مادیه و معنویه‌لرینك صحیح و سالم قسملرینی قبول و تطبیقده هیچ بر وقت اثر تعصب و تمند کوسترمه‌ملی، مقبول اولان آداب و عنعنات ملیه‌مزه حرمتده‌ده قصور ایتمه‌ملی، آوروپا ترقیاتنی اخذ وتلقی‌ده، قبول و تطبیق‌ده — بر کلمه ایله سویله‌یم — ژاپونلر کبی حرکت ایله‌ملی‌در ! . . .

صوك مکتوبکده غایت نازك بر سؤال دها وار: شعر و موسیقی ایله قادینلر آره‌سنده نه کبی بر مناسبت تصور ایتدیکمی صوریورسیك...

بنجه اساساً قادینلر، خصوصیله عفت وحجاب، شوخی رقت و ظرافت ایله سوسلنمش قادینلر شعره، بر شعر ذی‌حیاتدر . . . دیمك اولیورکه بالذات شعر اولمق حیثیتیله قادینلرله شعر آراسنده غایت درین و صمیمی برمشابهت و مناسبت موجود . . . او حالده هر قادین شعردن، ادبیاتدن ذوقیاب اولور ، واولمالی‌در . شعرله انسیت قادینك رقت وشعریتنی آرتیریر. بناءً علیه جدی بر تحصیل و تربیه کورمش بر خانم شعر و ادبیات ایله هم حسیات بدایع پرورانه‌سنی تقویه ایتمش، هم‌ده دماغنی نازك فکرلره انجه حسلرله اشباع ایله‌مش اولور . . . تربیـهٔ فکریه‌سنه دها واضح براجلا، نزاهت حسیه‌سنه دها واسع براعتلا سرپر . . . همان دیه‌بیله‌جکم که شعر قادین، و قادین شعردر . . .

موسیـقی‌یه کلنجه: موسیقی‌دن غایه متأثر و متحسس اولمقـدر . حالبوکه قادینه حس و تأثردن زیاده نه یاقیشیر ؟ . . شعر وموسیقی صنایع نفیسـه‌دن اولدیغنه و صنایع بدیعه‌نك تعالیات روحیه‌یه، تصفیهٔ اخلاقه، تحسسـات بدایع پرورانه‌یه یاردیمی اولدیغی بوکون بالعموم حکما نزدنده مصدق بولوندیغنه نظراً برقادین وظائف بیتیه‌سنی ایفا ایتدکدن صوکره شـعر و موسیقی ایله مشـغول اولملقه هیچ بر شی غیب ایتمز، بلکه دیدیکم کبی هویت نسویه‌سنه تربیهٔ حسیه‌سنه بر رقت ونزاهت بدیعه اتحاف ایتمش اولور .

عصبی و چالاك، نزمین و حساس پارمقلرك برسرعت صنعتکارانه ایله پیانونك بیاض دیشلری اوزرنده سیرانندن حصوله کلن صدای موسیقیدار الك علوی هیجانلر، اك رقیق وصمیمی حسلرله تزه‌ین بر شعر قدر بلکه دها زیاده معنیدار دکلمی‌در ؟ . . او حالده دینلیه‌بیلیرکه قادین اولماسه‌یدی شعر و موسیقی اولمازدی... یاخود اولسـه‌ده بو درجه انجه‌لشمز ، رقت وجاذبه پیدا ایله‌مزدی ! . .

ایشته بنجه شعر وموسیقی ایله قادینلر بیننده‌کی مناسبت ! . . .

آوروپاده، بك اوزاق اولمایان زمانه قدر قیزلرك یالکز تربیهٔ فکریه و موسیقیه‌لرینه اهمیت ویریلیر؛ ادارهٔ بیتیه‌یه، ال ایشلرینه، خصوصیله فن طباخته بك دقت و اعتنا ایدلمزه قیزلر بره‌او قادینی‌ه اولمق اوزره یتشدیرلمزدی حالبوکه شیمدی بوتون بو شیلرکده بر قیز ایچون بیلنمه‌سی الزم اولدیغی تماماً حس ایدیله‌رك اناث مکتبلری پروغراملرنده تعدیلات کلیه اجرا اولندی. آلمان و انکلیز اناث مکتبلرنده ایسه امور بیتیه‌یه، طباخته ویریلن اهمیت جداً شایان حیرت بر درجه‌یی بولدی . . .

خلاصه جمعیات بشریه‌نك سبب سعادت وترقیسی اولان نسوانك تربیهٔ فکریه و اخلاقیه‌لرینه صوك درجه دقت و اعتنا ایله‌مك ، حال حاضر قیزلرینی دها فنی و سالم، دهاغایه‌یه موافق برطرزده یتیشدیرمك، آنلره قادینلغی، انسانلغی حقیقتی دها جدی و واضح صورتده کوسترمك بو یکی عصرك انسانیته ایده‌جکی اك بویوك خدمتلردن بری اولاجقدر . چونکه قادینلر ایلشدکجه انسانیت دها آزایکلیه‌جکدر. واك صوك غایهٔ ترقی بو فریادی صوصدرمق اولاجقدر . . .

آرتیق بر امنیت وجدانیه ایله مطمئن اولمالی که: جاهلانه متعصبانه بر تعندله «قیزلره، قادینلره تحصیل و تربیه‌نك، علم ومعرفتك لزومی یوقدر.» دین حمقانك، مانعه‌کشلرك بك ضعیف ومتزلزل صدای اعتراضلری بو هردم توسع و انکشاف ایدن هوای فیاض حقیقت قارشیسنده بر طنت خفیف پیدا ایتمك ایچون بیله زمان و مکان بولامیه‌جقدر . . .

ایشته قادینلرك تحصیل وتربیه‌لرینه،حیات اجتماعیه‌ده‌کی موقعلرینه دائر ناچیز مطالعاتم ایشته صوردیغك سؤاللره جوابلرم . . . بنم کبی بویله بر فکر بسله‌ین بر آدم سوکیلی همشیره‌سنك کوستردیکی تعالیات روحیه‌وترقیات فکریه‌یی کورورده ناصیل ممنون ومفتخر اولماز؟.. انشاالله ایلروده فضیلتکله، قدرت فکریه وقلمیه‌کله عثمانلی عالم نسوانك مدار افتخاری اولورسینك همشیره‌جکم . . .

هکبه‌لی آدا — ١٣٢٤: مایس

رائف نجدت

Nos députés — مبعوثلرمز

اماسیه مبعوثی فاضل افندی
Fazil eff. — Amassie

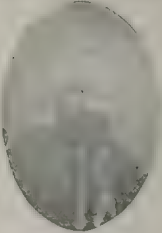

كنغری مبعوثی محمد افندی
Mehmed eff. — Kangri

كوملجنه مبعوثی فهمی افندی
Fehmi eff. — Kumuldjiné

دكزلی مبعوثی احمد محب افندی
Ahmed Moubib eff. — Denizli

والئ سابق یانیه مصطفی حلمی پاشا
Mustapha Hilmi pacha, ex gouverneur de Yania

داخلیه ناظر اسبق رشید عاکف پاشا
Rechid Akif pacha, ex-ministre de l'Interieur

باندرمه لوا قوماندانی
علی رضا پاشا
Ali Riza Pacha, general de division a Bandirma

مقدس اولان عثمانلیدن قرارایله
صحرای کبیری قطع ایدن سامی بك
Sami Bey, le premier turc qui a traverse le Sahara

باندرمه التنجی فرقه ردیف قوماندانی
اسحق جودت پاشا
Ishac Djevdet pacha general du 1re regiment a Bandirma

شب نیسان

مخموره مغنیء ماتی درین بر شب نیسان
اولشدی مجومیله میاه دله ریزان . . .

دالردن اوچان عطر بهار متفکر
دوکشدی او صولغون شبه خولیاه أمل وشعرء

سسلر کولوشور سایه‌ده سودا ایله بیهوش
باد آنلری أیلردی نوازشله در آغوش

بو جسم پرستیده‌یی قلب اوستنه صارمق
حرصیله یاشم صیته‌لیء کوزلر قوروء پارلاق،

أللر عصبیء هنجقره‌رق ساحله ایندم،
قارشمده دکز . . کوکلرك آلتنده کزندم .

ای سن‌که اوزاقدنء متبسم هوس آموزء
اولمش شب محرمده نکاهك بکا سرکوز!

لیل ایشته . . . سکوت ایشته . . یه ساحر نیسان
دوکش صوبه أزهار ضیاء دلره نیران .

اولمش دکزك روحی سمارله هم آغوش ،
بیك بوسه‌یی تنظیر ایله انجم صوبه دولمش؛

اشجار و هوا کولکده سسز صاریلیر . . . کل
کل یالکزم ای بکله‌نیان حسن مخیل !

أی چشم سیاهء ای داغنیق زلف شب انکیز
ای لب که ایدر آتشی هر جنتی تجویزء

ای سینه‌که آلامی تنویم ایده‌جکسینء
ای روح هوسء روح ضیاء روح محاسن !

کلسه‌ك و بو هجرانی بو آلامی متیرسه‌كء
سن آکلایه‌جقسینء نیء ای روح ضیاء سن!..

یأسمله بتون بونلری تکرار ایدییوردم.
دوغمشدی قرشمدیء اوزاقلرده‌کی مغموم

داغلردن . . . آچیق لرزلر ألواحه داغیلمش ،
صارمش دل اشیایی هوسء بو سس و خواهش

هب جفت ایدی قارشمده: قمرء انجم واشجار !
یالکز بن ایدم اورده‌کی بی همسر بیدار.

دورغون صوبه باقدم و دیدمء آه اوله‌بیلسه‌م
مادام‌که یوق آغلایه‌جق موتمه کیمسه‌م . . .

احمد هاشم

اسکی عثمانلی اردوسنڭ اساسلری

— ۲ —

عثمانلیلرده اسلحه : اسلحهٔ ناریه استعمالی، جبخانه، چادرلر — اخذ عسکر اصولی : عجمی اوغلانلر — اردوده انضباط — عثمانلیلرده اصول حرب: سوق الجیش و تعبیه صنوف ثلثه‌نڭ صورت حرکتی — عثمانلی قوماندانلری — عثمانلیلرڭ اسرار غالبیتی .

اسکی عثمانلی اردوسنده استعمال اولنان پیاده اسلحه‌سی، اسلحهٔ تدافعیه اوله‌رق، زره کوملك، دمیر الدیون، مغفر، سپروقالقان؛ اسلحهٔ تعرضیه اوله‌رق‌ده قیلیج ، مزراق، بالطه، قارغی تفنك، قره‌بنا وطبانجه‌دن عبارت‌ایدی. مشیات عسکریه‌یی سرعتله اجرا ایتمك‌ایچون کوکسلك و آرقه‌لق قوللانمازلردی . سواری‌نڭ اسلحهٔ تعرضیه‌سی اوزون قیلجلرله طبانجه‌لر ، اسلحهٔ تدافعیه‌سی ده کوکسلکلی و آرقه‌لقلی زرهلرله دمیر الدیونلر ایدی . سرعت حرکاته ایراث سکته ایتمه‌مك ایچون بارکیرلرڭ نعلی اینجه‌اعمال ایدرلردی .

اسکی‌عثمانلی اردوسنده اسلحهٔ ناریه ایلك اول ۹۱۰ سنه‌سنده استعمال اولنمشدر. اولا پیاده‌نڭ برقسمنه بو سلاحلر توزیع اولنمش ، بعده اوق و صپان آتان پیاده‌لرله قاریشیق برصورتده‌استعمال‌ایدلمشدر. فقط‌بالاخره‌تفنکڭ فائده‌سی میدانه چیقنجه اوق و صپان بسبتون قالدیریله‌رق پیاده‌کاملاً تفنکله تجهیز اولنمشدر.

طوپلره کلنجه: عثمانلی اردوسنده پك‌چوق ویك بیوك چاپده طوپلر استعمال اولنمشدر. بال یمز، شاهی ودها سائر نامرله توسیم اولنان بو طوپلر ، محاصرهٔ قلاع اثناسنده عثمانلی اردوسنه مشاهداه‌مظفریتی کشادایتمش، اردونڭ قطعی مظفریتلره نائل اولمسنی تسهیل ایلمشدر.

طوپ ایلك‌اول قوصوه میدان‌محاربه‌سنده استعمال اولنمشدر (۷۹۱) . دها صوکره بتون محاربانده کمال موفقیتله استعمال اولندیغی کبی فاتح سلطان محمد خان ثانی دورنده فوق‌العاده تکمل ایتمش، جسیم طوپلرڭ اعمالی وهاونلرڭ ایجادی، طوپجیلقده غایت مهم بر ترقی حصوله کتیرمشدر. کذا حدود عثمانی توسع ایتدکجه قلاع جسیمه محاصره‌سنه لزوم کورلدیکندن طوپلرڭ مقداری اولدقجه تزیید اولنمش، بتون محاصره حرکاتنده قوتلی بطریه‌لر استعمال ایدلمشدر. از جمله استانبول محاصره‌سنده اون درت بطریه مهاجم میدان محاربه‌سنده ۳۰۰طوپ تأمین‌مظفریته فوق‌العاده برتأثیر اجراایلمشدر.

طوپلرڭ مقداری نه نسبتده تزاید ایتمش ایسه ، جبخانه‌نڭ تزییدینه ده اومرتبه اعتنا اولنمشدر. بوکا الڭ‌بیوك دلیل، محاصره حربلر-نده انداخت اولنان مرمیات مقداریدر. عثمانلی اردوسی، فاتح سلطان محمدخان ثانی‌قوماندانسنده اولدیغی حالده (آق حصار) ی محاصره ایلدیکی زمان هر یری ۳ : ۱۱ کنتال ثقلتده ۲۵۳٤

روس محاربه‌سنده ایسه یالکز کدیك آچیق ایچون ۳۵۰۰ سربی انداخت اولنمشدر. اردوده جبخانه‌یی بول بولندیرمق تأمین مظفریته مدار اوله‌جغی جهتله حدود مواقعنده برچوق باروتخانه‌لر تأسیس ایدلمش، حتی قلاع محصوره داخلنده باروت اعمالندن بیله خالی قالنمامشدر.

عثمانلی اردوسنده استعمال اولنان چادرلرده اهمیت مخصوصه‌یی حائزدر. یکیچری قطعاتنه مخصوص چادرلر هر بکلر بکی و یا سنجاق بکی طرفندن تدارك اولنور، دولت یالکز قپوقولنك چادرلرینی تدارك ایدردی. بتون بکلر بکلری، معیتی افرادینك تعلیم وتربیه ونظام و انتظامنه دقت ایتدکلری کبی چادرلرکده مکملیته اعتنا ایدرلر، حتی بوخصوصده نمونهٔ مکملیت تشکیل ایتمك ایچون یکدیکرینه مسابقت ایلرلردی. هر چادرك جسامتی، رتبه ومنصبه کوره متحول ایدی. هر اورته‌نك برچادری اولور وبوچادرك اوزرنده اواورته‌نك اشارت مخصوصه‌سی بولنوردی.

* * *

اسکی عثمانلی اردوسنك مالزمهٔ حربیه وسفریه‌سی بو درجه منتظم اولدیغی کبی اخذ عسکر اصولیده فوق‌العاده مکملدر.

اخذعسکر اصولنك اس‌الاساسی دیوشیرمه قانونی تشکیل ایدر. بو قانون موجبنجه کرك تبعهٔ عثمانیه‌دن وکرك آرناووده، بوشناق، روم، بلغار و ارمنیلردن عجمی اوغلانلر آلنیردی. بونلر اولا طورنه‌جی باشیلر واسطه‌سیله طرف طوپلانیردی [۱]. بتون افراد، هر اوچ سنه‌ده، اونده بر نسبتده اولمق اوزره طوپلاندقدن صوکره، درسعادتده‌کی عجمی اوغلانلر قیشله‌سی ایله سرای همایونه ووالیلر معیتنه تقسیم اولنوردی. بورالرده آداب وشرائط اسلامیه‌یه کوره تربیه کوردکدن والی سلاح طوته‌جق بر سنه کلدکدن صوکره اوجاقلره چیقاریلیر. یالکز سرای همایونده تربیه اولنانلر، حدائق سلطانیه ایله ادرنه وکلیبولیده بوستانجیلق، قایقجیلق و ضابطه وظیفه‌لری ایفا ایدرلردی.

یکیچری اوجاقلرینه چیقان عجمی اوغلانلر، آرزولرینه کوره صنوف ثلثه‌دن برینه ویریلیر، بعده درجهٔ استعداد و اقتدارلرینه کوره قطع مراتب ایدرلردی. بونلرك جبراً اسلام ایدلملرینه هیچ حاجت قالمازدی. بتون افراد، بعض سلاطین عثمانیه‌نك امثال عدالت و یسالق قارشیسنده دهبستهٔ حیرت ومفتونیت اولدقلرندن بو فرقهٔ ممتازه‌یه بتون روح و فکریله داخل اولمق ایچون شرف اسلام ایله مشرف اولورلر، ابراز ایلدکلری سعی وغیرته کوره مرتبهٔ وزارته قدر ارتقا ایدرلردی.

عجمی اوغلانلر طوپلاندیغی زمان جبر وشدته اصلا مراجعت ایدلمزدی. عثمانلیلرك زیر ادارهٔ عادلانه‌سنه داخل اولان یرلر اهالیسی،

[۱] خرستیانلردن عجمی اوغلان آلمق اصولی مراد خداوندکار زماندن ۱۰۷٤ سنه‌سنه قدر دوام ایتمش، بالاخره اوجاق عسکرلری اولادینك یکیچریلکه کیرمسی یوزندن ترك اولنه‌رق اردویه یالکز اسلاملردن عسکر آلنمه باشلانمشدر.

عثمانلیلرده کوردکلری مآثر عدالت وفضیلتـه مفتون اولدقلرندن مراتب عالیـه‌یه وصول امیدیله یکیچری اوجاغنـه جان آتارلردی . فاتح سلطان محمد خان ثانی حضرتلری بوسنه حوالیسنی فتح ایلدیکی زمان ، اهالیٔ محلیه‌دن کوردیکی سهولته مقابل بر مکافات اجرا ایتمك ایسته‌مش، خاکپای سطوت انتماسنه جبین سای شکران اولان اهالی‌یه نصل بر مکافات آرزو ایتدکلرینی سؤال ایلدیکی وقت جمله‌سی‌ده اولادلرینك یکیچری اوجاغنه آلنمسـنی تمنی ایلمشلردر . . .

اسکی عثمانلی اردوسی ، بو درجـه امین اساسلر اوزرینه تأسیس اولندیغی کبی اردونك تأمین انضباط وانتظامی ایچون ده اساسلی قانونلر وضع ایدلمشدر .

عثمانلیلر بتون افعال و نظاماتی ، احادیث نبویه‌یه وبالخاصه قرون و سطایی انوار فضیلتله تنویر ایدن اسلام اردولرینك نظامات اساسیه‌سنه نظراً اجرا وترتیب ایتمشلر ، قواعد و نظامات مذکوره‌یه رعایت ایتدکلری مدتجه پك پارلاق مظفریتلره نائل اولمشلردر .

یکیچری اردوسنك نظامات اسـاسیه‌سی غایت بسیط برطاقم وسائط اخلاقیه وعسکریه‌دن عبارت ایدی . اردوده اڭ زیاده رعایتی ملتزم اولان نقاط : اطاعت ، افراد و قطعات بیننده ارتباط ، دبدبه وزینت کبی جنکاورلك شانته یاقیشمیان شیلردن مجانبت ، دیو شیرمه قانونه تمامیٔ رعایت ، ترفیع رتبه‌یی قدم صره‌سـیله اجرا ایتمکه دقت، تعلیم وتعلمه اهمیت، طاعات وعباداته مواظبت ، قیشـله‌لره مداومت ، عسکرلکدن بشقه بر صنعتله مشغول اولمامغه دقت وسائره‌دن عبارت اولمق اوزره بللی باشلی بش اون ماده‌دن مرکبدی . بتون افراد ، بو نظامات اساسیه‌یه چوك درجه دقت ایدر ، وقت حضر و سـفرده نمونهٔ مکملیت اوله‌جق مآثر جمیله ابراز ایلردی . بو نظام خارجنده حرکته جرأت ایدنلر شـدیداً مجازات کوررلردی . ازجمله قونیه سفرنده عساکر عثمانیه‌یه معاونت ایچون کلن صربلیلر ، اموال اهالی‌یه اطـالهٔ دست تجاوز ایلدکلرندن مجازات ایدلمشـلر ، کذا محمد ثالث دورنده خصمك تارلاسـنده بارکیرینی اوتلاتان بر نفر ، ابراهیم پاشـانك امریله اعدام ایدلمشدی . اردو ، انضباط وعدالته بو درجه‌لرده رعایت ایدر ، جنکاور پادشاهلرینك تأسیس ایلدکلری مدنیت عسکریه‌نك ترقیسنه بتون موجودیتنی حصر ایتمکدن چکینمزدی...

* * *

اسکی عثمانلی اردوسـنده تعلیم و تربیه بو مرکزده اولدیغی کبی اصول حربده سـاده ومنتظم بر حاله افراغ ایدلمشدر .

عثمانلیلرك اصـول حربی ، اقوام قدیمهٔ اسلامیه اصول حربنه مستند ، غایت بسیط برطاقم قواعد سوق الجیشیه اوزرینه مؤسسـدی عثمانلیلر تدارکات سـفریه‌یی دائما دشمنلرندن اول اکمال ایدرلر ، هم حدودلری بولنان صرب ، مجار ، آوستریا ، وندیك و ایران حکومتلری قوای جزئیه‌سنی طوپلایوب حکومات سـائره ایله اتفاق ایدنجیه قدر حرکات سوق الجیشیه‌یی سریع بر صورتده اجرا ایلردی . خصوصیله

تشکیلات عسکریه‌لری، تجمعات سوق الجیشیه‌نك سریعاً اجراسنی تأمین ایده‌جك بر سیستمده اولدیغندن، خصمك تشکیلات عسکریه‌سنده موجود اساسسزلقدن بالاستفاده، دشمنه دائما تقدم ایتمکه چالیشیرلر وبوکا موفق ده اولورلردی.

بر مملکته سفر ایده‌جکلری زمان، بشقه بر حکومتله حرب ایده‌جکلرمش کورونه‌رك خصمه آنی بر صورتده تعرض ایدرلردی. اثنای سفرده قوهٔ اصلیه‌یی اصلا تقسیم ایتمزلر، دائما تعرضی حربلر اجرا ایدرلردی. بر قلعه‌یی محاصره ایده‌جکلری زمان، اولا جوارنده قلعه‌یه ناظر اوفاق قله‌لر انشا ایده‌رك آنی دائمی بر ترصد آلتنده بولندیررلر، اهالی‌یی ارزاقسز وصوسز براقمغه غیرت ایده‌رك بو صورتله بر مدت دوام ایدرلردی. بعده شهرك محاصره اردوسنه مقاومت ایده‌میه‌جکنی آکلایِنجه کافی بر قوتله محاصره حرکاتنه ابتدار ایدرلردی (بروسه، ازنیق، استانبول محاصره‌لری). عثمانلیلر بو اصول محاصره‌یی قوتلرینك کفایت ایتمدیکی زمانلرده اجرا ایدرلردی. فقط درجهٔ کفایه‌ده قوهٔ عسکریه‌یه مالك بولندقلری زمان، اولا آقنجیلری ایلری کوندریرلر، بونلره قلعه جوارینی کشف و تاراج ایتدیردکدن صکره قوهٔ کلیه ایله حرکت ایدرلردی. ارزاق وسائره ایله منزل خدماتی غایت منتظم بر صورتده تأسیس ایتدکلری کبی «حرب، حربی بسلر!» قاعده‌سنده رعایت ایلدکلرندن اردونك اعاشه‌سی خصوصنده اصلا صیقنتی چکمزلردی. سفره دائما ایلك بهارده باشلارلر. قیش کلیر کلمز قیشلاقلره چکیلیرلردی. کیجه یورویشلرینه ده تشبث ایلرلردی. افراد دائما چادرلی اردوکاهده اقامت ایدر اردوکاهلرك اطرافی خندق و سائره ایله تحکیم اولنوردی. افرادك صو تدارکنی تسهیل ایچون اردوکاهلر دائما نهر کنارلرنده انتخاب اولنوردی.

عثمانلی تعبیه‌سی، غایت بسیط بر قاچ نظامدن عبارتدی. پیاده دائما مرکزه، سواری جناحلره، طوپچی ده اکثریا پیاده ایلریسنه تعبیه ایدیلیردی سفر روم ایلیده اجرا ایدیلیورسه روم ایلی عساکری صاغ جناحده، اناطولیده اجرا اولنورسه اناطولی عساکری صاغ جناحده اخذ موقع ایدردی. اراضینك ممکن مرتبه چوق بر محلنی اشغال ایده‌رك محاربه‌یه عین زمانده چوق بر قوت اشتراك ایتدیرمك ایچون جناحلری هلال شکلنده تنظیم ایدرلردی. هجوم اجرا اولنه‌جغی زمان اولا سردن کچدیلر له دال قیلجلری ایلری کوندریرلر، اوکده‌کی صف آتش آچوب دشمنك صارصلدیغی آکلاشیلیر آکلاشلماز تعرض ایدرلردی. بعضاً بر رجعت ظاهری اجرا ایده‌رك دشمنی مساعد بر وضعیته کتیرر کتیرمز هر ایکی طرفدن احاطه ایدرلردی. مدافعه‌ده، جبهه‌یی دائما دوه‌لر و شرانپوللرله تحکیم ایلرلردی.

عثمانلیلر بنیجیلکده غایت ماهر اولدقلرندن سواریدن قطعی بر صورتده استفاده ایتمشلردر. یاوز سلطان سلیم وسلیمان قانونی دورنده اردو ایلریسنده مستقل سواری قطعه‌لری پك بیوك مهارتله سوق واداره ایدلمشدر. بو سواری، دشمن قوای عسکریه‌سنی کشف ودشمنك تجمعاتی سکته‌دار ایتمك خصوصنده اودرجه

مهم ایشلر کورمشدرکه ، عثمانلی سواریسنك شاهراه مظفرتی بر سرعت خارق العاده ایله کشاد ایتمسی سایه‌سنده پیاده‌نك استحصال موفقیت ایتمسی فوق العاده تسهیل ایدلمشدر. عثمانلی سواریسی اك زیاده دور سلیمان قانونیده ترقی ایتمشدر. دور مزکور اثناسنده اجرا اولنان اسفار جسیمه‌ده سواریسنك سوق الجیش و تعبیه نقطهٔ نظرندن اجرا ایلدیکی وظائف نظر دقته آلنیرسه ، سواریسنك دور مزکور اثناسنده‌کی مکملیتی پك کوزل آکلاشیلیر.

عثمانلیلر حربه مباشرت ایدر ایتمز خصمك حدود قلاعنی مقاومتدن ساقط براقق ایچون بوره‌لره آقینجیلری سوق ایدرلردی. آقینجیلر وقت حضرده حدودده اقامت ایدن آقینجی بکلرینك معیتنده آره‌صره آقینلر اجرا ایده‌رك احوال اراضی ایله دشمنك وسائط ومنابعنه تماميله واقف اولدقلرندن بو وقوفدن بالاستفاده خصمك حربه دوام ایچون استعمال ایده‌بیله‌جکی وسائطی کاملاً تخریب ایدرلردی. آقینجیلر، حرکات سوق الجیشیه اثناسنده استخدام اولندیغی کبی ، اردونك رجعتنی حمایه مقصدیله‌ده استخدام اولنوردی سلیمان قانونینك ویانه محاصره‌سنده اردوی همایونك رجعتنی حمایه ایچون قاسم بك قوماندهسنده ۱۲۰۰۰ آقینجی کوندرلمش بو آقینجیلر متعدد قوللره آیریله‌رق ویانه‌نك جنوبیله آلمانیا حدودینی تاراج ایتدکلری کبی بر قسمی زالشبورغ و انیسبورق حوالیسنه ، دیکر بر قسمی‌ده اسوبجره حدودینه یاقین بر محلده کائن (برەنەر، یاقیجی) [۱] موقعنه کلشلر؛ بتون افراده، اردولرینك سلامت حرکاتی نامنه اراقهٔ خون حمیت ایده‌رك ایچلرندن هیچ برفرد قالمانجیه قدر یالڭز قیالره بی‌نهایه طاغلر اوزرنده عثمانلیلق نامنه فدای جان ایلمشلردر (۹۲۸). حتی عثمانلی آقینجیلرینك سرعت حرکاتی ودشمن اراضیسنه شدت مهاجماتی آوستریا مجارستان حوالیسنده اودرجه‌ده دهشت حصوله کتیرمشدرکه ، بتون خلق بو مدهش مهاجماتدن برآن اول خبردار اوله‌بیلمك ایچون وقت حضرده طاغ تپه‌لرینه اودون و آغاج ییغمشلر عثمانلی آقینجیلرینك بارقهٔ سرعتی کنار افقدن نمایان اولور اولماز بونلری آتشلیه‌رك بوصورتله اخبارانده بولنمغی عادت ایدینمشلردر.

سواری قوماندانلری ، اساساً حدودده بولنان وجندیلکده تمیز ایدن آقینجی بکلرندن انتخاب اولندیغندن دشمن اراضیسنه وقوف فوق العاده‌لری حسبیله تأمین مظفریته پك زیاده یاردم ایتمشلردر. مشهور سواری قوماندانلرمزدن میخال و اورانوس زاده‌لرله تیمور طاش پاشا احفادینی ، دور سلیمان قانونینك اك مشهور سواری قوماندانلرندن یالی بك ایله ایستریا قهرمانی قاسم بکك نامنی لسان حرمتله یاد ایتمه‌مك غیر قابلدر.

*
* *

عثمانلیلر ، قوماندانلق فنی جداً ایلری کتورمشلر، جهان عسکریده وبالخاصه آوروپاده

[۱] اوستریالیلر عثمانلی آقینجیلرینه (قوشیجی و یاقیجی) معناسنه اولق اوزره (رەنەر اوند برەنەر) نامی ویرمشلردی.

ایلك دفعه اولمق اوزره جسیم اردولری سوق واداره ایتمشلردر. تاریخ عسکری باشدن باشه تدقیق ایدیلیرسه . عثمانلیلردن اول، وحتی عثمانلیلردن درت عصر صوکره، هیچ بر حکومتك عثمانلیلر قدر جسیم بر اردو چیقارمدیغی، هیچ بر قوماندانك عثمانلی قوماندانلری قدر بیوك بر اردویی سوق

غزته‌جیلرمز — Nos journalists

تقویم وقایع محرری فائق رشاد بك
Faik Rechad Bey, Redacteur du Takvimi-Vekai

و اداره ایتمدیکی کورولور . ایرانیلرله اجرا اولنان قرون اولی محاربانندن پلاته محاربه‌سی مستثنی اولمق اوزره، یونانیلر مراطون میدان محاربه‌سنی ۱۰,۰۰۰ . اسکندر کبیر عرابیق میدان محاربه‌سنی ۵۰,۰۰۰ ، آنیبال قان میدان محاربه‌سی ۵۰,۰۰۰ . سزار فرساله میدان محاربه‌سنی ۲۲,۰۰۰، سعدبن ابی وقاص قارسیه میدان محاربه‌سنی ۴۵,۰۰۰ وعثمانلیلرك ۱۰۰,۰۰۰ کشیدن بر قوتله اجرا ایلدکلری نیکبولی میدان محاربه‌سندن صوکره ناپولئون مارەنغو ، اوسترلیچ ونه‌یینع میدان محاربه‌لری ۳۰,۰۰۰ : ۸۰,۰۰۰ کشیلك قوتلرله اجرا ایلدکلری حالده عثمانلیلر ۱۰۰,۰۰۰ کشیدن اردورلر سوق وتحریکنه ناپولئوندن درت عصر اول باشلامشلر وبوجسیم اردولری سوق وتحریك خصوصنده بیوك بر لیاقت ابراز ایتمشلردر . بو اردولرك نه درجه بر انتظام ، نه درجه بسیط قواعد سوق الجیشیه ایله سوق و اداره ایدلدکلرینی آکلامق ایچون، بو شانلی اردولرك احراز ایلدکلری سلسله مظفریاتی کوز اوکنه کتیرمك کفایت ایدر .

محمد ثالث زمانه کلنجیه قدر کذران اولان اوچ عصر ظرفنده ، عثمانلی اردولری خارق‌العاده بر مکملیتله سوق و اداره ایدلمشلردر . دور مذکور اثناسنده واقعا اوفاق تفك بعض اختلالات عسکریه وقوعه کلمش ایسه‌ده، بوکبی محاذیر مدهشه شدید العزم قوماندانلر همتیله درحال ازاله ایدلمش ؛ مافوقه اطاعت ، صنعت عسکریه‌یه محبت، انضباطه رعایت بو اردولرك عناصر مظفریتنی تشکیل ایتمشدر . عثمانلی اردوسنده انضباط اولماسه ایدی، اردوغایت امین بر طاقم قواعد سوق الجیشیه وتعبیویه‌یه نظراً سوق واداره ایدلمسه ایدی ، هیچ بر ملتك تاریخ عسکریسنده، تصادف اولنمیان ونظرمزی خوارق عظمتله پیرایه‌دار ایدن شانلی مظفریتلرك هیچ بر دانه‌سی استحصال اولنه‌مازدی .

«هر کیم بو کونکی اردولرك جسامتنی کوز اوکنه کتیره‌جك اولسه، مطلقا؛» بو جسیم انسان جمیعتلرینی سوق واداره ایتمك عجبا نصل ممکن اولیور؟ «سؤالنی ایراد ایدر. بو سؤاله ایسه؛» آنجق انضباط سایه‌سنده سوق واداره بولندیغی بر دورده یك بیوك بر مهارتله سوق واداره اولنان عثمانلی اردولری حقنده دها حق بر صورتده قابل تطبیق اولابیلیر. عثمانلی اردوسی، سلسلهٔ مظفریاتنی قطع ایچون اجرا ایلدیکی جسیم سفرلر اثناسنده و بالخاصه دور

Nos journalists — غزته‌جیلرمز

سعادت غزته‌سی هیئت تحریریه‌سی

سر محرر: احمد ضیا بك	صاحب امتیاز: احمد فتحی بك	سعید بك
Ahmed Zia Bey	Ahmed Fethi Bey	Saïd Bey

Rédacteurs du journal "Séadet„ quotidien

ایدیلیر! «جوابی ویریله‌بیلیر.» فون درغولتسك بو سوزی، پك آشکار بر حقیقی احتوا ایدر. زمانمز اردولری حقنده سرد اولنان بو مطالعه، طرق و معاملاتی، وسائط نقلیه و حربیه‌سی مفقود بر اراضیده وفن حربك غیر مترقی سلیمان قانونی‌یه کلنجیه قدر کچن عصرلر ظرفنده او درجه بر انضباط ابراز ایتمشدر که؛ «قرق بر قیل ایله یدیلور عسکر!» قولی، عثمانلی اردوسنك بر شاهد انضباطی اولمق اوزره السنهٔ تقدیرده دوران ایده‌رك زمانمزه قدر انتقال ایلمشدر.

رسمی کتاب

اسکی عثمانلی اردوسنك تشکیلات وتنسیقاتی تدقیق اولندیغی زمان ، قوماندانلرینك دهای فوق‌العاده‌سنی نظر دقته آلمامق غیر قابلدر . سرنامهٔ سلاطین اولان عثمان غازی ، اورخان غازی ، خداوندکار غازی ، ییلدیرم غازی ، مراد ثانی ، فاتح ، یاوز وقانونی کبی داستان فتوحات عثمانیه‌نك بر تاجدار ابدی الاشتهاری اولان شانلی پادشاهلرمز ، شهزاده سلیمان پاشا ، کدك احمد پاشا ، محمود پاشا ، اوزدمیر اوغلی عثمان پاشا ، قیوجی مراد پاشا ، کوپریلی زاده فاضل احمد پاشا ، وفاضل مصطفی پاشا کبی عثمانلیلق نامنه اظهار جلادت و بسالت ایدن ناموسکار وقهرمان پاشالرمز ، شانلی اردومزك سوق واداره‌سی خصوصنده او درجه فداکارلقلر ابراز ایلمشلردرکه ، محاربه‌نك اڭ آتشلی زمانلرنده افراد ایله برلکده دشمن صفلرینه آتیلمشلر ، اظهار ایلدکلری شجاعت وبسالتله افرادی شوق وغیرته کتیره‌رك تأمین مظفریته صوڭ درجه یاردم ایلمشلردر .

مظفریات متتابعه‌لریله تاریخ عثمانی‌یه رونق بخش سطوت اولان بو مشهور قوماندانلر ، سوق و اداره خصوصنده خارق‌العاده بر دها اظهار ایتمش اولدقلری کبی خلفای راشدین حضراتنك آثرینه اقتفا ویکیچری اردوسنك نظامات اساسیه‌سنی محافظه‌یه اعتنا خصوصنده‌ده شایان تقدیر غیرتلر ابراز ایتمشلردر : سلطان بایزید ثانی فضیلت جهاد حقنده‌کی حدیث نبوینك معانیٔ قدسیه‌سنی دستور الحرکت اتخاذ ایده‌رك بتون سفرلر اثناسنده البسه‌سی اوزرینه بریکن توزلری طوپلامش ، اسفار وغزواتنك کثرت و امتدادینه بر دلیل اولان بو توزلردن بر طوغله وجوده کتیریله‌رك وفاتنده مزارینه وباشنك آلتنه قونلسنی وصیت ایتشدر .

یاوز سلطان سلیم مصر سفری اثناسنده بر بازرکاندن آلتمش بیك فیلوری قدر برمبلغ استقراض ایتمش ، اثنای سفرده اطراف ممالکدن بر چوق نقود کلیر کلمز ، پاره‌نك تودیعی ایچون بازرکانی دعوت ایتدیرمشدی . بازرکان ، دفتردار معرفتیله جلب اولنوب مطلوبی اولان آلتمش بیك فیلوری کندیسنه تسلیم اولنه‌جغی صره‌ده بومبلغی آلمقدن امتناع ایده‌رك برطور استرحامکارانه ایله : «سایهٔ پادشاهیده مال و منالم حددن افزوندر . دنیاده ایسه بر اولادمدن بشقه کیمسه‌م یوقدر . ویردیکم پاره‌یی کاملاً میری‌یه ترك ایدییورم . فقط اوغلم قوللری ایکی آقچه علوفه ایله یکیچری سلکنه قبول اولنورسه ، احیا ایدلمش اولورم !» طرزنده رجا ایتمش ... مرقومك بو استرحامی حضرت پادشاهه عرض اولندیغی زمان ، یاوز سلطان سلیم آتشپارهٔ غضب کسیله‌رك : «اجداد عظامم روحی ایچون سزی‌ده ، یهودی‌یی‌ده شمدی قتل ایتدیرردم ، فقط خلق ، خادم الحرمین الشریفین اولان سلطان سلیم ، بر بازرکانك پاره‌سنه طمع ایدوب بر بهانه ایله هم یهودی‌یی ، هم‌ده وزیرلریی اولدیرتمش دیرلرده آندن چکینیرم . کیدك ، بازرکانك پاره‌سنی درحال تسلیم ایده‌رك و بکا برده‌ها بویله مضر شیلر عرض ایتمیك ایچکزدن هر کیم بنم شانلی عسکرلرم آره‌سنه یابانجی صوقمغه غیرت

ایدرسه، دنیاو آخرتده فلاح بولماسین!» طرزنده عتاب ایلمشدی.

سلیمان قانونی سکتوار (زیکه‌توار) سفرینه کیدرکن آتنك کمی دائما قیریلیر ودرحال اهل صنعت بر یکیچری نفری طرفندن تعمیر اولنوردی. برکون حضرت پادشاه، بوکمك کیم طرفندن تعمیر اولندیغنی سؤال بیورمش، بونك بر یکیچری نفری واسطه‌سیله تعمیر اولندیغی خبر آلیر آلماز عثمانلی اردوسنه اصناف قاریشدیرلمش دیه‌رك یکیچری‌یی تأدیب ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده برچوق ذواتك شفاعتیله نفر جزادن قورتارلمش وکندیسنه تقاعد علوفه‌سی ویریله‌رك اوجاقدن اخراج اولنمشدی.

تاریخ حرب عثمانی، اسکی عثمانلی اردوسنك نه درجه اساسلی بر نظام و قانون دائره‌سنده تشکیل واحراز اولنان بونجه شانلی مظفریتلرك نه‌قدر اساسلی برقاعدهٔ حربیه سایه‌سنده تأمین اولندیغنی مثبت پك‌چوق امثال وحقایق عالیه ایله مالامالدر.

عثمانلی اردوسی، مدنیت عسکریهٔ عثمانیه‌نك آلت یکانهٔ فضیلتنی تشکیل ایتمشدر... بواردو، عدالت انتظامه رعایت، اولی‌الامره اطاعت، قوانین‌ونظامات‌عسکریه‌یه متابعت، وسفیه‌پادشاه‌لردن نفرت ایده‌رك وطنه جداً خدمت ایدن پادشاهلره فدای جان ایدرجه‌سنه‌محبت‌سایه‌سنده هند ساحللرینی، لهستان اووالرینی، ویانه سورلرینی، آلمانیاحدودلرینی،اینسبروق‌صحرالرینی ایتالیاساحللرینی، لیون کورفزلرینی‌طولاشمش؛ قونیه، قوصوه، نیکبولی، وارنه، استانبول، اوتلق‌بلی، چالدیران، مرج‌دابق، بلغراد،مهاج، ردوس،غونس‌سکتوار،خاچ‌اووه‌میدان‌محاربه‌لری کبی‌هربری‌تاریخ‌عسکریمزه خطزرین ایله یازلمغه شایان‌وداستان مظفریات‌عثمانیه ده‌ اك‌بلیغ‌برشعر دلاویز حماسته فروزان اولان پارلاق‌مظفریتلر احراز ایتمش. بو مظفریتلره ناتلیت شرف جهانبهاسنی مهابتلی اردومز، بخش ایدن جنکاوران سلاطین عثمانیه ایسه، زمانلرینك بر ظفر نویس بدیعه‌پروزانی اولان اساتید شعرایی:

تیغك ایچیردی دشمنه زخم زبانلری؛
بحث ایتمز اولدی کیمسه، کسیلدی لسانلری.
شمشیر کبی روی زمینه طرف طرف
صالدك، دمیر قوشاقلی صبان پهلوانلری.
آلدك هزار بتکده‌یی مسجد ایلدك،
ناقوس یرلرنده اوقوتدك اذانلری.

طرزنده ترانه‌ساز مباهات ایده‌جك درجه‌ده علویت قهرمانانه ابراز ایلمشلردر.

احمد رفیق

بوغاز ایچنده دالیانلر

چاغشو

نشکطاشده عقارتلرده وساء شهیر موسیو زوناروک سرکیسنده تشهیر ایتدیکی تابلولردن

D'après les tableaux de Mr Zonaro, le célèbre peintre

بر بدیعهٔ شعر و حقیقت

— مابعد —

مساحهٔ ضیائیه اصولیله اجرا ایدیلن تجربه‌لر نتیجه‌سنده ضیای شمسك ، شعرای یمانی ضیاسندن بش میلیار طقوز یوز میلیون کره اعظم اولدیغی تعیین ایتمشدر . بو رقم اساس اتخاذ ایدیلیر و شمسمزك شمدیکی موقعندن شعرای یمانی بعدینه کوتورلدیکی فرض اولنورسه توزع و انتشار ضیا قانونلرینه توفیقاً ضیاسی شمدیکندن اوتوز یدی بجق کسور میلیار قدر دها ضعیف اوله‌جغی یعنی مینی مینی بر کوکب حالنه کله‌جکی تحقق ایدر . بوندن نتیجه اوله‌رق شونی استخراج ایدرزکه شعرانك ضیای حقیقیسی ، شمسمزککندن تخمیناً آلتی کره فضله‌در . بو ، کهکشانده‌کی ییلدیزلرك بر مکمل شمس اولدیغنه برهاندر . اساساً اونلرك شمسمز کبی بالذات ضیادار اولمسی و حرکت ذاتیه‌یه مالك اوله‌رق مختلف سرعتلرله فضای اثیریده سبح ایتمسی‌ده برر مهر منیر اولدقلرینه دلیلدر .

هیئت حاضره بعض ییلدیزلرك کتله‌سنی‌ده تعیینه موفق اولمش و اونلرك یالکز ضیاجه دکل کتله‌جه‌ده شمسمزه فائق بولندقلرینی اثبات ایتمشدر . سمانك اعماقنده اویله کوکبلره تصادف اولنورکه مضاعف ، توأمدرلر ایکیسی‌ده برر همشیرهٔ وفادار کبی جاذبه‌نك خیوط صمیمیه‌سیله یکدیکرینه مربوط اوله‌رق ساحهٔ مقدراتده برابر ایلرولر . بویله توأم کوکبلرده کوچوك مرکبه ، بیوك اطرافنده بر حرکت انتقالیه اجرا ایدر عادتا مسلك شمسی‌ده بر بیوك سیاره مثلا مشتری کونش حولنده نصل دونیورسه اوده اویله دور ایلر . شعرای یمانی بر کوکب مضاعفدر ؛ کوچوك مرکبه ، کوکب اصلی اطرافنده درت میلیار یوز اللی میلیون کیلومترو مسافهٔ وسطیه‌ده اولدیغی حالده اللی ایکی سنه‌ده دورینی اکمال ایدییور حالبوکه مسافه همان همان مساوی اولدیغی حالده شمس ، نپتون دینیلن سیاره‌سنی آنجق یوز آلتمش درت سنه‌ده دوندیرییور نیوطون قانونی موجبنجه آز مدتده دور ایتدیرن جرم سماوی‌نك ، چوق زمانده دوندیرنه نسبةً دها بیوك کتله‌یی حائز اولمسی لازمکلدیکندن وعلی الاطلاق شعرانك شمسمزدن بیوك اولدیغی آکلاشلدیغی کبی کپلر قانونی سایه‌سنده کوکب مذکورك کونشدن یدی بجق کره اعظم اولدیغی استخراج اولنور کذلك بو اصوله تطبیقاً حسابات یاپیلیرسه آکلاشیلیرکه بزه اك یاقین اولان کوکب بر شمس مضاعف اولوب کتله‌جه آفتابمزدن ایکی کره اعظمدر . ایشته ایکی نتیجه‌که بك موجز بر لسانله بیان حقیقت ایدر ! بزه دیرکه :

کوزلرکزی قاشدیرن شمس ، اکر شعرا
بعدیتِ قونلسه بر سونوك نقطه کبی قالیر،
اونك بر حقیر تابعی اولور کیدر .

خلاصه کهکشانده نقطه کبی کوردیکمز کواکب، لاتناهی‌نك اعماقنه کومولمش بر محتشم شمس انوردر !

کهکشان خرمن کون ایچره انجم دانه‌در
انی تشکیل ایتمشدر بو حبوب کوهرین

خواجه مرحوم بو بیتیله‌ده مجره‌یی، کهکشانی بدیع صورتده تصویر ایدییور. کهکشان حقنده کوزل تشبیه‌لر یوق دکلدر غربك بر بیوك شاعری هلال قردن بحث ایدرکن: «بو اوراغی، بو محصادی یلدیز تارلاسنده کیم براقمش ..» دییور دیکر بری‌ده آوان یأسنده کهکشانك یلدیزلرینی «بر بیاض ماتم آرقه‌سنده لاینقطع شمعه‌لر طوته‌رق یکدیکرینی زار وناتوان تعقیب ایدن بنات باکره» یه بکزه‌دییور.. بو تشبیهلرده کوزل اولمقله برابر مرحومك تشبیهی قدر بدیع و بلیغ دکلدر . بو تشبیهك کمال بلاغتنه بر سببده کهکشانه ترکجه دیلنده «صمان اوغریسی» دینمیسدر . انسان انه دوربینی آلوب کهکشانه توجیه ایدرسه جداً بر خرمن کورییور . بو قدرتك بر وضع مهمل ایله شورایه بر ایکی نادر کوکب سرپمسه مقابل اوته‌یی مبذولیت نجومسه مظهر ایتمش اولمسی بر پریشانی لطیفه سبب اولمش .. انسانك خاطرینه وهلةً خرمن منظره‌سی کلیور .

«حبوب کوهرین» تعبیری‌ده غایت کوزلدر فی الحقیقه کهکشان، بر ماوی قدیفه اوزرینه سرپیلمش الماسپاره‌لر. زمردلر، عقیقلر اینجولر، زبرجدلر منظره‌سی عرض ایدر بوراده بش اون الماس، بیاض یلدیزلر؛ شوراده بر ایکی زمرد، یشیله مائل ماوی کوکبلر.. خلاصه هر معناسیله بر محفظهٔ محاسن! حتی سماده بعض حوالی وارمشکه اورالری بوسبتون کوهرله مالی ایمش. مثلا قبهٔ زمردینك بر یرنده بر میق میق سونوك یلدیزه قوتلی دوربینله باقیلیرسه بر ندای حیرت ایله «اوح ، نه کوزل!» دیه‌مك قابل دکلش زیرا بر کوکب یرینه هیسی دلربا الوانله ملون یوز اون یلدیز کورینورمش بونلردن بعضیسی قرمزی یاقوت، یشیل زمرد صفیر وبعضیسی‌ده شفاف الماس اولدیغندن تضاد وترکب الوان پك لطیف بدیعه‌لر تشکیل ایدرمش بو کرانبها محفظه‌لرده‌کی کوهرلره تزین ایدن کیم؟ پری طبیعت!

هر کونش جولنده دور ایلر نیجه سیاره‌لر
نشر نورونار ایدر هرخاور مرکز نشین
شمس منسوبات ایله بو کهکشانده قطره‌در
عالم شمسك ایچنده ذره‌در جرم زمین

کهکشانك شموسی، کونشمزدن دها معظم ومحتشم ایکن بعدیت خارق‌العاده‌لرینه مبنی آنجق بر نقطهٔ مضیئه شکلنده کورینورلرسه او نلرك اطرافنده دور ایدن سیارات، منظومهٔ شمسیه‌مزده‌کی سیاراتك اکبر واثقلی اولان مشتری‌نك اون مثلی اولسه‌ده ، عندمزده معدوم حکمنده اوله‌جقلری درکاردر بناءً علیه شمدی‌یه قدر

رصدات طوغریدن طوغری‌یه بویله برسیاره‌نك وجودینی خبر ویرمامشدر مع مافیه بونلرك وجودینی معلن اوله‌رق دلیل یوق دکلدر. سماده بعض کوکبلر کوریلورکه اونلر تحول لمعانله ممتازدر. مثلا فارس جملهٔ کوکبیه‌سنك الغول نامیله معروف برنجی کوکبی بونلر میانده‌داخل اولوب لمعانی تقریباً آلتمش طقوز ساعت طرفنده ایکنجی قدردن دردنجی قدره تنزل و آلتی دقیقه دردنجی قدرده قالدقدن صوکره ینه ایکنجی قدره ترفع وعودت‌ایدر. بوحادثهٔ غریبه‌نك ایضاحی ایچون بك چوق فرضیه‌لر وضع اولنمشسه‌ده شایان قبول دکلدر. بو کون رصدات ایله اك‌زیاده توافق‌ایدن ایضاح شودر: کوکب مذکورده لمعانك تحولنه سبب مرکزنده بولندیغی مسلك‌سیاراته منسوب برسیارهٔ کبیره‌نك حرکت انتقالیه اثناسنده بعضاً کوکبله کرهٔ‌ارض آره‌سنه کیرمسی، حائل تشکیل ایتمسی اوزرینه بزم عندمزده الغولی کسوفه اوغرا تمسیدر. بزم مسلك شمسی‌مزده بیله مریخك برنجی قمری یدی‌بچوق ساعتده، زحلك‌ییك اولی‌یکرمی ایکی ساعتده ومشتری‌نك ییك اولی ایسه قرق ایکی ساعتده حرکت انتقالیه‌لرینی اکمال ایتمکده اولدقلرندن الغول کبی بیوك برشمسك‌سیاره‌سنی آلتمش طقوز ساعتده دور ایتدیرمکه مقتدر اوله‌جغی بدیهی‌در. تحول‌لمعان حادثه‌سنك‌انتظام تام تکرری وبك آززمان دوام ایتمسی‌بو‌ایضاحك صحتنه اقرب اولدیغنی اثبات ایده‌جك دلائل جمله‌سندندر. ایشته شموس لاتناهی سیاراتنك وجودی بو صورتله انکشاف ایدیور؛ مع‌هذا انکشاف ایتمسه‌ده ییلدیزلرك عادیلرندن اولان شمسمزك سکز سیاره‌یه نشروضیا ایتمسنه‌مقابل اوشعشعه‌پاش کونشلردن، مرکزنشین خاورلردن نبعان ایدن ضیا وحرارتك لاقید وباردفضالرده سونوب کیده‌جکنه کیم قائل اولور؟

«شمس منسوبات ایله بوکهکشانده‌قطره‌در» اوت، کونشمز کهکشانه منسوب ییلدیزلردندر. بونی لایقیله آکلامق ایچون کهکشانی صاف وبراق یازکیجه‌لرنده تماشا کافیدر. دقت ایدیلیر ایسه کوریلورکه مجره، دائرهٔ کبیره قوسی کبی سماطول تامنجه ممتد برساحهٔ مضئیه اولوب کرهٔ ارض محتنده دخی سیر و جریانده بر دوام واو اثناده بزم ایچون قسماً غیرمرئی اولدقدن صوکره سمت‌قدممزدن عودت وافقمزفوقنده‌کی قسم مرئی‌یه التحاق واتصال‌ایلر؛ اکر کرهٔ‌ارض اعدام ایدلسه ویاشفاف برحاله قونلسه ایدی بوسماوی قوشاق تفرق انعباله، فاصله‌یه اوغرا مقسزین کورونوردی. کهکشان بزی هرجانبدن احاطه ایدییور؛ دیمك‌که بزوبناءً علیه‌شمسمزده بومحیط‌مکوکب‌داخلنده‌بولنیورز. ایشته‌شمسمز بومحیط برفسحتك برقطرهٔ ناچیزی‌در! یاارضمز؟

اوزواللی‌یی، اوجرم محقری‌هیچ‌صورمالی ذاتاً اوعالم شمس ایچنده بیله حائز اهمیت‌دکل‌که مسلکمزك یدی سیاره‌سندن دردی یانده کره‌من برباز‌یچه‌دراوت، مشتری ارضك‌اوچیوز مثلی اولدیغی کبی زحل‌ده اوندن طقسان کره اعظم‌در. خلقتك خوارقی یانده «جرم زمین برذره»، خرده‌بینی برقوم دانه‌سی‌در!

جمله سیارات عالم ارض کبی مسکوندر
بزکبی عالم سکانی ارزاق ونعمله کامین

خواجه مرحوم هیئت کاشانده کره‌مزك موقعی کوستردکدن صکره ، حقایق هیئتك بر نتیجهٔ طبیعیه‌سی اولان (عوالم مسکونه‌نك کثرت) نه شو بیتیله اشارت ایدییور . بو بیوك

ژاپونیا حکومتی طرفندن لسان عثمانی تحصیلی ایچون دوسعادته‌کوندریلن ژاپونیا ارکان حربیه ضابطاندن سواری قائمقامی موسیو موری اوقا ایله مهمانداری پیاده قول اغاسیی علی بك

M Mori Oka le Colonel Japonais envoyé spécialement à Constantinople pour apprendre le Turc et Ali Bey qui lui accompagne

آدمك دماغنی بو واطلدن بوسبتون تخلیص ومعالی ایله تزیین ایتدیکنه بو ایکی مصرعی‌ده بر برهاندر . پك اسکی زمانلردن بری اذهانی شدتله اشغالدن خالی قالمیان بو نظریه ، قونك وبالخاصه هیئتك هر بری کشفیله بر یکی قوت قزانمش وخرستیانلق « کوردیکمز کوکبلر شمسمز کبی بر کونشدر . » دیه‌ن هیئت شناس مرحوم رونویی روماده احراق بالنار ایده‌جك قدر تضییق ووحشت کوسترمسنه رغماً هر عصرده تکاملدن کری قالمامشدر . بو نظریه بوکون اکثر متفکرین طرفندن بر حقیقت کبی تلقی اولنیور . عوالم مسکونه‌نك کثرتنه بیوك بر قوت ویرن ادله‌نك خلاصه‌سی شودر : اولاً ارض و سیارات مرکز یعنی شمسدن عینی صورتله تفرق ایتمش اولدیغندن منشألری عینیدر ثانیاً ارض نه موقع ، نه شمسدن ضیا وحرارت اخذی خصوصنده ، نه بیکه مالکیت ، نه ده کتله وکثافت وجاذبه‌جه سیارات سائره‌دن متمیز دکلدر . ارضك ، کندیسنه یکانه عالم مسکون دینیله‌بیلمك ایچون فریق وهیئت نقطهٔ نظرندن هیچ بر مدار تفوقی ، استثنائیتی یوقدر ثالثاً کرهٔ ارض اوزرنده حیاتك منشأی حقنده موضوع مختلف صورتلردن هر بریله حیات دیکر سیاره‌لرده‌ده تجلی ایده‌بیلیر . رابعاً کرهٔ ارض اوزرنده حیات شرائط اساسیه‌سی‌نك (صو ، معین درجهٔ حرارت ، هوا) دیکرلرندن قطع نظر عطارد ، زهره و مریخده وجودی تحقق ایتمشدر . خامساً محیطه موافقت قاعده‌سنه توفیقاً شرائط مذکوره‌یی بوسبتون ویا قسماً حائز اولمیان کره‌لرده دخی او محیطده یشامغه مستعد عضویاتك وجودی معقول و جائزدر نصل‌که غیای بحرده وضیادن محروم مغاره‌لرده یشایان عناصر حیاتیه‌ده بونی تأیید ایدیور .

وقتیله بك اوعلمده اولدیرلان مشهور غنی بك.
Gani Bey
Fué quelques annés au paravant

اوچنجی مصاحب نادر آغا
Nadir Aga, 3me. Moussahib

ازمیدژاندرمه بیکباشیسی زکریابك
Zekeria Bey, Le major d'Izmid

فرانسه رئیس جمهورینی ضربه خرأت ایدن قهوه غارسونی مالق
Le garçons de cafe Malas l'agresseur de M. Fallière

بوقس اویونده برنجیکی قازانان ژاق ژونسون
Jack Johnson, champion du monde

اخیراً سیدنه یده بوقس مسابقه سنده ژاك ژونسون طرفندن یكیلان تومی بورنس
Tommy Burns, ex-champion du monde, battru par Jack Johnson,

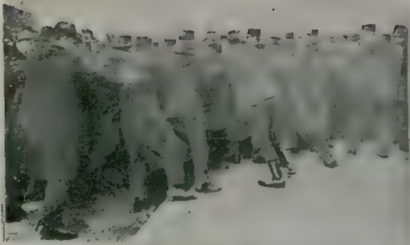

پارسده طلبه‌لرك نمایشی — بولوار سن ژرمن اوزرنده
Manifestation des etudiant a Paris — Une mecee, Boulevard Saint Germain

سادساً عضویاتك شمدیکندن بوسبتون بشقه بنیهٔ کیمویه‌یی ، آیری بر شکلی حائز اولمسی‌ده محتملدر ایشته بو آلتی جمله‌ده خلاصه ایدیلن حقایق فنیه ، دیکر عوالمك مسکون اولدیغی قبوله فکری مجبور ایدیـور . علم الحیات وعلم الروحه عائد تدقیقات قیمتداریله مشهور شارل ریشه دییورکه: « هیچ شبهه یوق‌که کرهٔ ارضك عوالم لاتحصی میاننده فضای لاتناهی‌نك بر موجود متفکره جلوه‌کاه اولمش یکانه نقطه‌سی اولدیغنی فرض ایتمك عقل و حکمته کلیاً مغایردر. کرهٔ ارضده انسانلرك وجودی ، دیکر یلدیزلرده دخی حیاتك ظهور ایتمش و اوراده بزم‌کیلره مشابه فکر وذکانك یوز کوسترمش اولمسنی احتماله‌غایة الغایه‌یاقلاشدیریور . کواکبك بنیهٔ کیمیویه‌سی ، سیاره‌مز ککنك همان همان عینی‌در ؛ بناءً علیه ارضمزده

پارسده طلبه‌لرك نمایشی — طلبه‌لر مجلس اعیان قپوسنده
Les étudiant en médecine devant le Senat

پارسده طلبه‌لرك نمایشی — پولیس مدیری موسیو لهپین طلبه‌لرك اورته‌سنده

M. Lepine, prefet de Police, au milieu des etudiants

مشهود حادثاتك اوراردەده تجلی ایتمش اولمسی لازمگلیر. بو بر فرضیه‌دن بشقه بر شیئی دکلدر؛ فقط بو فرضیه ضروریدر. آتیده‌کی مقایسه بونك ضروری اولدیغنی لایقیله اثبات ایدر: فرض ایدییورم‌که یکرمی بش بیك صولفاتو نمونه‌سی تدقیق ایدیله‌جك اولسون نمونه‌لردن لاعلی التعیین بر دانه‌سی آلنوب تدقیق ایدیلیر ومغشوش اولدیغی تبین ایدرسه بو یکرمی بش بیك نمونه ایچنده دیکر مغشوش نمونه‌لر اولدیغی تمامیله اغلب احتمالاتدن اولور؛ زیرا بو یکرمی بش بیك نمونه‌نك مغشوش یگانه‌سنه تصادف ایتدیکمزی فرض و تخیل عبثدر. ارض حقنده‌ده طبق بویله‌در: کائناتی تشکیل ایدن میلیارلرجه ییلدیز میاننده بر دانه‌سی — که بیلدیکمز یگانه عالمدر — واردر که اونده انسانلر موجوددر؛ اویله ایسه بو عالمك، انسانلره جلوه‌گاه اولمش یگانه ییلدیز اولدیغنی قبول عقله مغایردر. ارضك یگانه عالم مسکون اولمسی ممکندر، فقط او قدر ضعیف بر احتماله مستنددر که بز، همان همان عکسنك صحت وقطعیتنه عائد بر اعتقادورر.»

(مابعدی وار)

محمد علی توفیق

پارسده طلبه‌لرك نمایشی — بر توقیف

Manifeetation des Etudiants — Une arrestation

حس انتقام

بعضاً خیالمك قرارير افق روّیتی ،
برعقده باغلانیر كوزه‌لیر اورده متصل ،
برعقده، برسؤال، اونی صارصاره‌بوراراصل
حالا نصل اولور، نصل اولمق، ه‌آوت نصل!
بردرلو آكلاماز بومكرر جنایتی .
باشلار كلوب دوكلكه صمت ملاله ،
آرتق یواش یواش اویانان دالغه‌لركبی
بر قطعه‌نك كدرلی مد مصائبی
ای حقمك وحقلرك عاصی مطالبی ،
بركین وغیظ فیصیلانی اللرك كیمه ؟

. . .

پارمقلرم دمیرلنه‌رك یومرولور دونار ،
برسیسله استتار ایده‌رك اویله‌تاكهان
برباشقه اقله دوغری اولور كوزم نهان ،
عمقنده بر جدال مهیكل توتره یانار ...
اوستنده بیك عواصف اوجان براغاج كبی
صانلار جبین یأسمی برحس ممتلی ...

. . .

قرشیده پروقار و محقر یاقوب دوران
ای چهرهٔ حدید وغضوب، بویله هپ دوام
ایلری سوودیكك بوتحكم ، بواحتشام .
ایغزی برج غیضكه بربرق انتقام
اولزی لیل ظلمكه برفجر خون رسان
١٦ مارت سنه ١٣٢٢

حمدالله صبحی

صنعت ترسیم وادوار تکاملی

— ۱ —

فلاماند مکتبی

انسانلر جمعیتله یشامق احتیاجنی حس ایدوبده ایلك یووالرینی انشایه باشلادقلری کون معمارلق‌ده طوغدی ؛ عهود قدیمه‌ده صباوتی ، شبابتی کچیردی ؛ قرون اولی‌ده ، وسطی ده کمالنی بولدی ؛ اویله نفیس اثرلر وجوده کتیردی‌که بو کون زمانك تأثیرات مخربه‌سندن قورتولانلرینی تقدیرلرایله ، تحسینلر ایله ، سیر ایدییورز ؛ قورتولامیانلرینك ده خرابه‌لرینه حیران اولییورز.

هیکلتراشلق اول‌زمانلرده برزینت معماریه کوزیله باقیلدیغی واشکال محکوکه‌دن ، مجسمه‌دن معرا مهم بنا وجوده کتیرلدیکی ایچون بو صنعتده اوبریله برلکده بیویور ایدی . فقط سن رشده داخل اولونجه آنك تابعیتندن قورتولدی ، استقلال ایتدی ؛ ایتالیا ایله یونانستان کبی ایکی زمین صنعتده سن کماله واصل اولدی : بوکون موزه‌لرك مدار افتخاری اولان آثار جیده‌یی میدانه کتیردی .

لکن رساملق ترقی ایده‌مییور ایدی . رسام اولمق ، رسمك قیمتنی تقدیر ایده‌بیلمك ایچون دها چوق عصبیته ، دها چوق حساسیته ، دها تفکره احتیاج وار ایدی . حالبوکه فکر بشر دها اوقدر انجلامه‌مشدی . بوندن طولایی‌ده صنعت ترسیم ترقی‌دن قالییور ایدی . میلاددن اون‌ایکی ، اون‌اوچ عصر اول بوصنعتك ابتدائی بر حالده : اوانی ترابیه اوزرینه مائی ، صاری قیرمیزی رنکلرله چیزلمش قابا صابا بر طاقم چیزکیلردن عبارت ایدی . میلادك ایلك عصرلرینه طوغری‌درکه رسمك اهمیتی آکلاشلمغه ، شرقلك ، غربك معبدلری ، تحت الزمین مقبرلری فرسك [*] ایله تزیین ایدلمکه باشلادی . شمدی بو فرسکلر کوستریورکه اوزمان رساملق تطبیقی لابدظن اولنان برطاقم اعتباری شکللره قاعده‌لره باغلی ایدی ؛ صنعتکارلرك افکار تجددلری بوقواعدك اسیری بولوندقجه صنعتده یکنسق ، طاتسز بر حالده قالدی .

جیابو ، دوچییو ، جییوتو کبی ایلك حقیق ومدقق طبیعت رساملر میلادك اون ایکنجی ، اون‌اوچنجی عصرلرنده ایتالیاده ظهور ایدییور.

[*] صونمش کیرج ایله اغجه قومدن مرکب تازه صوا اوزرینه صوده منحل بویالر ایله یاپیلان رسمه دینیر .

بو اســتادلرك غیرتیــله صنعت بر منهاج ترقی‌یه كیرییــور، یواش فقط امین خطوه‌لر اله یوب آلمغه باشــلییور. شو واركه بو ترقی هر یرده بر اولمییور بعض مملکتلرده زیده، هم پك زیده: بونكله برابر صنعت هر یرده حسن قبول كوریيور؛ موقعنی لاینقطع تحکیم، توسیع ایدییور.

اون بشــنجی عصرده سائر علوم وفنونده اولدیغی کبی صنایع نفیسه‌ده ده بیوك بر انقلاب ظهوره كلییور: صنعتكارلر، سلفلرینك دهای موجده پابند اولان شرائط موضوعه‌دن تجرد ایله کائنــاته کنــدی کوزلریله باقمغه، محاسن طبیعه‌یی کندی طویغولریله حس ایتمکه باشلیورلر. بو نوشــکفته صنعت هم بدایع طبیعتی، آثار بشری، ســکنه‌لرنی همده اشخاص انسانیه‌یی ترسیمه قویولییور؛ هم عالم خارجی‌یه همده عالم باطنی‌یه منعکس اولیور: محرانك، آثار معماریه‌نك لطافتنی، اعزه‌نك ملائکه‌نك خیالنی رونقدار، باصره نواز رنكلر ایله بر شکل بدیعده تصویره باشلییور.

زان وان آیك تابولرندن — قرنفیلی آدم
Jean van Eyck — L'Homme à l'Oeillet

بودرجه تکامله طوغری ایلك بیوك خطوه اون بشنجی عصرده فلاندیــاده آتیلدی فلاندیانك ایسه اصلا بزه لازم اولان فرانسز مکتبی اوزرینه بیوك تأثیراتی اولدی فرانسز رساملغنك تملی شمالده‌در بونك ایچون تاریخ صنعتك تدقیقنه فلامان مکتبندن باشلایه‌لم، بو مکتبك استادلرینی، آثار نفیسه‌سنی، خــواص ممیزه‌سنی مختصراً کوردکدن صوکره فرانسه‌یه کچه‌لم، بونی ایجه تدقیق ایده‌لم.

اون اوچنجی، اون دردنجی عصرلرده ایتالیا مهم اثرلر میدانه کتیرمکه باشــلانجه‌یه قــدر برچوق ابتدائی شیلر میدانه قویدی! بوکون اوزمندن قالمه اثرلری تاریخ صره‌سیله تدقیق

ایدەرك ایتالیان رساملغنك ترقیسنی درجه‌درجه تعقیب ایتمك ممكندر. حالبوكه فلاندیاده بویله‌می اولدی یا: اوراده رساملق دوری ذروۀ تكمله چوقدن واصل اولمش برآثر مطرا ایله بردنبره آچیلیویردی. واقعا بو اثر نفیس صانعلری كیمسه‌دن درس كورمدن، شاكردلك، مبتدیلك دوری كچیرمدن بر كون طوروب طورور كن قورجه بقالادقلری كبی كرامت ایله وجوده كتیرمدیلر، محقق برینك تلمیذی اولدیلر؛ فقط كیمك؟ مجهول، یعنی فلامان مكتبنك اولیاتی مجهول، معلوم اولان یالكز بومتحیزان صنعتكناملری ایله اثرلریدر: بونلر (ژان وان ایك) و (هوبر) اسمنده ایكی برادر ایدی. هوبر ١٣٧٠ دن ١٤٢٦ یه قدر معمر اولدی؛ ژانده ١٣٩٠ دن ١٤٤٠ قه قدر. فلامان مكتبی ایشته بو وان آیك برادر ایله بدأ ایدیور، دها طوغریسی براویله دیبورز چونكه بونلرك اسلافی معلوممز دكل.

اون بشنجی عصرده فلاماندیانك باشلیجه شهرلرنده هیكلتراش و رسام جمعیتلری تشكل ایتدی. ایلك تابلو رساملری‌ده بو جمعیت منسوبلرندندر. او زمانه قدر رسم دیوارلره یاپیلیر ایدی؛ احتماله كوره وان آیك‌لرده بو جمعیتدن ایدیلر.

بوذاتلر (لی‌یەژ) پرنسلكنده طوغدقلری حالده فلاماندیایی وطن اتخاذ ایتدیلر. هوبر اختیارلق زمانی (گاند) ده كچیردی؛ ژان،

ژان وان آیكك تابلولرندن — رسامك زوجه‌سی
Jean van Eyck — La femme du peintre

١٤٢٥ دن صوكره (ویروژ) ده یرلشدی؛ اوراده (ایی فیلیپ) ك رسامی اولدی. فیلیپ بونی بعضاً سفارتلرده‌ده قوللاندی. ژاندن بحث ایدركن دیر ایدی كه «طبعمه بو درجه

موافق ، صنعتده ، علمده بو قدر ماهر بر آدم بوله‌مم » .

بر روایته کوره یاغلی بویایی وان آیك‌لر ایجاد ایدییورلر ؛ بو روایت یالان دکلسه‌ده یاکلشدر: وان آیك‌لر یاغلی بویایی ایجاد ایتمدیلر اصلاح ایتدیلر؛ بر ده رسملرك اوزرینه سوریلمش

ژان وان آیك تابلولرندن — آرنولفینی وزوجه‌سی
Jean van Eyck — Arnolfini et sa femme

ورنیلرك ترکیبلرنده بعض نافع تعدیلات اجرا ایلدیلر . پالت اوزرنده بویالری دها ایی ترکیبه دها متنوع تونلر ، رنکلرك قوتلری آره‌سنده دهارقیق فرقلر بولمه‌موفق اولدیلرکه بوصورتله قولوری‌لری دها زنکین، دها صیجاق اولدی. بونلرك بادی شهرتی اولان شی بو اصلاحات

دکلدر، اثرلریدر. اثرلرینك‌اك مهمی‌ده قوزی‌یه تعبد نامنده‌کی واسع قومپوزیسیوندر . بو ، بری دیکرینك متممی اولمق اوزره متعدد لوحه‌لره ترسیم ایدلمش ایدی. هرنه‌دنسه جمله‌سی بر یرده محافظه اولنه‌مدی . اثر الیوم غانده (سن‌وون) کلیساسیله بروکسل وبرلین موزه‌لری آره‌سنده منقسم بولونییور. بو قومپوزیسیونه ایکیسی‌ده چالیشدی ؛ لکن هانکی قسمی هانکیسنك یاپدیغنی آکلامق ممکن دکل . رسمك آلتنده ایکیسنك‌ده امکی بولوندیغنی کوسترن یازی اولماسه یالکز ژانك اثری اولدیغنه حکم ایدیلیر.

احتماله کوره ۱٤۲۰ ده باشلاندی و۱٤۳۲ده یعنی هوبرك وفاتندن آلتی سنه‌صوکره ژان طرفندن اکمال اولوندی. موضوع شودر: بر چمنزارك اورته‌سنده یوکسکجه بر تخت ایله اوزرنده بربیاض قوبون، خریستیانلرك دیدیکی کبی کوسفندخدا، جناب حقدن انسانلرك سیئاتنك عفوینی تضرع ایدییور . اطرافنده بر چوق ملکلر دیز چوکمشلر کمال تعظیم ایله طوریورلر . تختك اوکنده چشمهٔ حیاتدن بللور کبی بر آب صاف جریان ایدییور. بوصو کوسفند خدانك بشری ایصال ایده‌جکی تحت الهی جوارندن کلیور. چشمه‌نك صاغ جهتنده اولیا و رؤسای روحانیه دیز چوکمش ، صول

جهتنده پیغمبران زانو بر زمین احترام طوریبور، بونلرك آرقه‌سنده‌ده بر کروه علما وفلاسفه بولونیبور. دها ایلریده صول طرفدن منفورین و مبشرین ، صاغده‌کی بر کوچك مشجره‌دن‌ده نسوان مبارکه فوج فوج تخته طوغری ایلریلیبور .

فلامان مکتبنك مسلك حقیقیونه او درجه میلی وارمش که تصویر اولنان اشخاصك سیالرینه عادتا پورتره یاپار کبی چالیشلمش طبیعت اصلا تعدیل ایدلمه‌مش. قومپوزیسیونك مشلر بیله ؛ بونلرك اطرافنده‌کی اشخاص‌ده دایره‌ناتوردر ؛ والحاصل اك کوچوك تفصیلاتده وارنجه‌یه قدر حقیقیلك اندیشه‌سی کوزه چارپار. فونلرده اکثریا شایان دقت بر نزاکتله ایشلنمش لطیف قیرلر، آغاچلقلر بولونور .

هوبرك فورچه‌سنك بولوندیغی ادعا ایدیله بیله‌جك بو قومپوزیسیوندن بشقه بر اثر یوقدر ؛ حالبوکه ژان‌دن چوق شیلر وار. ژان مقتدر بر پورتره‌تیستدر : سیالری اعتنا ایله ترسیم ایدر ، مودلك خواص ممیزه‌سی اولدیغی

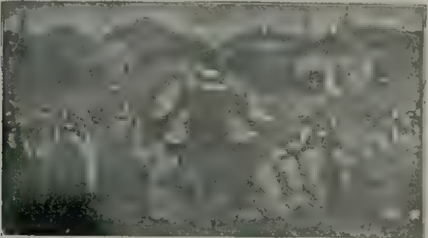

هوبه‌ر و ژان وان آیکك تابلولرندن .
Hubert et Jean van Eyck — L'adoration de l'agneau

تماتندن اولان لوحه‌لردن برنده‌کی آدم ایله حوانك رسملری ایچون طوتیلان مودللرك بیانی طورلی، بیچمسز، فقیر ایشجیلر اولدیغی بسبللی ؛ مناظر مذهبیه لوحه‌لرنده‌کی مریم‌لرینك‌ده کنج فلاماند قیزلرندن یاپلمش اولدیغی آب آشکار : اثرك صانعلری بو قیزلرك خطوط وجهیه‌سنی اولدیغندن کوزل کوسترمکی دوشونمه کبی کوستررر. چیزکیسنده قوت ، رنکلرنده او زمانه قدر کورولمه‌مش بر رونق واردر .

ژانك اك مکمل اثرلرندن بری (آرنولفینی)لر اسمنده بر قاری قوجه‌یی مصور تابلودر . بو لوحه‌ده‌کی اشخاصك سیالرنده ، سائر تفصیلاتده‌کی غایت اینجه چالیشیش شایان دقتدر. زوج ایله زوجه‌نك وضعلرنده بر آغیر باشلیلق

وارکه عادی بر عائله حیاتی تصویر ایدر بو لوحه‌یه مطنطن بر آیین جدیتی ویریور؛ اتوك طرز ترسیمنده‌کی اینجه‌لکده بو جدیتله پك کوزل امتزاج ایدییور .

آرنولفی‌نی ایله قاریسی زفاف اوطه‌سنده بولونیورلر . زوج صول الده زوجه‌سنك صاغ النی طوتییور . اك یقینده بر کوچوك کوپك وارکه بوصداقتك تمثالی. طاوانده متعدد قوللی بر آویزه آصیلی . دیوارده بونلرك خیالنی عکس ایتدیرن بر آینه ایله بونك چرچوه‌سی اطرافنده اون دانه کوچك مدالیون بولونیورکه بونلر حضرت عیسی‌نك وقایع حیاتیه‌سندن اونی کوستریور . دیوارك آینه اوزرینه تصادف ایدن یرنده (ژان وان آیك بوراده بولوندی ١٤٣٤) یازیلی. بوکا باقیلیرسه غالبا رسام ، نکاح شاهدلرندن بری صفتیله بواوطه‌ده بولونمش، رسمی‌ده ١٤٣٤ده یاپمش.

بالاخره ایمپراطور (شارل کن) نك همشیره‌سی (ماری دوهونغری) بو تابلویی بروژده بر پروکار دکاننده بولدی . بوندن طولایی پروکاری سنوی یوز فلوره‌نلك بر مأموریته قایردی . ١٥٥٦ ده تابلو دها اوکا مالك بولونیور ایدی . صوکره یردنبره غائب اولدی. ١٨١٥ده واترلوو محاربه‌سندن صوکره بر انکلیز ضابطی بروکسلده یاتدیغی اوطه‌نك دیوارنده بو لوحه‌یی آصیلی بولدی ، صاتون آلدی ، مملکته عودتنده انکلتره حکومتنه هدیه ایتدی .

ژانك الك کوزل قادین پورتره‌لرندن بریده کندی زوجه‌سنك رسمی‌در . بو رسمه اویله اعتنا ایله ، حتی اویله اشتیاق ایله چالیشمشکه عادی بر سیمایه رقیق ، مؤثر ، اصیل بر حال ویرمش . زوجه‌سنی اطرافی کورکلی قیرمزی چوخه‌دن بر لباس ، بلنده بر یشیل کمر ، باشنده تاقیه بچیمنده قیره‌لی بیاض بر اورتو ایله کوستریور . لوحه (زوجم ژان رسممی ١٤٣٩ سنه‌سی حزیراننك اون یدیسنده اکمال ایتدی) عباره‌سیله بونك آلتنده (یاشم اوتوز اوچ ایدی ، المدن کلدیکی قدر) سوزلرینی حاوی ایلك چارچیوه‌سنی محافظه ایتمشدر . بو (المدن کلدیکی قدر) جمله‌سی ژانك دوویزی ایدی.

بو کلمه‌نك ترکجه‌ده مقابلنی بیلمدیکم ایچون عیناً یازییورم . معناسی : انسانك امالنی ، حسیاتنی، تمایلات شخصیه‌سنی بیان ایدن موجز بر عباره‌یه دینیر . مثلا فلکده هیچ بر شیئی کندیسنه درد ایتمامك سلکنده بولنان بر آدمك دوویزی شو اوله‌بیلیر : آدم سنده .

اك مکمل اثرلك پورتره‌لرندن بریده برلینده (قایزر فیریدریخ) موزه‌سنده‌کی (قرانفیللی آدم) در . موده‌ل صوله دونمش زائره باقییور . صیرتنده کورك چوریلمش بر پالتو، باشنده ینه کورکدن معمول بیوك بر تاقیه ایله ، کوکسی حذاسنده بوکه بر کوموش زنجیره مربوط سن آنتووان هیئت مذهبیه‌سنه مخصوص بر صلیب معلق . صاغ النده ، بری بیاض ایکیسی قیرمزی، اوچ قرنفیل طوتییور.

رسام

حسین عونی

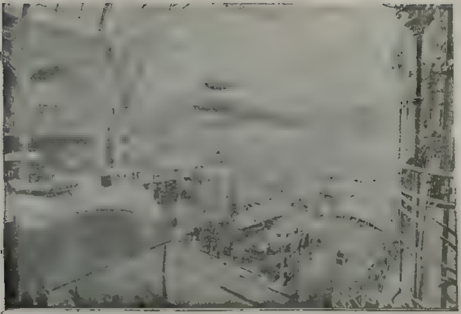

پارسده (غران پاله)ده كشاد ايديلن سفائن هوائيه سرکیسنك منظرۀ عموميه‌سی
Vue de l'Exposition des Adèroplanau Grand Palais de Paris

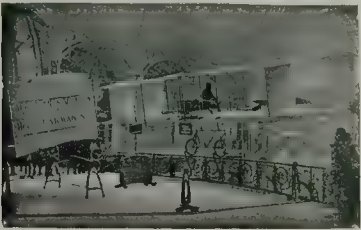

مذكور سركيده (فارمان) ك مشهور بي پلانى
Le Biplan d'Henri Farman

المان ژیمناستیکلری

بوندن تقریباً بر عصر اول ناپولئونك اوروپانی استیلاسی وخصوصاً (یه‌نه) (اوسترلیچ) کبی مظفریاتی ایله المانیایی زیروزبر ایتمسی المان قومنده بوداهیه‌یه قارشی مقاومت‌حسی اویاندرمشدی. او اثناده بوتون المان کنجلری هر شیدن اول قوای عضلیه‌یی تزیید، متانت وجودی تقویه، نفسه اعتماد کبی فضائل پیدا ایتمك ایچون معنوی و جسمانی بر اصول تربیه تأسیسنه چاره‌جو اولمشلردی. شو تاریخه نظراً اصول تربیه‌ده بویوك بر تبدل حاصل اولمش ومعقول بر ژیمناستیك اوزمان تأسس ایتمکه باشلامشدی.

وجوده لازم اولان قوت ومتانتی ویرمك ایچون ادمانك هرشیدن زیاده مفید اولدیغی ذاتاً معلوم ایدی. قرون وسطی دیدیکمز زمان ظلمت وجهالت استثنا ایدیلیرسه حیات انسانیتك هیچ بر دوری بوقدرکه ادمانسز کچمش بولنسون. پك اسکی زمانلردن بری بو حقیقت معلوم ایدی. وقوعات ماضیه‌نك تاریخه تودیع ایله خاطرهٔ بشره حواله ایتمش اولدیغی تجاربه استناداً المانیاده او وقتلر بر ادمان مراقی اویانمش اولمسی طبیعی ایدی. فقط هنوز اصول تربیه زمانمزده کوردیکی اعتباری کورمه‌مش اولدیغندن بالطبع برچوق یاکلش، بی فائده حتی مضر تشبثاتدن کندیلرینی وقایه ایده‌مامشلردی تاکه تجارب حاضره‌دن استفاده ایتمك فکری بعض دوربین ومتفنن ادملرده پیدا اولدی دمیرجیلرده واغیر ایشلر ایله مشغول عمله‌ده درجهٔ وسطیدن فضله بر قوت مشاهده ایتدیلر وبالطبع بویله بر قوتك اسباب حصولنی صورت معیشت وطرز مشغولیتلرنده ارامق ایستدیلر بو تدقیقاتدن ایجه‌مهم نتایج حاصل اولدی. فعالیت جسمانیه‌نك اعضای وجوده حیات تازه بخش ایتدیکی تجارب عدیده ایله مشاهده اولندی. واقعا بو کیفیتك فنی بر صورتده تعریف وایضاحی زمانمزك ترقیات علمیه‌سنه تابع قالدی فقط بدایت امرده ادمان ایتمك و چالشمق لزومنك تحققی ایچون بوقدر مشاهده بیله کافی ایدی.

اشته بو تجارب جزئیه‌نك دلالتیله بعض حرکاتك بعض اعضانی تنمیه و تقویه ایتدیکنی یقیناً مشاهده ایتمش اولان آلمانلر بارفیکس، پارالل، پورتیك و سائر ژیمناستیك آلتلرینی ایجاد ایتدیلر بونلرك اختراعی تربیهٔ بدنیه مروجلرینك هم نظرینی بر نقطه‌یه توجیه ایتدی هم ده تجربه‌لرینی آرتیردی کوردیلرکه پارالل‌ده بر مدت مشغول اولانلرك قوجرهٔ صدریه‌لری کنیشلیور، اوموزلرك و کورك کمیکلرینك عضلات ومفاصلی قوت ومتانت کسب ایدییور. بو تکملات جسمانیه‌نك فائده‌لی اولدیغی آکلا-

یجه نشر و تعمیم ایتدیلر بو صورتله آلات مذکوره تربیهٔ جسمانیه‌ده الزم ولابد اولان وسائطدن معدود اولدی مناسبات قومیه‌سیله

چورومکه محکوم ایدیلن ژیمناستیك طاقلری‌ده فائده‌سندن زیاده مضراتی فاً ثابت اولان مذکور اسکی اصولك اقاضندن معدوددر. بوکون

Photo : Apollon

فوطو : آپوللون

صنعتکار شهیر برهان‌الدین بك اشیر رولنده

Le celebre artiste Burhaneddin Bey, dans le role d'Esper, tragedie de Hamid Bey

فرانسزلره و اورادن هر طرفه انتشار ایتمکه باشلادی بزده فرانسزلردن اقتباس ایتدك مکتب ملکیهٔ شاهانه‌ده لیرا صرفیله وجوده کتیریله‌رك

پداغوزی علماسی بو اصول تعلیمك علم تشریح و منافع الاعضا نقطهٔ نظرندن تولید ایلدیکی مضرتی بر چوق استاتستیکلر معطیاتنه عطفاً

اثبات ایدیورلر. واقعا پك معتدل بر صورتده تطبیقنده عضلات ایچون فائده مأمول ایسه‌ده حس رقابت سائقه‌سیله کنجلرك اکثریا زور اور حرکاتی ترجیح ایله قلب ورئه‌لری بویوك یورغونلقلره اوغرادقلری کورلمکده‌در. اساساً افراطپرستلك فطرت بشرده مکنوز بر نقیصه‌در مثلا انسان بیسیقلته ایلك بیندیکی زمانلر هیچ شبهه یوق‌که بر هفته ایچنده ایکی تکرلك اوزرنده تأسیس موازنت ایتدکدن صوکره ایلك سیاحتلری اك اوزاق مسیره‌لردر ویا یکرمی کیلولق بر کولله‌یی موفقیتله قالدیرانلر قیزاره‌رق، موراره‌رق اللی کیلویی زورلارلر. اوحالده بو سوء استعمالاتك اوکنی آلمق ایچون اصول تعلیمی دکیشدیرمك اقتضا ایدیوردی. ایشته کیتدکچه تکمل ایدن اسوچ ژیمناستیکلری دیکر طرفدن ساندون، وایتله‌یه‌دوقتور قلیسك ایجاد ایتدکلری ژیمناستیك آلتلری شوصوك اون سنه ظرفنده المان اصول تعلیمنی تماميله سقوط ایتدیرمشدر. شیمدی ارتق وجودلرده کمیتدن زیاده کیفیت نظر اعتباره آلنیور ومعقول صحی تربیهٔ جسمانیه مروجلری قرق سانتیمترولق بازولره، یوز یکرمی سانتیملك کوکسلره هیچ بر اهمیت عطف ایتمیورلر. وجودك عضلات متناظره‌سنده بر اهنك عمومی ارانیور جکرلرك قابلیت انبساطیه‌سنه اهمیت ویریلیور. برقاچ سنه‌اول شدتله طرفداری اولدیغم بر اصـول تربیه‌نك بویله سقوطنی کورمکله حصه‌مه وقتیله ثروت فنونده یازدیغم بعض مقالات ایچون براز قیزارمق اصابت ایده‌جك فقط حقیقته قارشی کوز یومقدن، ایسه اعتراف قصور ایتمك دها موافقدر.

تربیهٔ بدنیه مکتبی مدیرو مؤسسی

سلیم سری

قیریق
صاقسی

سوللی پرودومدن ترجمه

برکوك مینه چیچکنه غدا ویرن سینه‌یی ،
شو صاقسی‌یی، بر یلپازه طوقونغله چاتلامش ،
ضربه خفیف سسسز اما نه چاره‌که مینه‌یی
صولدورمغه کافی کلش، اولونه‌رك رنك ایتمش.

کوزه‌کیزلی کوچوك یره‌کوندن‌کونه‌اولالمش،(۱)
اوتخریبکار ایچه دیشی که‌وه‌رك چای کیرمش.
سزیلمه‌ین کیدیشیله امنیتله یول آلمش،
آرتیق شیمدی صاقسیجغی چه‌چوره چوره‌مش

دامله دامله صیزندیدن غدانه صو بتمیور ،
عصاره‌سی چکیلیوره ساق بیتاب، اریقدر (۲)
لکن کیمسه بومرضی کوروب شبهه ایتمیور ،
صاقین اوکا طوقونمایین، او ایچنمش قیریقدر.

نیجه دفعه سودیکمز برنازك ال قضارا ،
محبتدن طاشقین قلبه فرق ایتمه‌دن طوقونور
صیرچه سرای کبی همن یاریلیرده قارا
بسله‌دیکی عشق چیچکی اورسه‌له‌نیر صولونور.

عالم اونی صاغلام صانیر یاره‌سنی بیله‌مز ،
صالبوکه او درین ایچه ، یکده اچی، یانیقدر؛
لکن ایچه اقان زهری دکه الر سیله‌مز ،
صاقین اوکا طوقونمایین، او ایچنمش قیریقدر.

(۱) اولالمق ، بویومك
(۲) اریق: ضعیف

یکی‌کوی ٤ ایلول سنه ٣٢٤

رائف محمد فؤاد

رسام شهیر موسیو زوناروك تابلولرندن
D'après un tableau du célèbre peintre Monsieur Zonaro

١٤ كانون اول حركت ارضيه محو و خراب اولان قاتانا شهرى
Le port de Catane détruit par le tremblement de terre de Messine

ایضاح و استیضاح

ایکی پرده‌لك ملی تیاترو . نه مضحکه ، نه فاجعه

محرری : صفوت نزیهی

اشخاص وقعه :

رکن‌الدین بك	٥٥	یاشنده	عمارات عامه و اعمارات عمومیه ناظری
نکارستان خانم	٤٥	«	عمارات عامه ناظرینك زوجه‌سی
بدرالدین بك	٢٥	«	عمارات عامه ناظرینك مخدومی
حسین وهبی پاشا	٧٠	«	احقاق حق و تأمین استحقاق ناظری
صدبرك خانم	٦٥	«	وهبی پاشانك زوجه‌سی
سلما نازکتر خانم	٢٠	«	وهبی پاشانك خفیده‌سی
خدمتجیلر			

وقعه استانبولده ١٢٩٣ سنه‌سنده جریان ایدر .

برنجی پرده

حسین وهبی پاشانك حرم دائره‌سنده براوطه . آلافرانغه ایله آلاتورقه ممزوج مفروشات . یانلرده برر قپو . صوکده کذا برقپو .

برنجی مجلس

صدبرك خانم بر قناپه‌نك اوزریسه اوزانمش . سلما نازکتر خانم آیاق اوجنده‌کی قولتقده کومیلی : مستغرق خیال . کیجه . لامبه‌لر یانیور .

صدبرك خانم — سلما . قیز سن‌ده بوکون هیچ سوز سویلمیورسك . بن مراقدن چاتلیورم . پاشا حالا کلمه‌دی . عجبا نه اولدی ، نه‌بیتدی ؟ آی ، اوستمه فنالقلر کلیور . بوده نره‌دن باشمزه

چیقدی ؟

سلما خانم — باشمزه چیقان‌نه ، جیجی آنه ؟

صدبرك خانم — نه اوله‌حق ، بردرلو دیمیا تمیورکه ... فرنکجه‌میدر ، نه‌در ؟ آبادن ، بابادن ایشتمدك . بویله (علل) عجائب‌شی کورمدك . اووف . قارمه‌قاریشیق برسوز . آیول ، سلما ، سویلسه‌ك آ ، الله‌عشقنه ، نه‌ایدی ، او ؟

سلما خانم — نه دیمك ایستیورسك ، (خامینه) خانم ننه !

صدبرك خانم — خانم . بیوك‌باباكه صوری سؤالی صوره‌جقلرمش ، نه‌ایمش ؟ سویلسه‌ك آ ، شونی . دیلك اوجنده‌ده ، بر درلو سویلیه‌میورم .

سلما خانم — ها ! ایضاح واستیضاح .

صدبرك خانم — اووف ! هله‌سویلیه‌بیلدك . شونی بکا آ نامزلدلیله ایجه آکلات باقایم ، قوزوم سلما . بو (أجوج بوجوج) شی نه اولویور ؟

سلما خانم — جانم قاچ کره‌در سویلیورم ، جیجی آنه . مجلس مبعوثان وکلادن حساب آرامق حقنی حائزدر . قنون اساسی ملته حق مراقبه بخش ایدییور . مبعوثلرده ملتك وکیلی دکلمی یا ! اونلرده برفلق کوردکجه حکومتك قوهٔ اجرائیه‌سی اولان هیئت وکلادن استیضاح ایدرلر . یاپیلان ایشه دائر سوأل صورارلر ، ایضاحات ایسترلر .

صدبرك خانم — خانم . قیزم . بونك قویو ترکه‌سی یوقمی ؟ شونی بنم آکلایه‌جغم کبی سویلسه‌ك آ .

سلما خانم — پکی ، پکی جیجی آنه جکم . سکا بشقه‌درلو آکلاده‌یم . مثلا بن اوطه‌مك کهیاسی دکلمی‌یم ؛ اونی ایستدیکم کبی دوزلدیرم . انجق اوطه نم دکل . سز بکا اواشیانی ویردیککز زمان « آل بونلری ایستدیکك کبی قوللان . فقط ایی دوزلتملك و هرشیئی یرلی یرینه قویمق شرطیله . » دیمشسکز . بن‌ده بونی قبول ایتمشم .

صدبرك خانم — اما اوزادییورسك ؛ مناسبتسز ! شیمدی بونلرك صره‌سیمی ؟

سلما خانم — شکایت دکل ؛ بونی مثال کتیرییورم ، آجانم . صوکره برکون سز اوطه‌نك ترتیبنده مناسبتسزلك کوروسه‌کز بکا دیمزمیسکز ؟ « قیز ، بونی نه‌یایدك ؛ شونی نه‌یه یرندن قالدیردك ، اونی نه‌یه بورایه قویدك ؟ » ایشته ملت مجلسنده استیضاح‌ده طبق بویله .

صدبرك خانم — آه ! حالا عقلم ایرمیور . بزی وقتیله اوقوتمدیلرکه .. . .. زواللی رحمتلی

باباجغم بویله کونلره یتشه‌جکمی نره‌دن بیلسون ! .. .. بکی اما ! آیول ، بن‌سنك بیوك آناکم. البت صورارم ، داریلیرم . فقط بومبحوثلر (مبعوث) نه‌جی اولیور : صدر اعظم یوقمی ، پادشاه یوقمی ؟

سلما خانم — عقلك ایرمیور ! باری ، قوزم جیجی آننه ، اویله شیلره قاریشمه .

صدبرك خانم — باق هله شوکا! یاررومك یاوروسی‌ده بره‌جیقدیمی بوروطه‌نك قبوغنی بکنمیور . ذاتاً سنیلرم اوزرمده . برده سن بابالرمی باشمه چیقارمه .

سلما خانم — خانم ، نه‌یه جانك صیقیلیور . سزك وقتکزده بویله‌شی یوقمش .شیمدی اقتضا ایتمش آرتق اویله اوله‌جق .

(سلما خانم یرندن فیرلار . لامبه‌نك براز فتیلنی دوزلده‌رك بیوك آننه‌سنك او کنه‌کلیر . (تأثرله‌و درین درین اونی نظر تدقیقله سوزر)

زواللی جیجی آننه‌جکم . سن چوق ایرکن دنیایه کلمشسك .

صدبرك خانم — نه‌یه ؟ الهه چوق شکر . بن حالمدن ممنونم. راحت‌راحت‌یشادق. سزك کبی بویله ساعتلرجه دوشونمدك ، آبور جوبور شیلرله جانمزی صیقمادق . تازه‌لکمزده وقتمزی خوش کچیردك . باق ، سن ایکی ساعتدر شو قولتقده دوشونوب دوریپورسك . بن‌سنك یاشکده ایکن . . .

سلما خانم — نه یاپیوردك ، جیجی آننه ؟ . . .

صدبرك خانم — رحمتلی آننه‌کی امزیریوردم.هم‌ده‌او ، نم ایکنجی اولادم‌ایدی.(هه‌ی‌ی) کیدی می ، شیمدی هر شی دکشدی . دنیانك دردی . کدری صانکه کنجلره قالدی .

سلما خانم — اویله آننه ، هر شی دکشدی ، حتی دنیا بیله .

(براز طورپر ، تکرار لامبه‌یه طوغری کیدرك اونی دوزلتمکه چالیشیر .)

— مثلا شو لامبه . سنك کنجلکك‌ده او وارمیدی؟باقدیغکز ایچ‌یاغی موملری . زیتون قندیللری بوقدر آیدینلق ویره‌بیلورمیدی ؟ فقط شیمدی اونك فتیلنی‌دوزلده‌حك بر ال‌لازم. هم‌ده اوسته بر ال. ایشته او ، اولمازسه یا فتیل‌قیصیور . اورته‌لغه آیدینلق ویرمز . یاخود زیاده چیقار ، اوطه‌یی دومانه‌بوغار .

صدبرك خانم — شیمدی بونی سویلکده نه مناسبت وار ؟

سلما خانم — زواللی جیجی آننه‌جکم . بن‌سکا آچیورم . نه مناسبت‌اوله حق؟ایشته‌اولامبه

عادتا حکومت ایشی . فقط شیمدیکی حکومت مشروطه‌نك ایشی ، اوللری قتیل چیقسون ، اینسون . . . کیمسك نه وظیفه‌سی : اونلر ایشیغك اطرافنده ، محافظه آلتنده ایدی . دومان چیقارسه بشقه‌لرینك باشی اوررینه‌دوکیوردی؛ ضیا آزاولورسه‌ینه‌اونلری آیدینلتمغه کافی ایدی . دیکرلری قارانلقده قالمش ، یول بوله‌مامش .. . ..

صدبرك خانم — آ ! او ، بر اویوندر آیول .

سلما خانم — اوت ، اویون. فقط قابز اویون. شیمدی‌ایش‌دکیشدی. آیدینلق آزاولورسه «کوز کوزی کورمیور . بو ، نه حال ؟ » دیه فریاد ایده‌جك بر هیئت مراقبه وار .

صدبرك خانم — مراقبه نه دیمك اولیور صانکه ؟

سلما خانم — اووف آنه‌جکم، سوزمی کسیورسك. صوری، سوألی. . . هرشیئه باقان، حساب صوران بر هیئت . کهیا کبی بر شی .

صدبرك خانم الله ، الله، بویله‌یوزلرجه کهیا اولورمی‌یا! بزم‌بیلدیکمز. برأوده بر کهیابولنور.

سلماخانم — اوتوزمیلیون کشی‌یی‌بر کهیانك‌النه‌براقیرلرمی‌یا! فقط وکهیالر بزم‌قوناغك کهیاسنه بکزه‌مز . امر ایتمزلر ، انجق «بونی نه‌یه شویله یاپدك. بونی نه‌یه بویله یاپدك ؟» دیه دائما باقارلر، کوزه‌دیرلر . ایشته او هیئت مراقبه اوطه‌ده بر آز فصله دومان کورسه: «اووف ! بو،نه؟!هر کس بوغولیور » دیه فریاده باشلار . ایشته بیوك بابام‌ده بو کون اویله بر صوری سوألدن کچه‌جك؛ آکلادکمی ، حیجی آنه ؟ حکومت مشروطه‌ده ایشته استیضاح بودر .

صدبرك خانم . آه ! یشادقجه دها نه‌لر کوره‌جکز . نه‌لرایشیده‌جکز یاربی !

سلما خانم — مراق ایتمه . کوره‌جکمز شیلر اسکی کوردکلرمزدن فنا اولمیه‌جق. شیمدی ایضاحه کلنجه ....

(برصندالیه آله‌رق بیوك آنه‌سنك اوکنه اوطورر)

بوده جواب اوشاق ویاخدمتجی‌قادین اوسؤاله حواب ویره‌جك . لامبه‌نك نه‌یه بوزوق اولدیغنی سویلیه‌جك . صوکره نصل تعمیر اولنه‌بیله‌جکنی‌ده آکلاده‌جق . قصور کندنده اولمدیغنی اثبات ایده‌جك .

صدبرك خانم — یاپونلری یاپه‌مازسه ؟....

سلماخانم— کهیا «سن بوایشه اهل دکلسك . هایدی ایشکه.» دیه اوکا یول ویره‌جك . ایشته بوکا پارلمنتولر تعبیرنجه (دوشمك) دیورلر . یعنی استعفایه مجبور اوله‌حق ویاخود

خدمتدن چیقاریله‌جق .

صدبرك‌خانم ــ امان، دعه،دعه. ایچمه فنالقلر کلیور. یا بیوك‌باباکده بوکون‌دوشدی‌ایسه؟

سلماخانم ــ نه‌یاپه‌لم؛ « قسمت اویله‌ایمش، »دیرز، کیدرز والسلام .

صدبرك‌خانم الله اوکونلری‌بزه کوسترمسون. صوکره حالمز نه‌اولور؟

سلماخانم ــ حالمزده‌نه‌وار؟ اوچ‌کشینك راحتی‌ایچون ملیونلرجه انسان‌جانندن بیقارجه‌سنه بیزار اوله‌مازآ !

صدبرك‌خانم یکی‌اما . بیوك بابا که اوفتیل سوالنی کیم صوره‌حق :

سلما خانم ــ کیم صوره‌حق : ملتك وکیللری ، مبعوثلردن بری ویا برقاچی .

صدبرك‌خانم ــ نه‌دیه‌صوره‌جق؟ نه‌حقله؟

سلماخانم ــ (صندالیه‌سندن ضیرلار، آیاغه قالقار، بیوك آناسك اوکنه قدر کیدرك اوطورور ، عصبی برطورایله ایاغنی یره اورور ، باغریر .)

نه‌حق ایله‌می ؟ سنك ویردیکك حق ایله . بنم ویردیکم حق ایله . ملتك اونلره ویردیکی صلاحیتله . آننه . آننه . .. . . بوندن‌صوکره بزه‌اوز آنامز وطنمزدر . عائله‌مز ملتمزدر . شیمدی قانون اساسی حکمران ، ملت مجلسی نکهباندر . آکلیورمیسك . آننه . البت آرایه‌حقلر ، صوره‌جقلر . .. . ایشمزه کلیه‌نلری قیره‌جقلر . آته‌جقلر . ..

صدبرك‌خانم ــ آی اوستمه ایلك صاغلق . سکا نه‌اولیور . آقیز ؟

سلماخانم ــ بکا نه اولیور، اوله‌می؛ قلبمی آچده اورایه باق. حالمدن آکلامیورسکز. بن‌وجدان‌عذابی آلتنده أزیلیورم . اولیورم . هرطرفی قراکلق کوریورم . مظلوملرك‌قلب آجیلرینه اشتراك ایدیورم . البت بوندن‌صوکره صوره‌حقلر .... ایش‌کورمینلری آته‌جقلر. ایشه یارمیانلری دوشوره‌جکلر ....

(بوصره‌ده قپو آچیلور . حسین وهبی پاشا یورغون ، بی‌تاب برحالده قپودن‌ایچری‌کیرر)

ایکنجی مجلس

حسین وهبی پاشا اولکیلر

وهبی پاشا

اوف ! اولدم ، بایلدم .

(صدبرك خانم باغچه‌ده‌در. قپویه طوغری قوشار. سلما خانم بر نظر کیندارانه ایله بو صحنه‌یه عطف نظر دقت ایلر.)

سلما خانم — سویله . پاشا الله عشقنه سویله . نه یاپدك ؟ یوقسه دوشدکمی ؟

وهبی پاشا

(کمال وقار و مهابتله الجزویه طوغری یورویه‌رك و سینه‌یه بر مدال معیدار ویره‌رك)

دوشمکمی ، خیر ، خیر مراق ایتمه . دوشمه‌دم . بالعکس یوکسلدم . یوکسلدم (بر طور خطابت آله‌رق پرمغنی سمایه طوغری قالدیره‌رق) او درجه یوکسلدم‌که . . . (شوق مظفریتله کولومسر)

سلما خانم (کندی کندینه)

باشکز بیلدیزلره ایردی .

وهبی پاشا

(یورغونلقله قنابه‌نك اوزرینه دوشر)

سلما . قیزم . اوطه‌مه کیده‌جك حالم یوق . بوکون چوق سوز سویله‌دم . بر شام حرقه‌سی کتیر . سر ینکی یدیکز آ ! بکا بر آز شی حاضرلسونلر . همان شوراجقده‌ر ، او ایشیده بتیریرم .
(سلما خانم یان طرفده‌کی قپودن چیقار)

اوچنجی مجلس

وهبی پاشا ، صدبرك خانم .
(صدبرك خانم قپیه‌نك دیکر طرفنه کیدرك پاشانك ردینکوتی چیقارمغه چالیشیر)

وهبی پاشا

(زوجه‌سنك معاونتنی رد ایدر)

نی براز کندی حالمه براق ، شویله اوزانایم . راحتلنه‌یم . اووف . بوکونکی کبی عمرمده یورولدیغمی بیلمیورم .

صدبرك خانم — نصل اولدی ، پاشا ؟ سویله الله عشقنه .

وهبی پاشا — ذاتاً نصل اوله‌جقدی ، موفقیت ، مظفریت . . . (یاواش یاواش قنابه‌دن آیاغه قالقار) آلقشلر ، براوولر . . .

(سلما خانم قولتوغنده شام‌خرقه‌سی اوطه‌دن ایچری کیردکن بیوك پدرینك آیاقده‌کی حال تهیجنی کال حیرتله تماشایه طالار)

تقدیرلر . . . غلبه ، ظفر بشقه نصل اولور ؟

(سلمانك ایچری‌یه کیردیکنی و کندیسنه طوغری ایلرولدیکنی کوره‌رك طوپلانیر)

سلما . قیزم . کل ، بنی تبریك ایت . یوزم آچیق . آلنم آق بو ایشك ایچندن‌چیقدم .

سلما خانم — وظیفه‌کزی ایفا ایتدیکز ، باباجغم.

وهبی‌پاشا— یووق. سلما . بو قدر آلقشلره. تقدیرلره مقابل سندن بونی بکلمزدم . بنم بو موفقیتمله سزده افتخار ایتملیسکز .

صدبرك خانم — خانم‌پاشا. چوجقدراو .بوکاده قیزیایرمی‌یا : ایشته بن‌سنی تبریك ایدییورم. هله نه‌اولدی ، نه‌بیتدی . اونی سویله .

وهبی‌پاشا— نه‌لراولدی‌ده..نه‌لر! آرتق نه مایداوسی‌کوفته‌لر.(برازطوریر.اونلره‌باقار)شویله کلیکز . بانمه اوطوریکزده اولانی بیته‌نی آکلاده‌یم . برار زیاده‌یورغونم اما ضرر یوق .انسان شوق سرورله قوت‌بولییور. سلما سن‌شویله‌قارشومه کل ، قیزم .هله برکره شوخرقه‌می آرقه‌مه کیه‌یم . (سلمانك اوزاتدیغی شام خرقه‌سنی کیمك ایچون ردینغوتنی چیقاریر، و کیر) مجلس مبعوثانه ساعت سکز راده‌لرنده کیتدم. باقدم. عمارات‌عامه‌و اعمارات عمومیه ناطری‌ده اوراده. ایلك استیضاح اونك حقنده ایدی.امان، الله . . . ایصاحاتی کورملیدی ؛ تحفی تحف،خاصه‌می خصه .. . اولحه آ ووقات اولقلغ نم نه قدر ایشمه یارادی . یا ! قیزم .سلما . طلاقت‌لسانیه بشقه شی . انسان شویله کرسی' خطابته چیقنجه . . . (بر ایکی اوکسوریر) باق . بلایه سسم‌ده قیصلمش . انسان او قدر سوز سویلرسه نه اولوریا !

سلماخانم — عمارات عامه ناطری نه جواب ویردی . باباجغم ؟

وهبی پاشا (کولمکه باشلایه‌رق)

نه‌می جواب ویردی ؟ هیچ ! یازلمش بر حسوابنامه‌یی اوقودی . (کولمکه دوام ایدرك) اوقودی‌ده دکل عادتا مجالدی ، امان سلما . بر قدح صو ، بوغازم قوریسور ، ایشته اوزون خطابتك بر فنالیی‌ده بو ، انسانك متصل بوغازی قوریر . (سلما یرندن قالقار و بر قدح‌صویی بیوك باباسنه کتیرر)

صدبرك‌خانم — قوزم پاشا ، بنم آکلایه‌جغم کبی سویله .

وهبی پاشا — یوووق ! بن خطابتده مسلکمدن آیریله‌مام. (ثانیه) دن واز کچه‌رم اما قافیه‌دن واز کچمام .

سلما خانم — پاشا بابامی کندی حالنه براق . جیجی آننه . بن صوکره سکا آکلادیرم .

وهبی پاشا عمارات عامه ناظری رکن الدین بکك نهایت جوابنامه‌سنی اوقودی . بتیردی . هر کس کندیش بر نفس خلاص آلیرکن دعایه باشلامازمی ؟

صدبرك خانم — کیم ، آیول . امام افندیمی ؟

وهبی پاشا اووف ! خانم سوزمی متصل کسمه اوراده امام . مؤذن یوق . عمارات عامه ناظری رکن الدین بك . .. ..

سلما خانم — بومسئله‌ده دعانه اوله‌جق ؟

وهبی پاشا — مبعوثانه آمین دیدیرتمك ایچون . هم دعاده عربجه . مبعوثلردن عربی آکلا- میانلرده آکلامانلره اویدی . برفریاددر قوبدی . آمین . .. آمین .

صدبرك خانم — نه‌یه ؟

وهبی پاشا — نه‌یه اوله‌جق ! البت باعموم دعاسنه دکل آ . امور دولتك تنظیم و اصلاحنه . توفیقات الهیه‌نك مظهریت واحسانه .. . .

سلما خانم — لسان رسمی ترکجه اولمیه‌حقمی . ایدی‌یا . پاشا باباجغم .

وهبی پاشا — اویله اما . دعانك ترکجه‌سنده‌ده اوتأثیر اوله‌ماز . هم هرکسك آکلایه‌جغی سوزنده‌دعاده اولماز .

صدبرك خانم — آیوول ! سز اورایه بوکون عبادته‌می کیتدیکز ؟ نا ! هانی‌صوری سوأل ؟

وهبی پاشا — طور . خانم . عجله ایتمه . سوزمی کسمه . اصول واداب خطابتده‌بو . اولماز . کلامی نتیجه‌سنه‌قدر دیکله‌ملی . بوکون مبعوثلرده بویله یاپدیلر . تام‌بش دفعه کرسی‌یه چیقدم . آکلادکمی صدبرك‌تام بش کره .

صدبرك خانم — نصل کرسی ایمش او . باقایم . سز اورایه وعظه‌می چیقیورسکز ؟

وهبی پاشا — جانم . خانم . براق‌ده‌سویلیه‌یم . بو . اویله‌وعظ کرسیسی‌دکل . خطابتك چیقوب سوز سویلیه‌جکی یوکسك بریر . اووف ! سوزمی نکا شاشیرتدك . اکر سن ارکك اولوب ده مجلس مبعوثانه کیرمش اولسه‌ایدك . خانم ، کیمسه‌یه‌سوزسویلتمیه‌حکدك . ایشته‌ینه حبل کلامی کسدك ...

صدبرك خانم — نه ؟ سن عادتا شاشیرمشسك ، پاشا . بن سنك نه‌کی کسدم ؟

وهی پاشا — براق ، الله عشقنه ، سوزمی بتیره‌یم . ذاتاً بوکون مبعوثلردن بر قاچی سوزلرمی بویله بوغازمه طیقدی ، سن‌ده بنی بونالتمه .

سلماخانم — جیجی آننه ، بنم باشم ایچون براز صوص .

صدبرك‌خانم — آیول ، بن نه یاپیورم ؟ والهی بونلره بر حال اولمش .

سلما خانم — ایلك استیضاح نه‌دن عبارتدی ، پاشا بابا ؟

وهی پاشا — رکن الدین بکدن اولان استیضاحمی ؟ مجلس مبعوثان اوندن صوردیپوردی : عمارات عامه اصحاب وظائفه دکل اغنیایه ، اونلرك توابعنه مأکل اولمش . محلولات یغما ، واردات هبا ایدلمش . معموره‌لر خراب وتراب ، آباد اولان یرلر مسکن بوم و غراب اولمش . بونلر نیچون ؟ درت آیدنبری دوام ایدن نظارتکز اثناسنده‌نه یاپلدی ، بوندن صوکره نه یاپیله‌جق ؟

سلما خانم — استیضاح پك یولنده .

صدبرك‌خانم — آی ! آدوستلر چات دیه اورته‌مدن چاتلایه‌جغم . بو سوزلردن نه چیقاجق ؟ الله عشقنه رازده‌بکا آکلادیکز . آجانم . بوم ، بوم دییوردك . ینه طوپلرمی آتیله‌جق ؟

وهی پاشا — اووف . خانم ، بوکیجه صحیحاً سن بنی چاتلاده‌جقسك . سنك دیدیکك طوپ کبی شیمدی بن پاتلایه‌جغم ، او ایشتدیکك «بوم» طوپ سسی دکل .. بایقوش . بایقوش دیمك .

صدبرك‌خانم — والهی شیمدی‌یه قدر بایقوشه‌ده بوم دینلدیکنی ایشیتمامش ایدم . کل ، سن اوله‌ده سویله . صبرایت . بایقوشك محلسده نه لزومی وار ؟ بلبل اولسه . قناریه اولسه (نه‌د) ینه دیکلنیر اما ....

وهی پاشا — اویله دکل صدبرك . براز انصاف ایت‌ده دیکله . صوص . بایقوشی بر قفسه‌قویوب ده . مجلسه کتیرمدیلر آ . بیلمزمیسك ، بایقوش خرابه‌لرده یاشار . اعمارات عمومیه ناظرینه مملکت خرابه‌زاره دوندی ، شیمدی اوراده بایقوشلر قوقوماو ، قوقوماو دیه باغرییور . بو نه‌دن بویله اولدی ؟ دیه صورییورلر .

صدبرك خانم — سن‌ده ألنك کورندن اولدی . دیه‌یدك . بوقدرجق برشی بجرمدکمی ؟ آ . ! قولاغك چینلاسون پنبه‌خانم . توکل سن بکا « آه ! قادینم ، پاشانك یرینه سن ارکك اوله‌یدك نه‌ایشلر بتیرردك ، نه ایشلر !!! » دیمزسك . . .

سلما خانم — الله عشقنه . بنم باشم ایچون بر آز صوص ....

صدبرك خانم — اویله‌یا ! ایشکزه کلمین شیلری دیکله‌ملك ایسته‌مزسکز ، مشهور سوز . طوغری

سویلیی طقوز کویدن قوغارلر . (حدتله پاشایه خطاب ایدرك) - ویله باقمیم . سن نه‌جواب ویردك ؟

وهبی پاشا — بونی بکا صورمیورلردی . آافندم، رکن‌الدین بکه صوریبورلردی .

صدبرك‌خانم — اویله‌سویلسه‌ك آ! یا! او . بشقه . نه‌یاپیم‌بن‌ایلك‌خریفی .... اوکانه‌صورارلرسه صورسونلر .

وهبی پاشا — اویله دکل، صدبرك، آکلامدیغك شیئه قاریشمه . بز متسلسلاً بر برمزه قارشو متکفل و مسئولیتده مشترکز .

صدبرك‌خانم — واللهی‌پاشا، بوکونکی‌دعا سنك ذهنکی‌قاریشدیرمش. ترکه سویلمیورسك، آیول ؟

وهبی پاشا — اووف ، کرجك‌جاتلایه‌جغم. بوکونکی‌کچیردیکم‌صیقنتی‌بونك‌یاننده‌هیچ قالیور. جانم ، سنك آکلایه‌جغك... ناظرلر بز بر برمزه کفیلز . برمز فنا برشی یاپسه‌ق دیکرلری‌ده اوندن مسئول‌اولور. شیمدی آکلادکمی؟

صدبرك‌خانم — بویله سویلسه‌ك نه‌اولور ؟

وهبی‌پاشا — هرشی‌اولور . بن طلاقت لسانیه‌می غائب‌ایدرم . بوندن‌صوکره ایکی کونده‌بر اوکرسی‌یه چیقه‌جغز ، منلاشویله....(وهبی‌پاشاقناپه‌نك‌اوزرینه آیاق‌اوزری‌قالقار ، برایکی‌اوکسوره‌رك سسنی آچار . مجلس مبعوثان حضورنده ایمشجه‌سنه سسنی یوکسلده‌رك)

أی مبعوثان کرام ، أی ملتك محترم وکیللری . . . اوتوز سنه‌لك معلم ایسه‌مده سزه درس ویرمك اقتدارینی حائز دکلم . فقط طوتدیغکز راه سقیمه دوام ایتمیکز ، تفرعات امور ایله اوغراشمیکز .... اونلری بزه .... اوت یالکز بزه براقیکز .... آکلیورمیسکز ، یالکز بزه .

صدبرك‌خانم — پاشا ، پاشا سن‌چیلدیردکمی؟ کیمه‌باغرییورسك؟ بونلری کیمه‌سویلیورسك؟

وهبی پاشا — (قناپه‌نك اوزرینه دوشر .)

اوف ! انسانی سوزینی بتیرمکه براقمرسك‌که .... تام الکتریقلاق، مسئله‌نك حان آله‌جق نقطه‌سنده نطقمی کسدك . بن بونلری سکا سویلمیورم . کویا مجلس مبعوثانده ایمشم‌ده صانکه ملت وکیللرینه خطاب ایدییورم .

صدبرك‌خانم — آ! او، بشقه. أی، رکن‌الدین‌بك نه‌جواب ویردی ؟ ایشته‌اصل‌بنم مراقمده

اوراسی .

وهبی پاشا — جواب ویرمدی ، اوقودی .

صدبرك خانم — نه‌یی ؟

وهبی پاشا — الده‌کی کاغدی .

صدبرك خانم — مکتوبمی یازمش ؟

وهبی پاشا — اوت . اووف ! خانم . صوص الهی سورسه‌ك ... نیه‌ده شاشیرتدك .

سلماخانم — سویله رجا ایدرم پاشا باباجغم . رکن‌الدین بك جوابنامه‌سنده نه دییوردی ؟

وهبی پاشا — بك ساده‌فقط قطعی برجواب. نظارته کله‌لی بری. آرامش طارامش ، وظیفه شناس . غیرتلی بر مأمور بوله‌مامش. ایشلر اونك ایچون یولنه گیره‌مامش . واقعا وارداتاداره‌ده یغما وار ایمش . فقط اوکینی آلمقده قابل دگل ایمش . حاصلات نا مستحق اولانلره ویر . یلیورمش ، انجق او . کیمسه‌نك آتمکنه مانع اوله‌مزمش.شیمدی‌یه قدر هیچ بر شی یاپیله‌مامش و بوندن صوکره‌سی ایچونده یاپیله‌جغی وعد و تأمین ایده‌مزمش .

صدبرك خانم آفرین.رکن‌الدین بکه. کوردکمی جوابی. سوزایشته‌بویله‌اولور، کسوب آتملی.

سلماخانم — بونك آفرین نره‌سنه ، جیجی آننه ؟

صدبرك خانم . آقیزم . باقسه‌ك آ ! « شیمدی‌یه قدر بر شی یاپه‌مادم ، بوندن صوکره‌ده یاپه‌میه‌جغم» دیمش .

سلماخانم — أی ، بونك نره‌سی بکنیله‌جك شیٔ ؟

صدبرك خانم — الله‌الله ... بوکیجه سزه‌برحال‌اولمش. برایشی بویله کسوب آتمق قولای بر شیمی ؟ پاشایه بر شی ایچون بن اللی دفعه سویلرم‌ده « باقالم ، دوشونورز، ایلروده بر شیئه بکزه‌دیرز » دیر . ایشی اوزادیر ، طورور .

سلماخانم — او ، بشقه ، بو ، بشقه .

صدبرك خانم —اوله‌با. کلم. ایسته‌دیککز بشقه ، ایسته‌مدیککز ینه‌بشقه. نره‌ده بو بوللق!

سلماخانم — صحیح جیجی آننه ! سن انسانی چاتلادیرسون .

صدبرك خانم — باری‌بن‌ایسته‌دیکی‌برکره چاتلایه‌یم‌ده هپکز قورتولکز . (آغلامغه‌باشلار)

وهبی پاشا— آل‌افندم. ایشته‌سزه برمناقشه. کندیمی‌حالا مجلس مبعوثانده قیاس‌ایدییورم

دردنجی مجلس

(ایچری‌یه بر خدمتجی قیز کیرر) خدمتجی قادین و اولکیلر .

خدمتجی قادین

افندم ، یمککز حاضر .

وهبی پاشا — براز صوکره . دها سوزمز بیتمه‌دی .

(خدمتجی چیقار)

بشنجی مجلس

خدمتجی قادیندن بشقه اولکیلر .

سلماخانم — مجلس مبعوثان بوایضاحاتی کافی کوردیمی ؟

وهبی پاشا — مبعوثلر آره‌سنده بونك اوزرینه مناقشه باشلادی. برسوزطوفانیدر قوپدی.

صدبرك خانم — الله کوسترمسون.

وهبی پاشا — نه‌یی ؟

صدبرك‌خانم — اواولکی کچیردیکمز طوفانی .

وهبی پاشا — اووف ! اصل طوفان بلا بزم باشمزده . رجا ایدرم، خانم سن براز صوصارمیسك؛ یاخود کیدوب یاتارمیسك ؟

صدبرك‌خانم — اویله‌ما ! نی هرشیده جاهل براقمق ذاتاً عادتکز .

وهبی پاشا — اوحالده رجا ایدرم. بالکزدیکله .دیرکی سوزطوفانی باتلادی. هابره ، ها.... لاف . نهایت بوقدر ایضاحات کافیدر . یووق دکلدر مباحثه‌سی اورته‌یه چیقدی . اللر قالقدی، اکثریت واو دینلدی ورکی الدین نکك وردیکی ایضاحات مقنعه‌ده صدره شفا ویره‌جك بر درجه‌ده کورلدی . اوبیتدی . صره بزه کلدی . دیرکی حاضرلاندم . قوللرمی صیغادم .

صدبرك خانم — آبدستمی آله‌جقدك ؟

وهبی پاشا — سوزمی کسمه، الهکی سورسه‌ك صدبرك.اویله‌دینور . او.سوزبرسنکیدر. یعنی مجادله‌یه حاضرلاندم . دیرکی دها آغیز آجمه وقتقالمه‌دن برآلقشدر قوپدی. امان ، اه ،

امان... شاقیرده شاقیر ،شاقیرده‌شاقیر ؛ بردرلو آرقه‌سی کله‌بور .ال‌چیرپمدن‌اورته‌لق‌شاقیردیبورد.

صدرك خانم — نه‌اولدی ؟ کل حسنی شانوبه چیقدی ؟

وهبی پاشا — اووف ! شیمدی‌ده بنم جانم چیقه‌جق .

سلما خانم — صوص جیجی آننه ،صوص . او ، بر عادتدر . « آمان! امان!سنی‌یك‌بکندك» دیه ال چیرپارلر .

صدرك خانم — اویله سویلسه‌کز آ، آ قوزوم.

وهبی پاشا — دیرکن همان کندیمی کرسی‌یه آتدم،سوزه‌باشلادم. مدد اللّه‌مدد.ویردم‌کندیمی ایضاحاته ، اقناعاته . اونلری‌الزام ایچون اولجه بردرس‌ویرملك‌لازمدی . ایشه‌اورادن باشلادم. « ناهو ، سزك بوقدر مهم کوریله‌جك ایشلرکز وارایکن تفرعات اموره ، بر انجر چکردکی دولدیرمیه‌جق ایشلره قاریشمقده ، هرکسك آغزینك دادینی قاچیرمقده‌معنانه ؟»دیدم،هایدی، افندم، بر آلقیش بایلیمی دها ! دلیللرمی ، وثائق طوپلادم وبتون قوتمله باغردم : « اونده‌ده وار ، بونده‌ده .. »

صدرك خانم — او ، نه دیمك او ؟ (تقلید ایدرك) اونده‌ده وار ، بونده‌ده .. »

وهبی پاشا — جانم،سزه اولااستیضاحك اساسنی آکلادەیم . بن‌احقاق‌حق‌وتأمین‌استحقاق نظارتنه کلدیکم زمان تنسیقاتی یاپلمش بولدم . فقط اوصرەده بنه بن‌قابینه‌ده ایدم، ایشدن‌معلوماتم واردی . بن او تنسیقاتده مغایر حق و انصاف بر نقطه کورمه‌دم . عیناً قبول ایتدم وتنسیقاتی ابقاایتدم. شیمدی بندن صورییورلر : اعضالقه انتخاب ایدیلن ذوات هپ داماد ، هپ اولاد ، هپ منسوب ، هپ محلوب .... بو قدر مقتدرمکتبلی ذوات معیتکزده وار ایکن اونلر نه‌یه اونودلدی ؟ هپ داماد ، هپ اولاد ...

صدرك خانم — آی ، بشقه‌درلو نه اوله‌جقدی‌یا؟ هرکسك دامادی،اولادی‌وارایکن‌یابانك خرشلرینی آله‌جق دکل آ!

وهبی پاشا — قازك ایاغی‌اویله دکل ،خانم . بونلراسکیدن اولوردی امابوندن‌صوکره آرتق اوله‌میه‌جق .

سلما خانم — اوحالده‌نیچون بویله یاپمشلر؛ سزده‌اوتنسیقاتی نه‌یه اولدیغی کبی‌قبول ایتدیکز؟

و هبی پاشا — تحف سویلیورسك ،سلما . بز بربرمزه (کند) ایدك .بنم‌اوغلم وارایسه اونكده دامادی واردی . برینك منسوبی بولنیورسه دیکرینك محبوبی .... شیٔ ، شیٔ جانم

آدمی بولنوردی . اوحالده بوعادتا زنجیرله برسلسلهٔ مناسب ایدی . ایچندن بر ایکیسنی چیقار۔ دکی ، آل افندم . صوکره هپسی حصیرکی پایلسون ، پاتیر پاتیر دوکولسون .... بواولورمی یا! اوت ، تیزم حقلی سوئیلی ، باق اسکی وکلاده بویله بر حس تعاون واردی . بونلری آره مزده سویلیورم . مجلس مبعوثانده بو ایضاحات البت ویریله مز .

سلما خانم — مبعوثلره اوحالده نه جواب ویردیکز ؟

وهبی پاشا — نه می، نه می ؟ ایشته اصل طلاقت لسانیه نك خدمتی بو نقطه لرده در . حقسز اولدیغك حالده انسان کندینی مطلقا حقلی کوسترملی . بونیده دیکرلرینه تصدیق ایتدیرملی . اوالجه پایدیغم آووقاتلغك فائده سی بونقطه لرده کورونیور . یاشاسون آووقاتلق !

(قاپودن آیاغه قالقار و صحنه نك اوکنه طوغری بر ایکی آدیم یورویه رك کوکسنی ایلرویه چیقاریر والنی قلبنك اوزرینه قویه رق)

ایشته کرسیده شویله بر وضعیت آلدم . باغیرمغه باشلادم . « هیئتك رعنا معلومیدرکه انسان نفسنی غیردن اوستون طوتمقدن خالی قاله مز . البته چیقانلر شکایت ایدر . بوایشده حقانیته رعایت ایدلدی . اسانلر لاتحصیلك دعواسنی ایده مز . احتمالکه تنسیقات صره سنده بعض خطالر اولدی . بو . یاواش یاواش تعمیر اولنور . فقط حقانیت . عدالت . مساوات . رأی نخفی ..... بوایشده هپسی وار ، هپسی وار .....

صدیرك خانم — اویله یا ! هپسی وار . دامادده وار ، اولادده وار ...

وهبی پاشا — اووف ! صدیرك اووف . سن مبعوثلردن ده یامانسین . هیچ اولمازسه بوسوزلری اونلر دیکلدیلر . الله سکا انصاف ویرسون ....

صدیرك خانم — بن نه بیلدم . نه دیدم . آیول اسن اونلرك هپسی وار ، هپسی وار دیه باغیریورمیدك !

وهبی پاشا — خانم . نه هپسی وار دیدیکم اودکل . بن بو ایشده حقانیت وار ، مساوات وار دییوردم .

صدیرك خانم قاچه آلیرمن ایلافلری . پنبه خانمله بوکون ایکی ساعت قونوشدق . بن اوکا « بوندن صوکره مساوات وار ایمش . هرکس براوله جقمش . حقلی حقسزدن (آییرد) ایدیله جکمش » دیدم . پنبه خانم کولدی . « آقدیم باقسه ك آ . بش پارمق برمی ؟ هیچ اویله مساوات اولورمی ؟ بونلر هپ لاف » دیه جواب ویردی . قولاغك چینلاسون پنبه . عقللی قادینسك .

والسلام .

وهبی پاشا — خانم ، اللّه رضاسی ایچون بر ازصوص . آلك ، بنبه‌نك شیمدی لزومی یوق .

صدرك خانم — نه . نه ؛ بنبه خانمك لزومی یوقمی ؛ شاشایم سنك عقلكه . واللهی بن بنبه‌یی سزك کبی پاشاره دکشمم . او ، لاف ابه سیدر آیول . نه‌لر سویلر نه‌لر . اونی برصوری سؤاله چکسونلرده باق .

وهبی پاشا — انشاالله آخرت سؤالنه چکیلور .

صدرك خانم — قادینه انکسار ایتمه پاشا . بوکون بیله سنك ایچون قادینجغز « الله ایچون وکلانك ایچنده بزم پاشا الك دلبازیدر » دییوردی .

وهبی پاشا — پك . پك تشکر ایدرم . بنبه خانم التفات ایتمش . فقط رجا ایدرم ، بر آز صوص ده بن دیکله . (وهبی پاشا متأثر و مأیوس بر حالده یرینه دونر و قنابه‌یه اوزانیر) انسانی ایستدیکی کبی سوز سویلمکه براقمازلرکه ....

آلتنجی مجلس

خدمتجی قادین و اولکیلر

خدمتجی قیز (یاواش یاواش ایچری‌یه کیره‌رك)

افندم ، یمککز صوغیور ، کتیره‌یممی ؟

وهبی پاشا (جان صقنتیسیله)

ایشمز وار ، بر آز صکره ، دیدم یا ! هم افندم صوغودی ایسه ایصیتسونلر .

خدمتجی قادین

پكی افندم

(چیقار)

یدنجی مجلس

خدمتجی قادیندن بشقه اولکیلر

وهبی پاشا — آرتق أومه‌ده ایستدیکمی یاپه‌میه جقمی یم : مجلس مبعوثان بوتك ایچون ده استیضاحه قالقمزیا !

سلما خانم — بکی ! پاشا بابا ، صوکره او داماد ، اولاد مسئله‌سی نه اولدی ؟

وهبی پاشا — (رندن فیرلار ، سلمانك اوکنه‌طوغری بر ایکی آدیم‌ایلرولر) بن اویله نازك نقطه‌لرده عاجز قالیرمی‌یم، هیچ :همان‌وضعیتی طاقیندم ، بتون بلاعتمله دیدم‌که : « اعتقادجه عدالت محصه دائرهٔ اقتدار بشر داخلنده‌دکلدر .احوال‌بشریه‌یه‌کوره حقانیتدن عدول ایدلمامش ، اونلر رأی خفی ایله تعیین اولنمشدر ، البته چیقان شکایت ایدر ،

سلما خانم — اوحالده هیچ کیره‌مینلرك شکایته‌ده حقی یوق ،

وهبی پاشا — اونلردن بحث‌ایدن کیم ? قیزم بن یالکز قادروخارجنه چیقاریلانلرك حقسزجه اولان شکایتدن بحث ایدیوردم ، باقدم‌که مبعوثان متردد ، ایچندن بعضیلری سوز سویلکه حاضرلنیور ، تازیانهٔ عبرتك اورلسی صره‌سی کلشیدی ، اسکی معلملکدن قالمه طور تعلیمله دیلده‌کی اوتازیانهٔ تدریسی صاووردم ، چات چات دیبه چاتلاتدم ،

صدیرك خانم — کل ، سن اولده صبر ایت ، چات ، چات دیبه چاتلایان کیم ؟ الله عشقنه ،

وهبی پاشا — تازیانهٔ عبرت . آ قوزوم ، تازیانهٔ عبرت ، ، ،

صدیرك خانم — عبرت اولان کیم ؟ ایشته اصل اونی آکلایه‌میورم ،

سلماخانم — آ.جیجی آننه‌جکم.اونی‌سن آکلامازسك ، تازیانه‌قامچی‌دیمکدر ، تازیانهٔ عبرت‌ده عبرت درسی قامچیسی معناسنه‌کلیر ،

صدیرك‌خانم — آی. اونه‌دیمك او: قمچی‌مامچی‌نه‌اولیور؟ (وهبی‌پاشایه خطاباً)سزاومجلسه دوکوشملك ایچونمی کیدیورسکز : دیمك قامچی قوغاسی ، ، ،

وهبی پاشا — خیر ، دیل قوغاسی ،

صدیرك‌خانم (نه‌د) اویله ایسه نه ایسه‌نه : دیش قوغاسنه قالقمیك‌ده ، ، ،

وهبی‌پاشا — بودیش قوغاسی نه اوله‌جق ؟ ، ، ،

صدیرك‌خانم - هله شونارنین پشالره باقك، دها دیش قوغاسنك نه‌اولدیغندن خبرلری یوق، دها کچن هفته بزم کیتدیکمز حمامده اولدی، ایکی قادین حلوتده طوتوشدی اغز قوغاسنه ها ره ها ، سوبلرمیسك ، ، ، ، دیرکن بریسی اوته‌کنك اوزرینه آتلمزمی ؟اوره‌لقده قیزلجه برقیامتدر قوپدی ، قادینلردن بری ضعیف ، قوتسز ، اوته‌کیسی (زبللاحی) برشی ، فقط‌قادین فندی‌بو، ضعیف اولان همان‌طاشلرك اوزرینه یوارلنمز آ ، دیرکن اودیوکبی قادینك

حارب دیه بر طرفندن ایصیرمزمی ؟ دیرکن قادین . . . .

سلما خانم — جیجی آننه ، بونلری شیمدی سویلمکه نه لزوم وار ؟

صدبرك خانم — سزك سویله‌دكلركز لزوملی‌ده بنمکی لزومسز اویله‌می ؟ سویله بقایم ، مجلسده قامچینك فلان نه لزومی وار ؟

سلما خانم — اوصحیحجی قامچی دکل آننه . سوزك پرسنکی . . . .

صدبرك خانم — بنم اویله پرسنکه فلانه عقلم ایرمیور .

وهبی پاشا — اویله ایسه براز صوص .

صدبرك خانم — نه‌دن صوصاجقمیشم ؟ سر بوندن صوکره آرتق حریت وار . هر کس ایستدیکنی سویلیه‌جك دیمیورمیدیکز ! . . .

وهبی پاشا — فقط بویله هرکسی بیقدیره‌جق بردرجه‌ده دکل .

سلما خانم — صوکره نه اولدی ، پاشا بابا ؛ سن بکا سویله.

وهبی پاشا — (کندینی براز طوپلار . سلما خانمی قولتدن طوته‌رق صحنه‌نك براز اوکنه کلیر .)

تازیانهٔ عبرت ایله مبعوثانی خاشلامق صره‌سی کلدی ، دیمشدم . حاضرلاندم . شویله بر اوکسوردم . (اوکسوریر) یا .قیزم ' او .جلب نظر دقت ایچوندر . خطابته باشلادم :«بوکونکی مسائل متفرعه ایله هیئت جلیلهٔ مبعوثان اوغراشیرسه زمانی غائب ایدر و امور اداره‌نك بالآخره تشتتی موجب اولور . بوکبی شیلر جائزمی ، دکلمی ؟ بونی صاحب رأی وکلای ملته حواله ایدرم . » بونی سویلر سویله‌مز بر آلقشدر قوپدی . فقط . . . .

سلما خانم — أی ، صوکره نه اولدی ؟

وهبی پاشا — اونلرك ایچنده‌ده چکه‌سی قویلر وارها ! بری چیقدی . اعتراض ایتدی . حقسزلق اولمش . مساوات آراننه‌مش . برحکیمك لساندن بویله آبور جوبورشیلر ایشیتدیکندن طولایی تأسف ایدییورمش فقط بن صوصارمی‌یم یا ' تام صره‌سی . اورته‌یه بر مسئلهٔ قانونیه قویدم . «بز قوهٔ اجرائیه‌یز . کیملری ایسترسه‌ك تعیین ایده‌رز . قاعدهٔ عمومیه اقتضاسنجه فلان افندی‌یی نیچون مأمور ایتدکده فلانی ایتمدك مسئله‌سی مجلس مبعوثانه کیره‌مز . » آل‌افندم . بر مناقشه دها : کیرر ، یوق کیره‌مز . کیرر دینلرك یوزینه باقدم ؛ مستهزیانه کولومسه‌دم . ایشته بنه درس صره‌سی کلدی . « کیررمی ؟ اویله‌ایسه بن مسئول اوله‌مام » . . . آل‌افندم سکا .

بر آلقیش یایلیی دها .. آرتق بن بومسئله‌یی شونقطه‌ده طاتلی‌یه‌باغلامش‌ظن ایدرکن ..

سلما خانم — آی ، نه اولدی ؟

وهبی پاشا — حضر بکمیدر ، نه‌در دیشلی بر مبعوث آیاغه قالقدی . آچدی اغزینی یومدی کوزینی ، نه‌لر سویلدی‌نه‌لر . . جیبندن برده لیسته چیقارمزمی ؟

سلما خانم — یمك لیسته‌سیمی پاشا بابا ؟

وهبی پاشا — اوت ، آریه‌لق لیسته‌سی . . یوق آجانم ، تعیین ایدیلن داماد پاشالرله مخدوم بکلرك پوصله‌سی . اوقودی ، اوقودی . مبارکلرده‌هپ منسوب . دامادی‌دیرسك‌غیرلا . مخدوم بکلر قانمرلی . . اونی بتیروبتیرمز بوچکلی مبعوث بشقه برلیسته دها اوقومغه باشلامازمی ؟ ایشته‌اوزمان شایه اوطوردیغمی حس‌ایتدم . فقط‌بوزولمق اولورمی‌یا ؟قان‌قوصماکی قیزلجق خوشافی یدم دیکلی . لیسته‌ده‌کی اسامی‌یی دیکلدم .

سلما خانم — بوده نه‌لیسته‌سی ؟

وهبی پاشا — اهمیتسز . فقط نه‌چاره دیکله‌ملی . مکاتب عالیه‌دن چیقمش یکرمی بش سنه‌لك معاونلرك اسامیسی . فقط نه یپالم ! قسمت دکلش ، اعضا اوله‌مامشلر . انجق بومبعوث دیشلی . اونه‌کیلرینه بکزمه‌یور . « بونلرك کیمسه‌سی یوقده اونك ایچون تعیین ایتمدیکز . مساوات نره‌ده ، عدالت نره‌ده ؟ یووق . بو ، بویله اولمیه‌جق . بشقه درلو ایش کورولمیه‌جك آرقداشلر آرتق جرپالم » دیمزمی ؟ نه ؟ . . جارپالم ! اویله‌می ؟

صدبرك خانم — آی ! نه دیمك او ، بونلر جینمی ؟

وهبی پاشا — ایشته نم‌ده او آنده جینلرم تاناشمه چیقدی . آچدم ، آغزیمی. نه‌لر سویلدم نه‌لر . . مکتبلیلر ، مکتبسزلر ... مهم مسئله‌ها ! نه‌کزر ! قطعی بر جمله سویلدم ، هیچ‌بی‌الزام ایتدم : « اونلردن‌ده وار ، بونلردن‌ده » دیدم. فقط کیمه سویلرسك.... مبعوثلردن بری اوطوردی ، بری قالقدی . سویله بره سویله ..

سلما خانم — سز اوزمان نه‌یاپیوردیکز ؟

وهبی پاشا — نه‌چاره ! دیکلیوردم . آرتق صبر ایده‌مز اولدم . یرمدن فیرلادم . بشنجی دفعه اوله‌رق کرسی‌ٔ خطابته چیقدم . « بونلری داماددر دیه آصاجق‌دکلزآ ! اونلرك ایچنده البت مقتدرلری ، ایشه یارایانلری ده‌وار . سزك ایستدیکز کی شی‌ٔ شی‌ٔ .. شیلری‌اوزون جارشوده چکدیره‌جك دکلزآ !

صدبرك خانم (یرندن فیرلار ، پاشانك اوکنه کچر و بر طور حشمله)
یوق ، آرتق بوقدری فضله ، پاشا قیزلرك اوکندهبویله شیلر سویلنمز ، عیب دینلن برشی واردر آیول ! انسانك بابالرینی باشنه چیقاریپورسکز .

سکزنجی مجلس

خدمتجی قادین اولکیلر
(یاواش یاواش ایچری‌یه کیرر)
افندم ، یمککزی تکرار ایصیتدق کتیره‌یمی ؟
وهبی پاشا (حیاتندن بیزار اولمش کبی قولتغك اوزرینه دوشر .)
ـــ اوف ! کتیر . اوایشی‌ده بیتره‌یم .... اولدم ، بایلدم .
(پرده اینر)

ایکنجی پرده

عمارات عامه و اعمارات عمومیه ناظری رکن‌الدین بکك قوناغنده وسلاملق دائره‌سنده حجرهٔ اشتغالی • صاغ طرفده مکلف برباز یخانه • صاغلی • صوللی ایکی قپو • برکتبخانه؛ قولتقلر و اشیای سائره آلافرانقه •

برنجی مجلس

رکن‌الدین بك (یالکز)

(یازیخانه‌نك اوکنده اوطورمش • باشی اللری ایچنه کومولمش • دوشونیور) ذهنم نه‌قدر پریشان ! ایکی جمله‌یی بربرینه ربط ایده‌بیلورسه‌ك عشق اولسون • آه! بوانقلاب آه !••••
ذهنمزی، فکرمزی پریشان ایتدی • اعتیادآتمزی بوزدی • اصول و قواعدی دکشدیردی.
بونلری هپ دکشدیردی ، فقط بزی •••• یازی •••• ایشته اوراسی کوچ •
(یرندن قالقار و ایلروده‌کی قولتقلردن برینك اوزرینه کندینی آتار)

— برساعتدر چالیشیورم • بوقدر کافی • برآز دیکلنه‌لم • عمارات‌عامه نظارتنی اوزرمه آلدم ایسه کندیمی محو و خراب ایده‌جك دکلم آ ! هنوز نظارته کچه‌لی درت آی‌اولدی؛بندن بر عصرلق‌حساب صوریورلر. هم ده نصل حساب ! ظن ایدرسك‌که آخرت سوألی •••• عمارات عامه بر طاقم ذواته مأکل‌ایمش • یوق ، اعمارات‌عمومیه ایشلری بوزیله‌رق حرابه‌لر وجوده کلمش • اسرافات وار ایمش ، اختلاسات وار ایمش ! بو حال نظارتك تأسسندنبری یکسان سنه‌در شیمدی‌یه‌قدر دوام ایدییورمش • اعلا ! یوزلرجه ناظر ، ملیونلرجه مأمور بونلری یمش ، ایچمش •••• اوزمن کیمسه آغز آچامش . حساب صورمامش •••• شیمدی مجلس‌مبعوثان آچیلیر آچلماز «کل، بقالم حسابه» •••• نه‌اعلابو ! آدینی‌ده‌دکشدیر-مشلر . ادیبانه اولسون دیه بوکا (استیضاح) دییورلر • مجلسك اوسؤاللرینه بزده ایضاحات ویره‌جکز • وای، اوبله‌می؟ سزك ایستدیککز ایضاحاتمی ؟ آلکزافندم، قنطارله• دون مجلس مبعوثانده او قدر ایضاحات ویردمکه « الویرر ، الویرر •••• بو قدری کافی • بابیله‌جغز • بوناله‌جغز » دیه باغیردیلر • یا ! بزده بویله بیلرز ، طاهر . نصل ؟ «فلان‌شی شویله اولمش، فلان ایش نه‌دن بویله یاپلمش » دیه بزی بونالدیرمیکز ! ذاتاً عمارات عامه وارداتی بر طاقم

ذواتك آربەلنی ایمش ، نه اولەجقدییا ! آدی اوستنده ، اعمارات عمومیه ایشلری بوزوق ایمش ، البت ، اساساً بوزولمیان شیلر یاپماز ، مجلسده اویله جوابلر ویردمکه .... شویله هرکسك‌بارمغی آغزنده قالدی ، نەظن ایدیورلردی ، بززمانمزده آربەلقلره آغز آچدق اما آربه یمدك .... هی‌قوزوم هی ....

(براوشاق ایچری‌یه کیرر)

ایکنجی مجلس

رکن‌الدین بك ایله اوشاق .

رکن الدین بك — (حدتله آیاغه قالقار)

بن سکا قاچ کره تنبیه ایتدم ، بن چاغرمینجه کیمسەنك ایچری‌یه کیردیکنی ایستەمم . بوراسی بنم خصوصی اوطه‌مدر ، کتبخانه‌مدر ...

اوشاق — (مترددانه)

افندم ، خانم افندی سزی کورمك ایستیورمش‌ده ...

رکن الدین بك — ها ! او ، بشقه ، اویله سویلسەك آ !

اوشاق — افندم ، سوز سویلکه وقت براقدیکز که ...

رکن الدین — پکی ، بورایه کلسونلر ...

(اوشاق چیقار)

اوچنجی مجلس

(رکن الدین بك (یالکز)

اقشام کیج کلمیشدم . بوصباح‌ده ایرکن قالقدم . شو باش بلاسی لایحەیی یازمق ایچون ... اونی‌ده‌یازەمدم‌یا! جانم! انسانده قفاسی‌براقیورلرکه : دونکی آلقشلردن حالا قولاقلرم‌چینلیور. بونلرده هیچ نطوق ، مقتدر آدم کورمامشلر ، صانکه ، امان یاربی ! یا شو احقاق حق و تأمین‌استحقاق ناظرینه اولان آلقشلر... او، نه رذالت ایدی او ... (پرندن فیرلایەرق‌و وهبی پاشانك صورت تلفظنی تقلید اتمکه چالشەرق) اونده‌ده وار بونده‌ده ؛ شونده‌ده وار اونده‌ده ... شراق ، شراق ، شراق ... انسانده بو قدر کورلتیدن ، پاتیردیدن بنمی

قالیر صانکه ؟ ...

(تکرار وهی پاشایی تقلیده چالشەرق)

« سرك آرادیفکز منتظم ، مجلا باشلری اوزون چارشودەمی چکدیرەلم ؟ ... » شراق شراق ، شراق ، شراق ... قفا ، قولاق ، بین آرتق خردەخاش .

(بو صرەدەخانم افندی‌یانده‌کی قپودن یاواش‌یاواش‌ایچری‌یه کیره، حیرتله دیکلمکه‌باشلار)

عقلمی سویم . سوبلك ایجاب ایدن شیلری یازوب اوقودیغمه نه ایی ایتمشم . افندم ، نه قدر اولسه بویله اوزون اوزادی‌یه سوز سویلکه آلشمدق ، دیلمز قاچیویریور ، معلوم یا! ذاتا مشهورمثلدر: انسانك‌فکری نه‌ایسه ذکری‌ده اودر. فقط‌خانم نمله بو صباح نیچون کورو-شمك ایستیور عجبا ؟ مطلقا دونکی موفقیتمی تبریك ایچون اوله‌جق ...

دردنجی مجلس

نکارستان خانم ، رکن الدین بك

نکارستان خانم — (سنه بر ادای مستهزیانه ویره‌رك) اوت ، تبریك ایچون.

رکن‌الدین بك — وای! سزاوراده‌می ایدیکز ؟

نکارستان خانم — معرقتلرکزی سیر ایدییوردم . طوغریسی‌یا، پك کوزل . اوو ! شایان تبریك .

رکن‌الدین بك — دونکی ایضاحاتمدنمی بحث ایدییورسك ؟

نکارستان خانم — اوت، بوکونکی حالکزدن‌ودونکی ایضاحاتکزدن. ایکیسی‌ده پارلاق.

رکن‌الدین بك (نکارستان خانمه طوغری ایلرولر والندن طوتەرق قنابه‌یه‌کتیرر)

— بومعنالی سوزلرکدن برشی آکلایه‌میورم . جدیمی سویلیورسك ؟

نکارستان خانم — یا آلایمی ایدییوردم !

رکن‌الدین‌بك — بیلمم ، بکا براز اویله کلیور .

نکارستان خانم — ماکلیورسك .... ایسترسه‌ك شیمدی‌ده‌برازجدی‌قونشه‌لم . بوصباح اویقودن قالقدیغم زمان نه‌قدر ایی ایدم . وجودمده راحتلق ، قلبمده انشراح واردی . ایی برکون کچیره‌جکم ظننده بولندم .

رکن‌الدین‌بك — صقیله‌جق نه‌وارکه .. بوقسه سری اوزدیلرمی ؟

نکارستان خانم — کاشکه اوزسه‌لردی ! ....

رکن‌الدین بك — بوقسه اوطه‌کزدن برشیمی قیردیلر ؟ ..

نکارستان خانم — کاشکی بتون اشیایی قیرسه‌لر ، خرده‌خاش ایتسه‌لردی ! ..

رکن‌الدین بك — نورالدین بوقسه قلبکیمی قیردی ؟

نکارستان خانم — قلبمی دکل . کاشکه باشمی قیرسه ایدی ! .. .

رکن الدین‌بك — اوحالده نه‌اولدی ؟ سویله الله عشقنه .

نکارستان خانم — نه‌می اولدی ؟ رذیل اولدق .

رکن‌الدین بك — بن بومعمادن برشی آکلامییورم .

نکارستان خانم — اویله ایسه شویله قارشومه اوطوریکزده‌سزه آکلاده‌یم . بوصباح سودلی قهوه‌می ایچدکدن‌صوکره غزته‌لرمی اوقومغه باشلادم . مجلس مبعوثان مذاکراتنك باشنده‌عمارات عامه و اعمارات عمومیه ناظری رکن‌الدین بکك ایضاحاتی . . . . یوزکره قارشی مدح ایتمك کبی اولمسون اما . طوغریسی چوق کوزل شیلر سویلشسکز .

رکن‌الدین بك — بن سویلدم . اوقودم .

نکارستان خانم — ایی بر معرفت کوسترمشسکز . . . .

رکن‌الدین بك — جانم سن نه سویله‌یورسك ، خانم ؟

نکارستان‌خانم — یو و ق . رجا ایدرم . بوکون اویله‌سنلی سنلی قنوشمیه‌لم . ملت مجلسی اعضاسی ویردیککز ایضاحاتی کافی کورمش اما . . . . ایکیمزك آره‌سنده‌کی مسئله‌نك حلی ایچون بو قدری کفایت ایتمز . شیمدی اصل استیضاح و ایضاح ایکیمز آره‌سنده اوله‌جق . همده اویله شقا دکل . یك جدی . شویله وکلا قنابه‌سنده اوطوریبور کبی شورایه یایلکز باقیم . فقط رجا ایدرم . شکرله کسمه‌نك صره‌سی دکل ؛ دقت و بصیرتله دیکله‌مکزی مشروطیت قواعدینه اتباعاً طلب ایدرم .

رکن الدین بك — نه یاپیورسك ، الله عشقنه ؟ بونلردن بن هیچ بر شی آکلامیورم .

نکارستان خانم شمدی آکلارسکز . پارلمنتو اصولنی اولا حرفی حرفنه تطبیق ایده‌لم . فرض ایدیکزکه بن‌ایضاحات طلب ایتمش برمبعوثم . شوراده یازیخانه‌نك اوستنده‌کی (میرابو) نك هیکلی‌ده رئیس‌اولسون. کوزله کورمدیکمز برچوق ارواح مظلومین‌ده مجلس مبعوثانك دیکر اعضاسی .... سیرجیلری ... ذات شاهانه‌نك‌لوجه‌سنده‌جنتمکان‌سلیم‌ثالثك‌روحی؛ اطرافنی بیوك رشید پاشا ، صقوللیلر ، بارباروس خیرالدین پاشا احاطه ایتمش . بونلر هپ ارواح ....

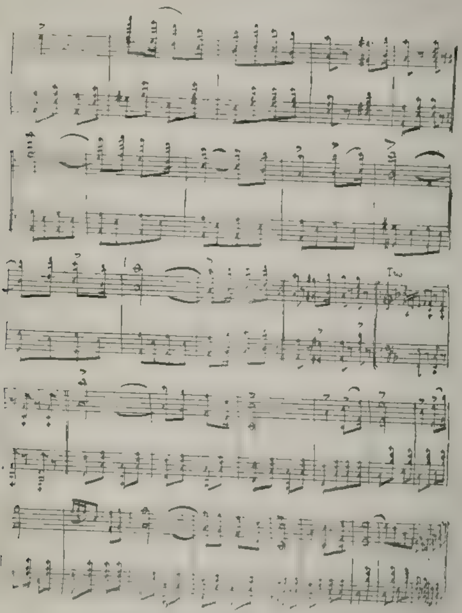

مارش

دولتلو عصمتلو فهیمه سلطان علیةالشان حضرتلری طرفندن اهدا ایدلمشدر .

MARCHE

par FEHIMÉ SULTAN

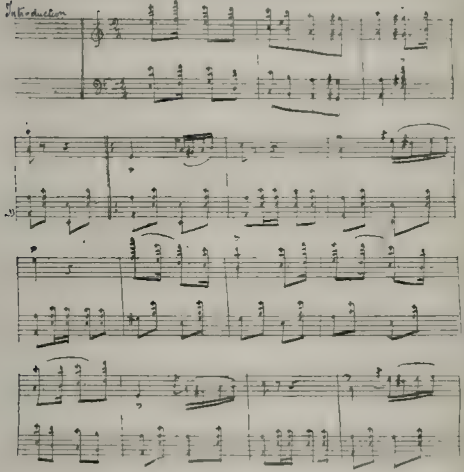

فقط متيقظ .... كوريورلر ، ايشيديورلر .

ركن الدين بك — خانم. سكانه اولدى الهى سورسەك !... اولولرله ، ارواحله شمدى‌نه ايشمز وار ؟

نكارستان خانم — سزسكوت ايديكز ، ديكليكز ديمدمى ؟ پارلمنتو اصولى بويله‌در . سزه بوكون الفدن باشلاده‌رق درس ويره‌جكم .

ركن الدين بك — بن بوندن صكره اوقومغه احتياجم يوق .

نكارستان خانم — اصول استشارده‌ده الفدن باشلامكزه لزوم وار . سزهله‌شووكلايه‌مخصوص فرض ايتديكمز قنايه‌ده اوطوريكز بقايم .

ركن الدين بك — يوقسه قومدياىى اوينايورز ؟

نكارستان خانم — خير ! قومديا دكل ، بردرام . اسمى ماقبت ، مؤلفى شكسپر ..

ركن الدين بك — يارنى ! دون مبعوثلرله اوغراشدق ، بوكون‌ده خيالات ايله‌مى اوغراشه‌جغز ؟

نكارستان خانم — سزك خيالات ديديككز شيلر فرض ايديكزكه شيمدى برر حقيقت اولسون . اوارواح ديرلسون و بوراده پارلمنتو اجتماع ايتمش اولسون .. صوص .. ايشته مذاكرات باشلبور . رئيس ايضاحات طلب ايتمش اولان مبعوثى كرسئ خطابته دعوت ايديور : « سوز سزك . استيضاحى تفسير ايديكز » ديبور . اوده‌ايشته بن . كرسى‌يه‌چيقيورم . « رئيس بك ، استيضاحم پك بسيط . ناظرلر دعا كوميدر ، يوقسه حائز مسئوليت وكلادنمى معدوددر ؟ اكر مسئوليتى حائز ايسه‌لر شو هيئت محترمه حضورنده « رأس‌اموره كچديكمدنبرى عفيف ، وظيفه شناس هيچ برمأموره تصادف ايده‌مدم . ايشلر اونك‌ايچون‌تنظيم ايديله‌مدى ، چونكه اواحتمال موجود دكلدى . آتى ايچون‌ده سزه هيچ بر وعده بولنه‌مام . زيرا اوحال بردوام . برشى يابيله‌بيلمك اميدلرى مفقود . » ديه بيلورمى ؟ « اى ! ملتك نكهبان منافعى اولمق ماهيت مبجله‌سنى حائز اولان‌هيئت محترمه‌نك رئيسى ! سزه صورارم وسزده صوريكز : مادام‌كه برشى يابيله‌مدى و يابيله‌جغه دائرده بر وعهد و تعهدده بولنلمبور ، اوحالده بو ناظرلك خزينهٔ دولتدن آلديغى اجرت سعى وعمل هبا دكلى ؟ حرام دكلى ؟

ركن الدين بك — نكارستان ، اويله باغرمه .صوص آياغكى‌اوپه‌يم . بلكه برايشيدن‌اولور .

نكارستان خانم — رجا ايدرم ، سكوت . سوز سزك دكل .

(ینه اولکی وضعیتی طاقینه‌رق)

« ای ملتك نخبهٔ امید استقبالی اولان مجلس محترم ، خاقان ذیشان سلیمان قانونیدنبری قانونسز کچن درت یوزاللی سنه‌لك قانلی کونلرك . مجرانلی ساعتلرك ، خسرانلی دقیقه‌لرك بتون عیون دقت و بصیرتی شیمدی سزه معطوف . قرق ملیون عثمانلینك انظار امیدی سزه ، بالکز سزه متوجه . شیمدی میزان عدل و انصافه مراجعت ایدیکز و شو سوزلری طارتیکز . بر ناظر بلااعاز ومجاب اعتراف ایدییور : « شیمدی‌یه قدر برشی یاپدم و بوندن صوکره‌ده یاپه‌میه‌جغم . چونکه میتمده وظیفه شناس ، عفیف هیچ بر مأمور یوق . مأمورینلر مأکل ، مأکل . معاشلر هپ هدر ؛ بوایش بویله کلیر ، بویله کیدر . »

رکن‌الدین بك ـــ صوص ، قولك ، کوله‌ك اوله‌یم ، صوص . اکر بونی ایشیدیرلرسه !...

نکارستان خانم ـــ سکوت ایدیکز ، سوز سزك دکل .

(کیتدکجه حرارت کلامیه‌سنی تزییدایدرك) اوت ، اوت ... بو ایش بویله کلیر ، بویله کیدر ، اویله‌می ؟ دوشونه‌لم ، انصاف ایده‌لم . ملیونلرجه معصوم و شهید روحلرك آمال انتقامجویانه‌سی اوزرمزدن بادسموم کبی أسیور ، ذاتاً یانیق اولان قلبلرمزی داغلیور . « شیمدی‌یه قدر برشی یاپه‌مدم و بوندن صوکره یاپمیه‌جغم » وعد ایده‌مم » اویله‌می ؟ عمارات‌عامه نظارتی ، دیمك ، ناظرینه ، مأمورلرینه عمارت ... و بو اویله اولوب قالسون . خسران و حرمان آتشلری ایچنده قاورولان شو بیچاره ملته قارشی « بز برشی یاپمدق و یاپامیه‌جغز . فقط وارداتی ییه‌جکز ، حاصلاتی آره‌مزده تقسیم ایده‌جکز . چونکه ایچمزده وظیفه‌شناس ، عفیف بر مأمور یوق . اصول مشروطیت اقتضاسنجه بن ... بن که ...

رکن الدین بك ـــ پیغمبرکی سوه‌رسه‌ك صوص ...

نکارستان خانم ـــ الهکی سورسه‌ك دیکله . (کندینی طوپلایه‌رق و طور جدیتی طاقینه‌رق) هم سوز سزك دکل . مراق ایتمیکز ، صره‌کز کله‌جك . (قنابه‌نك اوزرینه چیقار . هیکله طوغری متوجه اولور) « بن که بر ناظر مسئولم ، درت آیدنبری دوام ایدن مدت نظارتمده برشی یاپامادم و یاپه‌جغمه دائر سزه وعدده‌ده بولنه‌مم » دییورم . « فقط موقعمده قاله‌جغم . معاشمی آله‌جغم » دیمکدن حیا ایتمیورم . او حاصلاتدن که هر بر پاره‌سنده بر معصوم مقهورك کوز یاشی آصیلی ، اوستنده ظلمدیده بر ملتك خسران انتقامجویانه‌سی اطغرای افغان حالنده محکوك ....

ركن الدين بك — ألويور . ألويور ... نی جامدن اولدیردك ،عارمدن برلره كچیردك .

نكارستان خانم — اووف ! افندم ، سوز سزك دكل . صره كزی بكلییكز .

(طور خطابتنی طاقنیر)

« أی ، روح استقبال حیات ملت ، أی قهرمان عثمانلیلرك دلیر و اصیل قلبی وكیللری ... ایاصوفیه جامعی قبه سندن بیزانسك ایكی بیك سنه لك ملوثاتی ، مردارلقلری ، چیركینلری ، فنالقلری ، عدالتسزلكلری ، قانونسزلقلری ... خیالات موهومه شكلنده بزه ناقوب كولیور . بز بر قوهٔ تشریعیه یز . حضرت فاروقك پوستنده . سلیمان قانونینك سریر معنویاتنده اوطوریيورز . آرتق فریاد ایده لم ، چاریالم . « مادامكه او موقعك اری دكلسكز . اورادن چكیلكز » دیه لم .

(قناپه دن اینر) ناظر بك سوز سزك .

(ركن الدين بك قولتغك اوزرنده بی تاب و بی مجال ياپيلمش كبی طورير) هايديكز . هيئت محترمه سزی ديكلبور . ديمك ، سويليه جك سوز كز يوق .

(ركن الدين بكه باقار باقار . نظر استخفاف و تحقير ايله سوزر) اويله ايسه شيمدی اصل دعانك صره سی كلدی . (اليله موهوم ارواحه اشارت ايدرك) أی هيئت كرام ، بيوريكز جنازه نمازينه .

(ركن الدين بك يوزنی اللری ايچنه صاقلار . نكارستان خانم كمال وقارو عظمتله كرينير)

آه ! سزك يريكزده بن اركك اولمليدم ! (يومروغنی كوستره رك) او زمان شو دست آهنينی كوريردك . مبعوثلره « آرتق چاريالم » ديديرتمدن اول بن چارپاردم . فقط سزده او عزم قوی نره ده ، او جهد و اقدام نره ده ، او غيرت وطنيه نره ده ، او متانت قلبيه نره ده ؟ ...

ركن الدين بك — ألويور ، ارتق الله رضاسيچون ألويور .

نكارستان خانم — اوت ، ألويور ، آرتق الله رضاسيچون ألويور .

(مستهزيانه كوله رك زوجنك اوكنه كيدر)

— شيمدی نصل برتبريك ايچون كلديكمی آكلاديكز آ !

(نورالدين بك الندہ برغزته كمال تهور و هيجانله ايچری يه كيرر)

بشنجی مجلس

نورالدين بك ، اولكيلر

(نورالدین بك رکن‌الدین بکك اوزرینه طوغری چیلغنجه‌سنه قوشار)

نورالدین‌بك — بونه ؟ بابا ، بونه ؟

رکن‌الدین‌بك (کندینی طوپلامغه چالشه‌رق)

— نه‌وار ؟ نه‌اولمش ؟....

نورالدین‌بك — دها نه‌اوله‌جق ؟ دیزیوبی رذالت ....

نکارستان خانم (زوجنه خطاب ایدرك)

— ظن ایدرم، سزمهم شیلردن، سیاسیاتدن بحث ایده‌جکسکز.قادینلرك عقلی اویله‌شیلره ایرمز ، سزی یالکز براقه‌یم ....

نورالدین‌بك — خیر ، خیر آنه ، سن اوقادینلردن دکلسك ، رجا ایدرم ، طور ، سویله‌جکلرمی سن‌ده دیکله .

نکارستان خانم — بك‌باباکزك سویله‌کلرینی چوق دیکله‌دم ؛ کافی ، برآزده سن‌دیکله.

(نکارستان خانم استهزا آمیز نظرلرینی عطف‌ایدرك یانده‌کی قپودن چیقار)

(رکن‌الدین‌بك ، نورالدین‌بك)

رکن‌الدین‌بك (کندینی براز طوپلامغه چالیشه‌رق)

— نه‌ایستیورسك ، نورالدین ؟ رذالت دیوردك ؛ نه ایمش او ؟

نورالدین بك (آغلایه‌جق برراده‌ده محزون ومتأثر)

— زوالی باباجغم ! ایشته سنك حالك .

رکن‌الدین بك (یرندن فیرلار وغضوبانه)

— نه‌دن ایمش بقایم ؟ سویله ، سویله . ایضاح ایت؛ بن‌ده سندن استیضاح ایدییورم.

نورالدین بك — دها نه اوله‌جق ! مجلس مبعوثانده سویله‌نه‌جك درت سوزی ازبرکزده طوته‌میه‌رق اوقومشسکز . هم‌نه‌لرده . نه‌لر . . . ایکی جمله بونلك جوابی ایچون کافی ایدی؛ یالکز ایکی جمله .

رکن‌الدین بك — نه‌ایمش او . بقایم ؟ او ایکی جمله ؟

(رکن‌لدین بك بایغین کی برحالده قنابه‌نك اوزرینه اوزانیر)

نورلدین‌بك (پدرینك اوکنه کلیر ، غزته‌یی اوکا طوغری صاللار)

— زوالی باباجغم، بوقدرجق برشیئ بولامدکمی ؛

(اوده بروضعیت خطیبانه آلیر)

ـــ « افندیلر ! أی محترم وکلای ملت ! انتظام اداره ما کنه‌سنك چرخلری درت یوز اللی سنه‌دنبری بوزلمش ، یوزسنه‌دنبری چرخلرینك دیشلری‌ده برر برر دوکولمش . شیمدی اونلری یاواش یاواش تعمیره چالشیورز . فقط تدریجی یاپمغه مجبوروز . چونکه تجدیداً تعمیر واحیایه قالقشسه‌ق تملی چوروك ، دستکله طوتدیرلمش کهنه ، فرسوده بنالر کبی بردنبره چوکمسی احتمالی واردر . اونك ایچون تنسیقات ، اجراآت عملیاتی ماهر برجراح کبی موقعنی زمانی تعیین ایدرك یاپمغه چالشیورز . امید ایدرم وسزی تأمین ایلرم‌که ....

رکن‌الدین بك (کمال شطارتله آیاغه قالقار)

ـــ آه ! اغزیکی اوپه‌یم . نورالدین ! وار اول . اولادم . کاشکه سنی وکالهٔ مبعوثان حضورینه کوندرسه ایدم ...

نورالدین بك ـــ بو ، هیچ اوله‌بیلورمی ایدی ؟ ... سزك ایضاحاتکزدن صوکره داماد ، اولاد تحقی جریان ایده‌جکدی .

رکن‌الدین بك ـــ غزته‌لری اوقومشسك . بکا طوغریسنی سویله . نصل برفکر حاصل ایتدك ، بقایم .

نورالدین بك ـــ ویردیککز ایضاحات‌کولنج ، مناسبتسز . قواعد مشروطیته طبان‌طبانه ضد ، مباین ، باشدن باشه خطا . اکر سزه حرمت مخصوصه‌م اولمسه مسخره‌لق ... هپ مسخره‌لق دیه‌جکم . فقط بو قدرینه دیلم وارمیور .

رکن‌الدین بك ـــ اما یاپدك ها ! آرتق بودرجه‌سنه احتمال ویره‌میوردم .

نورالدین بك ـــ دها فضله‌سنه ایناتکز یاپاجغم . اکر پارسده ، فرانسه پارلمنتوسی حضورنده بر ناظر بویله بر افاده‌ده بولنسه باشنه خاشلانمش پتاتس ، چوروك لیمون قبوغی یاغدیررلردی .

رکن‌الدین بك ـــ اعظام ایدییورسك ، نورالدین . سنی پارسه تحصیله کوندردیکمه نی پشیمان ایتمه .

نورالدین‌بك ـــ کوندرمه ایدیکز ، اصل اوزمان پشیمان اولوردیکز .

رکن‌الدین بك ـــ پکی : سویله بقالم ! ایضاحاتك هانکی نقطه‌لرینی شایان تنقید بولیورسك ؟

نورالدین بك — هانکیسنی سویلیه‌یم! بر کره میعتکزده‌کی مأمورلری هپ تحقیر ایدییورسکز. « اونلرك ایچنده بن وظیفه شناس ، عفیف بر آدم بوله‌مدم» دییورسکز . بو ، اولدیمی یا! سزك اوراده‌کی ایشکزنه ؟ معیتکز وظیفه شناس دکلسه اونلره وظائف مأمورەلرنی طانتدیرملی . طانیامقده مصر ایسه‌لر چارمملی ، عزل ایتملی . یرلرینه وظیفه شناسلری کتیرملی . ایشته سزك اصل خدمتکز بو . مسئولیت وکلا نقطهٔ نظرندن سز بو وظیفهٔ اصلیه ایله مکلفسکز . معیتم وظیفه شناس دکلدی ، صاحب عفت و ناموس دکلدی دیمکله مسئولیتدن قورتیله‌مازسکز. صوکره آدمه مادامکه اویله دکلدی، دکشدیره‌بیدیکز . تنظیم و اصلاح ایدیدیکز » دیرلر . بوکاده « چوق چالشدم . فقط یاپه‌مدم . بجره‌مدم » دیه جواب ویره‌جکسکز اویله‌می ؟ « مادامکه بوایشی بجره‌میوردیکز ، موقعکزی او وظیفه‌یی یاپه‌بیله‌جك اولانلره ترك ایتملیدیکز. اوراسی عمارت دکل . » دیه یوزکزه چارپارلر.

رکن‌الدین بك — واقعا بونلر طوغری اما ....

نورالدین بك — اماسی مماسی یوق؛ بویله معیتکزده‌کی مأمورلرغنه‌لره مراجعت ایتسه‌لر و یازسه‌لرکه « ناظربك دائرهٔ نظارتده، وظیفه‌شناس ، عفیف بر آدم بوله‌مدم ، دییورلر . حالبوکه کندیلری بوایشك اهلی دکل؛ وظیفه‌نك نه‌دن عبارت اولدیغنی بیلمیورلر. اوحالده وظیفه شناس مأمورلری نه‌دن تفریق ایده‌بیله‌جکلر ؟ »

رکن‌الدین بك — اکر بویله برشی یاپارلرسه ... واقعا فنا .

نورالدین بك — طوغریسی بن اولسهم یپاردم .

رکن‌الدین بك — اونلرك ایچنده اویله پارس (علوم‌سیاسیه) مکتبنده تحصیل ایتمش کیمسه یوق.

نورالدین بك — نه بأس وار ! بویله شیلر درین تحصیله توقف ایتمز یا او ، آنی ایچون عدم اعتماد بحثی ا...

رکن‌الدین بك — او ، نصل شیٔ ؟ ...

نورالدین بك — دییورسکزکه ایلروسی ایچونده سزه سوز ویره‌مم . بو ، نصل اولوریا! شولسان بر حکومت مشروطه ناظرینك آغزینه یاقشیرمی ؟ فرانسز پارلمنتوسنده اولسه‌سزی بوهایه طوتارلردی ...

رکن الدین بك — سرچ لسان اولمزمی ؟

نورالدین بك ـــ بو افاده‌یی اوقومشسکز؛ دیمك که اولجه حاضرلامشسکز ... بر کره‌جك اولسون بکا نه‌یه صورمدیکز؟ مشروطیت اداره استشاره اوزرینه مؤسسدر . استشاره بویله‌می اولور؟

رکن الدین بك ـــ سنك بو قدر عقللی اوله‌جغك هیچ خاطرمه کلمیدی!؟ بن سنی حالا چوجق ظن ایدییوردم .

نورالدین بك ـــ او چوجق ظن ایتدیککز کنجلرده بیلسه‌کز نه قابلیلر وار ... یا، او دعا بحثی! ... سزی تأمین ایدرم که اونی چوجوقلر بیله یاپماز ...

(اوشاق علی العجله کلیر . ایچری‌یه کیرر)

آلتنجی مجلس

اولکیلر، اوشاق

اوشاق ـــ افندم ، حسین وهبی پاشا کلیور .

رکن الدین ـــ تشریف بیورسونلر .

(اوشاق چیقار . نورالدین بك یاواش یاواش یانده‌کی قپونك اوکنه طوغری چکیلور)

یدنجی مجلس

وهبی پاشا ، رکن الدین بك ، نورالدین بك

(وهبی پاشا کمال شطارتله ایچری‌یه کیرکن رکن الدین استقبال ایچون قپویه طوغری ایلرولر)

وهبی پاشا ـــ سزه صورت مخصوصه‌ده تبریکه کلدم . او نه موفقیتدی، او!

رکن الدین بك ـــ امان پاشام، استغفرالله! اصل تبریکه شایان اولان سز . او ، نه فصاحتدی، اونه بلاغتدی ! ..

وهبی پاشا ـــ او حالده تبریکات قارشولقلی اولسون .. .. هه ، هه . .. . قارشولقلی اولسون! اولمزمی ، افندم! .... هه ، هه ...

(پرده یاواش یاواش اینر . نورالدین بك کمال حیرتله بو صحنهٔ غریبه‌یه نظرلرینی عطف ایدر)

ختام

بیکر

بك اوغلنده دوغری یولده فرانسه سفارتخانه‌سی قارشوسنده نومرو: ۳۷

Maison BAKER — Pèra

چوق یشا انکلیزلر

بیکر معارضه‌سنده ارکك و قیز چوجقلر ایچون حاضر البسه‌لر جلب ایتمش
بو ایش ایچون تکیه‌ده ۵۰۰ نومرولو مغازه‌ده ارکك چوجقلر
وارککلر ایچون بك اوغلنده طوغری یولده ۲۷۰ نومرولو
مغازه‌ده قیز وارکك چوجقلر ایچون حاضر وجدد
البسه‌لر انکلیز امتعه‌سی اوله‌رق جلب ایدلشدر.

بیلمجه حلی

رسملی کتابك ٥ نومرولی نسخه‌سنده‌کی بیلمجه (اکال، کال، مال، ال) در. طوغری جواب ویرنلر نامه چکیلن قرعه‌ده برنجیلکی ادرنه‌ده ع. عرفان، ایکنجیلکی قندیللیده ا. دیمترا کی افندی اوچنجیلکی آرنوودکوینده خدیجه مقدس خانم قزانمش اولوب دردنجیدن یکرمنجی‌یه قدر اسامیسی زیرده محرر افندی و خانملرده خصوصی فطوغرافیمز کتمان بکلك منتخب فطوغرافلرینی قارت پوستال صورتنده قزانمشلردر اسامیسی بروجه آتیدر.

مکتب سلطانی طلبه‌سندن ۷۲۷ محمد لطفی، ۹۳۳ نومرولی الیاس سری، سلانیك مکتب حقوق سر مبصری فوزی، کوچك آیاصوفیه‌ده جامع شریف زقاغنده ٥ نومرولی خانه‌ده مکتب نواب طلبه‌سندن محمد نعمان، زراعت بانقه‌سی محاسبه قلمی کتبه‌سندن نصرت، مهندسخانهٔ بریٔ عثمانی برنجی صنف طلبه‌سندن ارضرومل مصطفی سالم، دار الادب مکتبی طلبه‌سندن ۱۱۸ نومرولی محمود حکمت، حدیقهٔ مشورت مکتبی داخلیه مأموری حسن خیری، قونیه ولایتی دفترخاقانی مدیری عمر لطفی، سلانیك مکتب حقوق طلبه‌سندن ۹٤ نومرولی احمد حلمی، طلبهٔ علومدن شهری کمال الدین، رمناحیه‌سی مدیری سعید افندیلرله خورخوده بهیجه، آیدین عرفانیه اناث مکتبی معلمهٔ اولاسی فطنت، سلیمانیه‌ده منیف پاشا کریمه‌سی علویه، قاضی کوینده فاطمه بلقیس، صلاح الدین افندی کریمه‌سی مهریه خانملر.

اوچر قارت پوستال قزانانلر بروجه آتیدر: صنایع نفیسه مکتبی معمار قسمی صنفی طلبه‌سندن ۶۹۵ نومرولی حسن موسی، مکتب حقوقدن ذکی، جهانکیردن جواد، دار الشفقه‌دن ٤۰۹ نومرولی احمد حامی، قزلطوپراقده یحیی ناظم، آیوانجق کاتب معاون چاوشی احمد مختار، درسعادت پوسته مدیریتی تحریرات قلمی کتبه‌سندن عبدالله، مکتب تفیض طلبه‌سندن ۱۱۷ م. رائق مکتب حقوق برنجی صنف طلبه‌سندن محمد مصطفی، نمونهٔ ترقی ایکنجی صنف طلبه‌سندن ۲۷٤ محمد علی، اسکیشهر ملکیه رشدیه‌سی ایکنجی صنف طلبه‌سندن نورالدین، مکتب حربیه ایکنجی صنف طلبه‌سندن طرابلس غربلی محمود فهمی، مکتب بحریه اعدادی اوچنجی صنف طلبه‌سندن علیّ ممتاز، روبرت قولژ طلبه‌سندن م. بهاءالدین، بروسه دیون عمومیه نظارتی محاسبه رفیقلرندن حسن روحی، ازمیر یمش چارشوسی تجارندن عمر معمر، مهندسخانه بریٔ عثمانی حربیه ایکنجی صنف طلبه‌سندن حلبلی امین، حربیه نظارتی مترجملرندن بصری، تاج الدین زاده رائف فیضی، نابلسلی احمد رشدی، کدکپاشاده باندرمه‌لی مصطفی جلال الدین، اسکداره‌ده فؤاد پاشا زاده رضوان فؤاد، مکتب سلطانیدن ۱۰۲ خالد فخری، ازمیرده اصافل مغازه‌سنده محمد رامز، قونیه‌ده اركلی قضاسی بلدیه طبیبی محمود اسماعیل افندیلرله قباصقالده بول سوقاغنده فاطمه بکزده، ازمیرلی بلقیس ثروت، جغال اوغلندن فاطمه لطفیه، معارف اعضاسندن طاهر بکك کریمه‌سی ع. مفخرت خانم افندیلر اولوب مذکور مکافاتلری اداره‌خانه‌مزدن آلمالری رجا اولونور. طشره قارئلرمز مکافاتمزك ارسالی ایچون اون پاره‌لق پوسته پولی کوندرملیدرلر.

ییلدیز بوجکلری

محرری : صفوتی ضیا

شیمدی مصطفی فاضلك راكب اولدیغی صندال اوزاقدن دیكر صندالرك سیران طبیعیسی ایله خیالخانه‌سنده آرتق بر موقع ممتاز و مستثنا اشغال ایدن او صندالی تعقیب ایتمكه باشلادی.
احمد رؤف مستهزی و مانیتیرو: مصطفی فاضلك آنی هیجانیله اكلنیوردی. مصطفی فاضل ایسه خیال و شعرینه بر درجه دها وسعت پرواز ویره‌رك حیاتنده بر دور وجد آور شعر وسودا آچیلدیغنه قانع كندیسنه برایكی كره‌جك تبسم ایدن شو كنج قیزك قلبی عین حسیات مهیجه ایله متحسس بولندیغنه امین بر حالده یاوری طالعه تسلیم نفس وروح ایدیور ایدی.
احمد رؤف استهزا ایتدكجه «فقط، سرسم وغافل چوجق، بنده مكتوبلری وار. تقدیرلری تشویقلری وار بو یكتا و مستثنا كنج قیزك نظرنده بنم مستثنا بر موقعم وار دیه حایقیرمق ایستیور ایدی. و متعاقباً درین بر نومیدی و یأسه دوچار اولیور ایدی عجبا دیور ایدی عجبا آلدانیورمی‌یم بتون بو منبای سعادت بركهنه خیال كزیران اوزرینه‌می مؤسس!
مصطفی فاضل بتون او كونی رؤیای وجد انكیزك تأثیر غرام آوری آره‌سنده كچیردی...

درمدن چیقاركن صوك كوپرینك صاغ جهتنده‌كی سازلقلرك كنارنده صندالرنی یناشدیره‌رق چیقیشی سیر ایلین خانم افندیلرك، صندالری آره‌سنده مصطفی فاضلك خسیس ترصد ایتدیكنی كورنجه‌یوركی شدتله چاریدی ینه اوماٸی كوزلر، شیطنت و شفقتله، استهزا و رقتله اولان او اسرار انكیز، سحر آمیز ماٸی كوزلر بتون جاذبه وقوتیله مصطفی فاضله نصب نكاه ایتمش، بتون هویتی، موجودیت عاشقانه‌سنی زیر وزبر ایتمش مسحور وزبون ایلمش ایدی...
صندالری براز اوزاقدن كچدیكی جهتله وجودینك اوفق بر حركتله باشنك نا محسوس بر انحناسیله مصطفی فاضل احمد رؤفك اوموزینك اوزرندن بللی ایتمیه‌رك — احمد رؤفه سزدیرمیه‌رك — بر مدت دها نظریله او رقیق و نزیه، او مستثنا ورعنا عفیفه و بی‌همتا كنج قیزی او نونهال عصمت و نزاهتی تماشا ایتدی. وهر حالنده، هر طورنده او قدر ساده‌لك، طبیعیلك، تبسم و التفاتنده عادیت و خفیف مشربلك صورتنده تفسیر ایدیله‌بیله‌جك اطوارك او قدر فوقنده بر معصومیت مشهود و محسوس ایدی كه، شعر و شبابك

معصومیت و عفتك، مقدس ومحترم بر حسك مقدس ومحترم بر تجلیسی قارشوسنده اولدیغنی طویویور، قلبنده او کنج قیزه قارشو حرمت وتوقیردن باشقه برشیٔ حس ایده‌میور ایدی...

دره‌دن چیقلدقدن صوکره پیدرپی توالی ایدن قایقلرك صندالرك آره‌سنده مقصدوهدفی اولان صندالی غائب ایتمش ایدی. مصطفی فاضل بتون مقصدحیاتی ضایع ایتمشلره خاص برحزن وفتور ایچنده یویان اولدیجه احمد رؤف اوروپاخاطراتندن بحث ایدرك کوکصو دره‌سنك چایرینك اوفق بر همت تمدن پروورانه‌ایله نه مستثنا برمسیرهٔ دلارا اوله‌جغنی آکلاتیور، شوراسنی شویله یاپملی، بوجهتی قالدیرملی دیکر جهته شودرلو کوریلر (پاویون) لر یاپملی تفرعاتیله سوزی اوزاته‌رق کوکصو سراینی حاصلاتی ترتیبات بلدیه بوغاز ایچنك اعمار واحیاسنه صرف ایتمك اوزره مونتـه قارلو طرزنده بر غازینو حالنه افراغ ایدییور دها اوته‌ده مکمل تیاترولر، (قونسرت هال) لر انشا ایدییور. غربك بتون مدنیتنی آناطولی ساحللرینه دوکیور، آوروپاو آمریقانك بتون پاره‌لرینی بوغاز ایچنك هرایکی ساحلنه یاغدیریوردی... و یالکز بتون موجودیتیله حصر ذهن وقلب ایلدیکی او خیـال نازنیندن بشقه برشیٔ دوشونه‌میان، هر کچن وهر کلن صندالده شیمدی کوره‌جکم، شیمدی اوکوزل تبسم التفاتنه بر دها نائل اوله‌جغم دیه رعشه دارانظار خیال و امیدینی آراشدیران مصطفی فاضله احمد رؤفك بو نظریاتی آلیشمش اولان مصطفی فاضل بو دقیقه‌لری بو نکته‌لری تدقیق ایده‌میور، دوشونه‌میور ایدی... اوحسه «مغلوب اولیور، اوتأثیره بلا اختیار معروض قالیور ایدی... خلاصه مصطفی فاضل آنی و برقی سودالرك بتون شدت وقوتیله سوییور ایدی وحس ایدییوردی که سوییور ایدی...

احمدرؤف خیال و تصوراتنه اللریله اشارت ایتدیکی کوشکلری، چایرلری دره‌لری شاهد طوته‌رق سـوزینه کفایت ویرمیور، مصطفی فاضل مبهوت غرام، متهالك نظرلریله اومعزز وجودی صندالل ایچنده آره‌مقله مشغول کوشکك اوکنه قدر کلدیلر واورالرده مأیوس اولنجه مصطفی فاضل قایقجیلره تکرار دره‌نك مدخلنه طوغری ایلریلملرینی امر ایلدی. فقط صندالرك قایقلرك تهاجمات متوالیه‌سی قارشوسنده یك کوج ایلریلیه‌بیلدیلر آقین آقین کلن خلق شیمدی هپ بر آره‌ده بریکمش بولنیور ایدی آچیقدن کچن شرکت واپورلرینك آره‌سنده بوجالنان، چالقانان، کوچـك بیوك ظریف ومکلف، تمیز ایکی اوچ چفته قایقلرك، ایکی چفته معون صندالرك پیاده‌لرك آره‌سنده براز آچیقلرده مصطفی فاضل بردن آره‌دیغی صندالی پرستش ایتدیکی روح پاکیزه‌یی کوردی وصندالنی بللی ایتمه‌رك او جهته سوق ایتدیردی و براز اوته‌ده روم ایلی حصاری قلعه‌لرینك آرقه‌سنه یواش یواش چکیلان صاقلانان، کیزلنان برخیال کبی عدیم الاستحصال کورینیور، جانی صیقیور ایدی. او، ایستیوردی که بتون جهان صوصسون بتون عالم بر خواب موقته طالسـون و او، مصطفی فاضل منفرد ویکتا قالدقلری آرتق انسانلرك فنالقلری بشریت معلومه‌نك ایکرنج و قورقونج مستـکره و منفور آمـال

و احتراصاتى اغراض كونا كونى محو و تباه اولان علوى و پاك بر جهان حضورنده عشق ومحبتى تقديم ايتسون وبرلكده يكى بر نسلى، يكى بر بشريت وجوده كتيرسونلر. . برنسل‌كه پرستيدهٔ قلبى كبى صاف وپاك، معصوم و تابناك اولسون... و احدرؤف مدنيت غربيه‌دن. . غازينولردن ، قافه قونسرلردن (قورس) لردن آمريقاليلردن آقين آقين پاره‌لردن بحث‌ايتدكجه هپسى محو اولسون هپسى قهر اولسون .. آه طبيعت ، طبيعت بتون علويت و وحشيتله ، شعروحقيقتله طبيعت . . . سندن اوزاقلاشان انسانلر الى‌الابد اسارته محكومدرلر ، ديه حايقرمق ايستيوردى وحريم جاننده بر آرزو يكانه ، معند ، بر آرزو، آنكله ، پرستش‌ايتديكى او كنج قيزله دنياده يالكز يالكز تك و تنها قالمق آرزوسى امكانسزلغنه رغماً و بلكه‌ده بو امكانسزلغندن دولايى بتون شدتيله فرمانفرما بولنيور ايدى . . .

مصطفى فاضلك تاچوجقلقدن‌برى محكومى اولديغى خيالپرورلكى شو آنى حسيات واحتسا ساتده بيوك دخلى وار ايدى سنه‌لردن برى اوقويه قويه تتبع وتشريح ايده‌ايده عادتا حيات قلبه‌لرينه ، قلباً وفكراً اشتراك ايلديكى بيوك شاعرلرك ، موسه‌لرك ، (بايرون) لرك (حوغو) لرك ، (هانيه) لرك ، (بودله‌ر) لرك تأثيرات وتأثراتى تحتنده بولنان برزمان برينك برزمان ديكرينك شعر عشق حقنده‌كى مختلف ومباين فلسفه ونظرياتنه تابع بولنه‌رق اصلى فطرتده مركوز اولان افراط خيالپرورى سائقه‌سيله هردم برسوداى وجدانكيز وغرام آوره معروض ونامزد بولنان مصطفى فاضلده، بويله برصدمه‌نك بعض برحس اويانديرمسنه تعجب ايديله‌مزدى. صانكه توالى‌ايدن سنه‌لر مصطفى فاضلك قلبى بو تصادف‌انجق ، بوانكشاف سودا انجق حاضرليور صاقليور ايدى ... وبديعهٔ حياتيه‌سى صورتنده تجلى ايدن اوكنج قيز بكلنلديكى ، تجلى ايلمسى لازم اولديغى بر زمانده تجلى ايلديكى ايچون طبيعتيله مصطفى فاضلك قلب رقيقنه القاى حس سودا ايلمش ايدى . . . بو تأثير اوقدر طبيعى ايدى‌كه محاكمه ايتمكه ، تحليل و تشريح حياته امكان يوقدى يورغون وبى‌تاب كونشك صوك التماعات زرينى آلتنده يكى طوغان‌بشقه‌بر كونش شعشعه‌سيله پارلدايان صارى صاچلرك شعر و لطافتى درين درين معنالرله سوزولوب كيدن ماى كوزلرك شفقتى بر آن ايچنده مصطفى فاضلك بتون روحنى بتون موجوديت هويتى غشى ايتدى صانكه بربرى زرين‌بر سماوى بردراغوش وجدانكيز ايچنده ماى افقلره حارو مذهب كونشلره طوغرو مصطفى فاضلى چكوب كتوريور ايدى . . . چونكه مصطفى فاضلى كورنجه برىنى متعاقب ايكى كره بچه‌سنى بارىيه قدر آچيش معنيدار، واضح برصورتده كنديسنه قارشى لاقيد وبيكانه قالمديغنى اظهار ايتمش ايدى . . .

— مابعدى وار —

مخطره دفترلری

جکزده طارمه طاغنیق ، قارمه قاریشیق کاغد پارچه‌لری طاشیه‌جغکزه مخطره قیلندن یازیله‌جق اوفاق تفك شیلری پریشان برصورتده حفظ ایده‌جککزه هرکونکی حساباتکزی اوفاق تفك قیوداتکزی غایت منتظم یاپلمش بر مخطره دفترینه قید ایتمکی ترجیح ایدرسکز دکلی ؟

ایشته سزه غایت کوزل طبع اولنمش مخطره دفترلری . بونلر جیبده طاشنه‌جق درجه‌ده هر کونك تقویمنی حاوی غایت کوزل یاپلمش دفترلردر . بو مخطره‌نك ناشری فنجانجیلر یوقوشنده مجلد و مطبعه‌جی ماطیوسیان افندیدر .

فیئاتلری ۳۰ ، ۵۰ ، ۹۰ غروشدر . تجارتخانه‌لر و امور بیتیه حساباتی قیده مخصوص آیریجه بیوك تجاری مخطره‌ده واردر . بونك فیئاتی ۷ غروشدر . طشره‌دن ایستینلره بز غروش ، تعهدلی اوله‌رق ۹۰ پاره ضم اولنور . محل‌فروختی فنجانجیلر یقوشنده ۲۷ نومرولی ناشری آغوب ماطیوسیانك کاغدجی مغازه‌سیدر .

قلم

« قلم » غزته‌سنی قارئلریمزه توصیه‌یه ارتق لزوم وارمی ؟ قلم افندیلری ، ارباب قلم ، عثمانلی واجنبی ، فقیر وزنکین ، هرکس محب قلم اولیور و اولملیدر .

هفته‌لق

مصور محیط

سیاسی ، ادبی ، فلسفی غزته

۱۵ نومرولی نسخه‌سی نشر اولنمشدر

« رسملی کتاب » اداره‌خانه‌سی طرفندن نشر اولنان « مصور محیط » الك بیوك واك مکمل هفته‌لق غزته اودر .

نسخه‌سی : ۲ غروش

اعلان مهم

عافیتلی ، بجملی ، قوتلی اولمق ایسترسه‌کز معلم سلیم سری بکك فنجانجیلر یوقوشنده

تربیهٔ بدنیه مکتبنه

دوام ایدیکز . مکتب هرکون صباحدن آقشامه قدر آچیقدر . پك اوجوز شرائط ایله بوقس ، اسقریم ، کورك چکمك ، اسوج ژیمناستیکلری عسکری تعلیملر ایله نشان آتمق اوکره‌تیلیر .

طشره‌لردن واقع اوله‌جق مراجعتلره مجاناً ایضاحات و تفصیلات ویریلیر .

رسملی کتابك آبونه شرائطی

درسعادت ایچون:	ولایات شاهانه ایچون	ممالك اجنبیه ایچون
سنه‌لکی ٦٠ غروش	سنه‌لکی ٨٠ غروش	سنه‌لکی ١٨ فرانق
آلتی آیلغی ٣٠ »	آلتی آیلغی ٤٥ »	آلتی آیلغی ٩ »

﴿ ابونه بدلاتی بروجه پشین استیفا اولنور ﴾

آبونه‌لرمزه هدیه‌لرمزی ٤ نجی صحیفه‌ده اوقویکز

[رسملی کتاب] و [مصور محیط]ك اعلان اجرتلری:

﴿ رسملی کتاب ﴾

	بر دفعه ایچون	بر سنه ایچون
بر صحیفه	٢ لیرا	١٥ لیرا
یارم صحیفه	١ـ »	٨ »
دورتده بر صحیفه	٦٠ غروش	٥ »
سکزده بر	٤٠ »	٣ـ »

تجارته متعلق اولمیان کوچك اعلانلرك بهر سطرندن ١ غروش آلنور.

﴿ مصور محیط ﴾

بر دفعه ایچون سطرندن	٣ غروش
یکرمی دفعه ایچون سطرندن	٢ »
آلتی دفعه ایچون »	١ ٢٠ »

تجارته متعلق اولمیان هرنوع کوچك اعلانلرك بهر سطرندن ١ غروش آلنور.

آبونه‌لرمزه هدیه‌لرمز

سنه‌لك آبونه‌لرمزه:

اولا — بر سنه‌لك قوللکسیون خارجنده اوله‌رق خصوصی اوله‌رق چیقاره‌جغمز «نسخهٔ مخصوصه»لر مجاناً تقدیم اولنه‌جقدر. بو نسخهٔ مخصوصه‌لرك هر بری آیری بر مسئلهٔ سیاسیه اوزرینه اك مقتدر ونامدار محررلر طرفندن یازیله‌جق وزمان نشرلرینه کوره بر سنه‌لك ویا آلتی ویا اوچ ایلق وقایع سیاسیه‌نك اك مکمل بر زبده‌سی بر تاریخچه‌سی اوله‌جقدر. بو نسخهٔ مخصوصه‌لر میاننده ادبی، فنی اولانلریده بولنه‌بیله‌جکدر. بونلر یالکز ابونه‌لرمزه مجاناً تقدیم ایدیله‌جك وقارئلرمز لی، موضوعلریله اشترا ایده‌جکلردر.

ثانیا — رساله‌مز طرفندن ترتیب اولنه‌جق سیاسی و ادبی قونفرانسلرك ایکیسنده ایکی کشیلك دخولیه بیلتی مجاناً تقدیم اولنه‌جق و دیکر قونفرانسلرده دخی آبونه‌لرمز ١٠٠ده ١٠ تنزیل حقنه مالك اوله‌جقلردر.

ثالثا — آبونه‌لرمز بودفعه‌یه مخصوص اولمق اوزره (آبوللون) فوطوغرافخانه‌سنده مجاناً قابینه رسم چکدیره‌بیله‌جکلردر. بونك ایچون آبونه سندی ایله برلکده ویره‌جکمز بیلتك فوطوغرافخانه‌یه ابرازی کافیدر.

رابعا — (رسملی کتاب) اداره‌خانه‌سی طرفندن نشر ایدیله‌جك اولان هر درلو غزته و مجموعه وکلیات آبونه‌لرندن ١٠٠ده ١٠ تنزیل حقنه مالك اوله‌جقلردر.

خامسا — مجموعه طرفندن ترتیب اولنه‌جق سیاحته ١٠٠ده ١٠ اسقونطو ایله اشتراك ایده‌بیله‌جکلردر.

التی ایلق ابونه‌لرمزه هدیه فطوغراف تقدیم ایدلمك اوزره اداره‌خانه‌مز داخلنده‌کی رسمخانه‌ده رسم چکیله‌جکدر.

طشره آبونه‌لرمز درسعادت آبونه‌لرمز ایچون یوقاریده صایدیغمز هدیه وحقلردن تمامیله استفاده ایده‌جکلردر. یالکز قونفرانسلره اشتراك وآپوللون فوطوغرافخانه‌سندن رسم چکدیرملری — تصادفا درسعادتده بولنه‌جقلری مستثنا طوتلمق شرطیله دائما — ممکن اولمیه‌جقسه‌ده بیوك شهرلری دولاشمق اوزره ترتیب اولنه‌جق قونفرانس تورنه‌لرینك بولنه‌جقلری شهرده‌کی قونفرانسلرده مجاناً ایکی کشی ایچون حق دخوله مالك اوله‌جقلردر.

هایدن

٥٢ سنه‌لك انكليز مغازه‌سی

یول چانطه‌لری
ال چانطه‌لری
یاقا و كوملك
قراواتلر
فانیله چوراب
مندیللر
صوفره اورتولری
حاولولر
یوك وقوش تویی
یورغانلر
پر موشامبه‌لری
و حصیرلر
و ساره

هر موسم ایچون صوك
مودا قازمیرلر
البسه‌لك خرقه‌لق
یوكلولر
فانیله‌لر صوك موده
چیچكلی
انكلیز قادیفه‌لری
پاتیسقه و چارشافلق
بزلر
دانته‌لا قورده‌لا
و ساره

بك اوغلی درت یول اغزی روس قونسولاتوسی قارشیسنده نومرو ٤٧٩
شعبه‌سی غلطه‌ده اسكی ویووده اتصالنده نومرو ٨٧